

310270 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

సంపుటము ౬

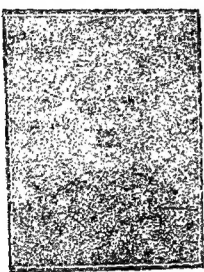
చెన్న పట్టణము 1922వ సం॥ జూలై నెల 8-వ తేది శనివారము

గుండుభినామ భంపత్తురము, ఆమాధమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

No. 84

సంచిక ౮౪

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

మేము నగలపావును ప్రారంభించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో విలసిల్లి కాతాదారులు లావాదేవీ నడపుచున్నారు. వీలయినగా? స్వచ్ఛమైన మొదటిరకంబెండితోను, సవరముబంగారముతోను మాట ప్రకారము సకలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. చెంపనది చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా తేకన్న వాపసుపుచుకొని వైకము నిచ్చుట. గాన నగలు కొనదలచిన వారందరు ఒకసారి మాకద్ద చేరము చేసినతరువాత మానమ్మకము వారికే తెలియను. (1-42)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, నగలవర్తకులు, చైనాబజారు, మద్రాసు.

మెటల్ పాలిషు నిప్పు

తగిలినను రగులదు

C. Y. Iyer.

Sole Distributor

for Madras

Presidency

Post Box 28, Madras

Stocked by Messrs.

Sarasvathi & Co.,

Broadway, MADRAS.

బాప్ సన్ జర్ నుపా కెట్టు డై రెక్టర్

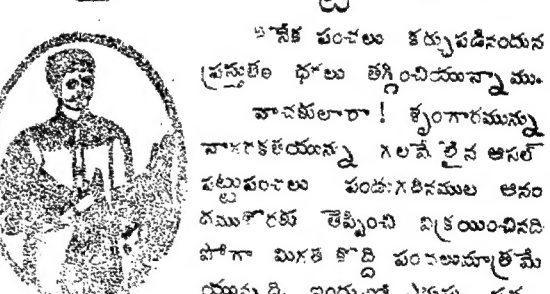
జర్మనీలో చేతిపనులు చేయవారి విలాసములు స్వీట్ గ్రండులో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 పేజీలుగల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. నెల రు 1-4-0 లు. అర్ధరెచ్చునప్పుడు 0-4-0. స్టాంపుతో అర్ధర పంపిన మిగత రు 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును.

టి. ఆర్. ఎన్. అండు సన్న. (132)

పోత స్టోంగు ఏకెంట్లు అండు స్ట్రీటునందులు చేయవారు (వి. పి.) ఈనగల్ అమ్మనుకొవిల్, జి. టి. మరరాను.

మంయచినము! వేనకలు కరువుపడినవి!! వెనక కొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కరువుపడినందున ప్రస్తుతం ధోలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! కృంగారమున్న వాగకతయన్న గలపేలైన ఆనల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరువు, పవ

ఆకుపప్పు, కోబా, మేళుకర్ల, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫు నీయ మైనట్టివి. త్వరపరచు.

5½ మారనిడివిని 2½ మార వేదెల్లుగల పట్టుపంచ 1-కి 3-4-0

948 కపాలపుట్టుల వేరు.

చిరునామ:- రాజలక్ష్మి కంపెని,

కెం 44 నంబులయ్యగ వీధి, మద్రాసు.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు

వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము

నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ పుస్తకములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,

20-2 Harrison Road, Calcutta.

1౧౨ వెంబరు.

కాశ్మీరీ, కెల్, కెల్ అంధురములతో దొరుకును.

ధరలు సరసము
క్యేటలాగు ఉచితము.

విన్నపి కేటలాగ్ లిపిని పొంద దొరకును.

వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెని, నెం. ౧౨, బాడే, మద్రాసు.

మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రికలు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. తాకామయవారి కస్తూరిమాత్రముచే గుణమాలు కాకును వాడేటి కన్ను కొగులకు అతిల్ప ప్రికముగ నున్నది
2. కె. విక్టోర్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
తాకామయవారి కస్తూరిమాత్రము ఇనులకు గలుగు సలవిధి కొగములను పూర్తిగా వాడుచేయును.
250-300 మాత్రముగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు జోషధము.
మెదడు దుబ్బలము, మరపు, తలవడిమి, మలబద్ధి, అకలితేటండుట, కాంతిహీనత, శిల్పము, మాలోగము, స్వప్న స్థలము, క్షుణ్ణులము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన కుదర క్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.
ఇది మానవకోటికీ గొప్ప శుభప్రసాదము. 20 దినముల జోషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

వి. భక్తగమనిపు:- మా కాతాదారుల పోకర్కార్లమై వాగకొరుకుచే మద్రాసు, నెం 881 తంబు శెట్టివీధిలో మా ప్రాంతిని
కొరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కొరెదము. వి. పి. అర్జులు కుర్రాను ప్రాంతినుండి కుంభవదేవు.
(801-594) పాశ్చాత్య వెంకటాచల వండితులు శ్రీకీతారాధువ వైద్యశాల మొనూను.

ఓటో మోహిని

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు నప్పుడు, వెండిండ్లు, విందులు, జరుగు నప్పుడు దీని నుపయోగించిన వంటి నువాసన నిచ్చి ఆనందమును, నుఖమును కలుగజేయును.

రోబినియా తైలము

కేవలకాలములో ఉపయోగించుకొను వచ్చిన శీతములకు చుంపయిన సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఘటించుచున్నాను ఆనందము. ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1 కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8.
రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bunder st, Madras. ప్రియాం కంపెని. 6 బందరు వీధి. మద్రాసు

హనుమూక బోరక్కు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్సు, మద్రాసు

భారతీయ ఆంధ్ర ప్రభుత్వం చే పోషించబడుచున్నది.

THE ASIAN COMMERCIAL ASSURANCE CO., LTD., BOMBAY.

ది ఏషియన్ కమర్షియల్ అసూరన్స్ కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

ఏషియన్ అసూరన్స్ కంపెనీ పాలిసిదారులకు మితిలేని లాభములను, పోకర్లములను యిచ్చుచున్నది.

ఏషియన్ సెయిల్ ఎన్ డామెంటు పాలిసి రెండువిధముల ఆధారముల కలుగజేయుచున్నది.

మొదటిసారి మీ ముసలితనమునందును, మరియు సారి మీ అనంతరము మీ కుటుంబములకు ఎన్ డామెంటు (ఆధార ద్రవ్యము) యిచ్చుచున్నది. భీమా చేయించుకొన్నవారు ముందుగా ఏషియన్ కంపెనీ వారి నిబంధనల మున్నగు విషయములను సాక్షిముగా చదివి తరువాత తమ కష్ట మున్నచోట భీమా చేయించుకొన గోరెదము ఇతర విషయము ఈ దిగువ విలాసములకు వ్రాసిన పొందగలరు.

- (1) జె. కె. రాజరావు పంతులు, కార్యదర్శి, మద్రాసు బ్రాంచి, పోస్టు గుంటూరు.
- (2) జి. సి. ఎన్. రావు. బి. (Com) చీఫ్ ఆర్గనైజింగ్ ఇన్ స్పెక్టరు, మకాం సూభారుపేట పోస్టు.
- (3) రాజమెల్ల వెంకట్రామయ్య. బి. సి. ఎల్. టి. చీఫ్ ఏజెంట్, మచిలీపట్నము.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి (లిమిటెడ్)

19, హరిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్పత్తిమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల - రహస్యము లేదు.

డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎమ్. బి. & సి. ఎమ్

గారి చేస్థాపించబడినది.

(3166)

3 లక్షల మూలధనములో రహస్యము రెండు లక్షలు జమ అయినవి.

కావలసిన వారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

ఇ నా న షే లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ష్టా

తిమురువాయన, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్స్ గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, పోస్టు - బొంబాయి.

Esanafele.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 700 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased

Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.

For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon.

57, Thambu Chetty Street, MADRAS.

మా ఫౌండ్రీ వర్క్స్ షాపు తయారైనవి

బీడు పోత మెషీనుపనులు యావత్తు చేయబడును.

కోనులు షెల్లర్లు యెక్స్‌ట్రీక్కులు హల్లరు సామానులు

వగైరాలు సిద్ధముగా నుండును.

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,

40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రముగాని (2) పుట్టినతేదీ, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ శాశ్వతము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాతృ ఉత్తరము వ్రాయునపు యముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొకటి మాతృ పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాధిశ్యము, ధనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతినంగ ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్వా జాతకము, కార్యక్రమముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూర్వా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్వాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు కంఠగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మశాశ్వతము గాని, మాతృ పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగంధము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూతభవిష్యద్వర్తమానఫలములు అనియుభయుగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రు 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది ఆచ్యుతాస్తికయి సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లగ్నస్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, వడ్డ్యలములు, భూదేశకర్మ, అష్టకర్మ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి నులభ్యతెలిసి అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధర్మాస్త్రాలు : పినవారు తిరిగి మాతృ వ్రాసినయెడల కెంటునే వి. పి. గా పంపెదము దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0 లు.

అలక్ష్మిసైవమ్ ప్రతులు దొరకవు.

ఆ రెళ్ల వెంకట శాస్త్రి.

(3512)

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.

(గోవావరజిల్లా)

మశూచి (సోపకము) కి మందు లేదా? కలదు.

డాక్టరు గోవిందరాజులు (గౌతమ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" అమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్యుటకును, ఇతరుల కది అంటుకుండ నాపుటకును, మంచి వస్తాదు. వెళ్ళుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలఖర్చులు వగైరా గాక రూ 1-0-0

వలయువారు యిట్లు వ్రాసేది:

భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండక్తలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుదు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2112-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృషిపాస్తలాభువము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టపేక కమా సాలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము దీనినెల రూ 4-0-0. త్వరపడుదు. పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

అమెరికాదేశమునందు తయారుచేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన నేపి మంగల కత్తితో (2)

మీరే ఖైరము చేసికొనుడు

Brownie

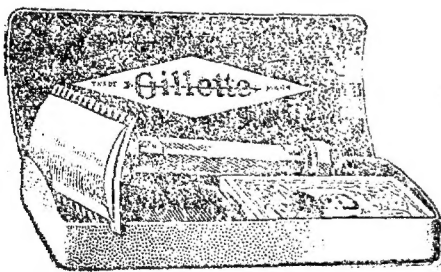
ప్రసాద

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

కొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఖైరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఖైరము చేయును, ముఖము
శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అందముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మమునకు
మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్రముగా వెంట్రుక
లన్నిటిని పూర్తిగా తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లేడ్) అనేక
ఖైరములకు ఉపయోగ పడును.

రాజకీయ వైదీలకు సౌకర్యములు

బొంబాయి దక్కనుసభ విజ్ఞాపనము

బొంబాయి దక్కనుసభ గౌరవకార్యదర్శులు, యీ
క్రింది విజ్ఞాపనమును బొంబాయి ప్రభుత్వము హామీపెట్టి
మెంటు పెట్టెటనికి వంపిడి.

అయ్యో,

రాజకీయ వైదీలకు కారాగారములో నొసంగి సౌకర్య
ములనుగూర్చి మేము దక్కనుసభ పత్రిక మన యీ క్రింది
విషయముల విన్నవించ గోరుచున్నాము. ఈసమస్య యితర
రాష్ట్రములందుబలత బొంబాయి రాష్ట్రములో గూడ నిష్ప
దత్తంతే తీరవలెనది. ఏలననగా నిరాకరణోద్యమమువలన గొప్ప
గొప్ప విద్యార్థులును, ఉన్నతస్థానాధ్యక్షులును చాలమంది
పరభుత్వముకు విరుద్ధముగ నేరముల గావించి తర్ఫీలితముల
సామాన్యచుగ్గుట్టియో లేక కక్షపక్షములతో బొందుచున్నారు.
అట్టివారలు బొంబాయి రాజధాని జైలుల్లో
బొంబాయి సౌకర్యములను మేము వినిన దానిని
బట్టి చూడ, ఎవరో కొందఱు వ్యక్తులకు ప్రత్యేక సౌకర్యము
లొసంగినను, రాజకీయ వైదీలు అందరును, మామూలు నేరముని
వలెనే యేమియు భేదములేకుండ జూడబడుచున్నారని
యూహించవచ్చును.

2. రాజకీయ నేరములకు ప్రత్యేకముగ తగుపాటి సౌక
ర్యము లొసంగవలెనను పద్ధతినీచూచి యెక్కువగ జెప్ప నక్కర
లేదు రాజకీయ నేరములందు, వ్యాజ్యక్రమ భంగములు జేరి
యుండుట వలన, వానిని చున్నించుటకు
వీలులేకనియు, అట్టి నేరముల జేసినవారల యితర నేరముల
జేసిన వారికన్న తక్కువ శిక్షలుగాని, సౌకర్యమునగాని
బాంధ తగరనియు, జైలుల యెప్పుడును భయభంగమునకు నడిగను,
ఆసౌఖ్యమునకు నడిగ నుండవలసిన వానిని రాజకీయ నేరములకు
సఖ్యము నొసంగవలెను. మార్పునెవల వ్యాజ్యభంగమునకు
మార్గముజూపుట యగుననియు, ఆక్షేపణజేయబడినది. ఈ ఆక్షే
పణలకు ప్రత్యుత్తరము, నేరములయొక్క ఆధిర్యము, దాని
జేయుటకు ఉద్దేశమును బట్టియు, అందువలన
గల్గి ఫలితములబట్టియు, నిర్ణయించబడుచున్నది. భర్తృత్వము
గావించి నేరము జేయువారికన్న భర్తృత్వముజేయక నేరము
జేయువారికన్న స్వల్పశిక్షలు, జైలులలో మంచినత్కారము
నొసంగవలెనని శిక్షాస్పృతియందలి సూత్రముగ నిపుడు జరిగ
దీనింపబడుచున్నది. ఇట్టి సౌకర్యము రాజకీయ వైదీలకేల జూప
వలయునో ప్రెజ్డెంట్ హాసను యిటుల వ్రాసియుండెను:—

“రాజకీయ నేరములు, సామాన్య నేరముల
వలె పరిగణించబడి శిక్షించబడుదు. రాజకీయ నేరములకు స్వల్ప
భయముగాక ప్రజలకోరిక తన విధ్యుక్తము వాచరించుచు
నేరమును జేయును. తాను హైన్యమును బొందుచున్నానని
యనుకొనకుండ దానిని ప్రజాసేవాకార్యముగ జలంచును. అయి
నను స్వపక్షమువారు చేయునకై త్యాగముజేయువానిగ జూచె
దరు. రాజకీయ ప్రతిపక్షుల యాననను పట్టుకొనినను, ఆయన
యగౌరవపడినటుల వారు తలంపరు. సామాన్య వైదీని వానిని
భేదముగలదు. ఎవ్వరును దొంగతో సంబంధము నుంచుకొనరా
దు. రాజకీయములను జూచినపుడు ఆదొంగ తనంతట తానే సిగ్గుతో
తలవంచుకొనును. స్వపక్షమును గూర్చి యాలోచించు కొను
నపుడు, తన్నుతానే నీచుడుగను, అత్య గౌరవము లేనివానిగను
భావించుకొనును.”

3. కామన్వెల్త్ సభలో 1922 మార్చి 27 వ తేదీన, కర్న
లుల టుగారు ప్రసంగముగా, సహాయభోగ రాజ్యాంగమంత్రి
యగు, వింటర్స్ ప్రభువు యీ సూత్రమును వెల్లుచు నిటుల
ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను:—“గొప్ప ఘోరతరముగు నేర
మును పురికొల్పినవాడు, ఆ నేరమును నిజముగ జేసినవానికన్న
తక్కువ శిక్షచుగ్గుతును బాంధజాలడు. అయితే సదుద్దేశము
తో స్వీక్షణ రాజకీయాభిప్రాయములను బహిరంగముగ జెల్పి
వ్యాజ్యవిధియుగ సంబంధించినందులకు వారికి హింసకు సౌక
ర్యముల నొసంగుటగాని, వారిని అధర్మ ప్రవర్తకులగు నేరము
లతో జేర్చుటగాని పాపిగాదు.”

రాజకీయాభిప్రాయములను బహిరంగముగ వెల్లుటకల్గిన
జైలులు శిక్షణమునందు భేదముండుట
వ్యాజ్యముచున్నది. అయితే యీ భర్తృమును యింకను
యెక్కువగ వర్తింపజేయవచ్చును. ఇండియాప్రభుత్వము, సహ
యభోగ రాజ్యాంగమంత్రి ప్రత్యుత్తరమునందు జెల్పినవాని,

ముందే రాజకీయ సేవలకు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసంగ నేర్పాటుజేసిరి. 1908 ఆర్డు XIV క్రిందగాని రాజద్రోహసభా చట్టముక్రింద గాని కఠినశిక్ష విధింపబడినవారలకు భోజనము బట్ట పని విషయములలో కొంతవిశేషము జూపవలయునని స్థానిక ప్రభుత్వములకు దెలుపబడినది. (ఫిల్మి కానన్ సభ చర్చ 1922 జనవరి 16)

ఈ కేసులు సౌకర్యములు రాజకీయభిప్రాయములను వ్యాయ విరుద్ధముగా వెల్లడిచేయగలగాక, క్రిమినలులా సవరణచట్టము క్రింద శిక్షింపదగిన వ్యాయభంగమును గావించినవారికి నొ సంగవలసినదిగ అందు దెలుపబడినది.

ప్రభుత్వవిధానము విమర్శనము

4. ఇండియా ప్రభుత్వ నియమిత విధానము పరిస్థితులకు దగినటుల లేదని మేము సవరణముగ దెలుపవలెదము. కారా గ్యవాహిక విధింపబడిన రాజకీయ సేవకులలో చాల మంది ఇండియాను పీనలు కోర్టు, క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోర్టుక్రింద శిక్షితులు గలరు. పరిశీలని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వైన పేర్కొనిన రెండు ఆర్టుల క్రింద శిక్షితులైన వారిని భేదము గానించినది. రాజకీయ సేవకుల కఠినతనను ప్రత్యేక సౌకర్యములను నిర్మాణము వైనవైన యెడల, అందు దౌర్జన్యమును ప్రోత్సహించినట్టిగాని జేసివేట్టిగాని సేవకులందఱును జేరవలయును. కావున నది, 124-ఎ, 158-ఎ. వి. సి. సి సెక్షన్లు క్రిందను, సి. సి. సి 113, 104, 144 సెక్షన్లు సుల్లంఘించినందులకును రాజద్రోహసభా కాసనము, క్రిమినలులా సవరణ చట్టముల క్రిందను శిక్షింపబడిన వారలకుగూడ వర్తింపవలయును. ఈ రెండు తరగతుల సేవకు లను ఒక సరియైన పద్ధతి ననుసరించి విభేదము జేయుటకు సాధ్యముగాదు.

5. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన విధాన మును దాటి, స్థానిక ప్రభుత్వాధికారులు పరిశీలుటకు పీలు లేదని సవరింపబడెను. జెయిలు పరిపాలనము రాష్ట్రీయ విషయము. స్థానిక ప్రభుత్వ ముల పూర్ణాధికారము క్రిందగలదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, క్రిమినలు లాసవరణచట్టము, రాజద్రోహసభా కాసనముయొక్క వాచానములలో బెట్టి క్రిమినలిటీ వచ్చుటచే కొన్ని తరగతుల రాజ కీయ సేవకులకు కొన్ని సౌకర్యముల నిచ్చుటకు ఉత్తరువుజేసి తమ కోర్టులను స్థానిక ప్రభుత్వములకు వెల్లిరి. ఇతరతరగతుల రాజకీయ ప్రైవీటుగూర్చి మానము వహించుట వారిపై ద్వేషము వల్లగాదు. ఎట్లైనను స్థానిక ప్రభుత్వములు ఇష్టమున్నయెడల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సంకుచితముగ బంపిన సలహాలను పూర్తిజేయ నధికారము గల్గియున్నారు. ఆ విధానము మంచి దని అంగీకరించినపుడు స్థానిక ప్రభుత్వములు, రాజకీయ ఖయి దీల కన్ని తరగతులవారికిని మంచి సౌకర్యము లొసంగ నుత్త రువు జేయుట తప్పక త్యంతర ముండవలెను.

6. బొంబాయి రాజధానిలో రాజద్రోహ సభా కాసన మునుగాని, క్రిమినలులా సవరణ చట్టమునుగాని ఆచరణలో బెట్టు టకు అర్హులైనవారు నవకాలము లేకబోయెను. కావున ఆచట్టములక్రింద శిక్షితులగు సేవకులను గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే నలహాలైనై బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశమును ప్రజలు తెలుసుకొన పీలులేక పోయెను. అయితే బొంబాయి ప్రభుత్వము వారికి ఆ సలహాలైనై ప్రాతి మాత్రము లేదని మాత్రము భావించవచ్చును. ఆ చట్టముల క్రింద శిక్షింపబడిన వారలైన యారాజధానిలో నున్న యెడల, ఆ సలహా నాచరణలో బెట్టుటకు యారాజధాని వెనుకబడియుం డెదనే. అయితే యిప్పుడు బొంబాయిలోను రాజకీయ ఖయిదీ లకే ప్రత్యేక సౌకర్యము లొసంగవలసినది మేము కోరు చున్నాము.

ఇతర రాష్ట్రముల సాధ్యత్వము.

7. మేము బొంబాయి ప్రభుత్వమునికిను కోరుచుండ గనే, యితర స్థానిక ప్రభుత్వములు అప్పుడే కొద్దిగో గొప్పగో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సలహాల నాచరణలో బెట్టిరి. సంయుక్త గాన్త్రములలో, బీహారు బరిస్సాలలోను అక్కడే ఆ యా ప్రభుత్వముల వారు, రాజకీయ ఖయిదీలకు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసంగుటకు తువుజేసిరి. ఈ గాన్త్రములలో ప్రత్యేక సౌకర్యములను అగో గ్యమును జూచియెకా, వారు రాజకీయ సేవకులని భేదము జూపుటకు యిచ్చుచున్నారు. సంయుక్త గాన్త్రములలో క్రిమినలులా సవరణచట్టము క్రింద శిక్షితులైన వారు యింగ్లాండు లోని 1 వ తరగతి సేవకులవారు సౌకర్యముల బొందుచు న్నారు ఇతర చట్టములక్రింద శిక్షింపబడినవారు రెండవ తరగతి సౌకర్యముల బొందుచు న్నారు. ఇ త ర గ త ర గ తు ల రాజకీయ ప్రైవీటులకు కఠిన శిక్ష వేసిన ను జె యిలుపని, శిక్షణము వారికి తీసివేయబడినది. బీహారు బరిస్సా లో యీ విషయము చాల తృప్తికరముగా నాచరణలో బెట్ట బడినది. ఆ రెండు ప్రత్యేక చట్టములక్రిందను శిక్షింపబడినవారం దరును ఒకటవ తరగతి సేవకులుగ పరిగణింపబడు చున్నారు.

ఒక ప్రత్యేక కేసు కేసులగు గాని మరొక కేసు గాని ప్రత్యేక సౌ కర్యములొసంగుటకు పీలులేకుండ జేయబడినది. జెయిలులకు అందెని ఒక టేబుల్ త్రగవు ప్రకారము నడుచుకొనవలెను. ఆ గాన్త్రములలోని ప్రజనుల యింగ్లాండు జెనరలు, క్రిమినలులా సవరణచట్టము, 124-ఎ-158-ఎ- సెక్షన్లుక్రిందను 114, 108 సెక్షన్లుక్రిందను శిక్షింపబడినవారిని అందెని విడిచివేయబడిన వారివలె జూడు మని జెయిలులకు దగిట నుత్తరువు జేసెను. బీహారు బరిస్సాలలో రాజకీయ ప్రైవీటులకు యింగ్లాండునందలి సౌకర్యము లొసంగ బడినది అయి యనుచున్నాడు. ఇ గ్లా డులో రాజద్రోహము క్రింద శిక్షితులు ఒకటవ డివిజను సేవకులుగ సత్కరింపబడు చు న్నారు. ఈ త ర గ తి యిండియాలో విడిచివేయబడినవారిలో సమానము. కావున ఒకటవ డివి జను సేవకుల కొంగు సత్కారము నివలెయైతే సమా నము. రాజద్రోహ సేవకులు యింగ్లాండులో, యాదేశమునందే తరగతి రాజకీయ ప్రైవీటులను బొందు సత్కారముకన్న మంచి సౌకర్యముల బొందెదరు.

సభవారి సూచనలు

1922 ఏప్రిల్ 11 వ తేదీని కామన్సులలో కన్నులు వెల్లివెట్ట ప్రశ్నకు ప్రతుత్తర మిచ్చుచు వింటర్స్ ను ప్రభువు చెప్పిన దానిని బట్టి చూడ అన్ని రాష్ట్రములలోను రాజకీయ సేవకులకు సమాన సౌకర్య ములొసంగ యిండియా ప్రభుత్వమువారికి యింగ్లాండు గానించు నన్నది. ఈ సమానత్వము నుంచి మార్గమునందు రావలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు. బీహారు బరిస్సా ప్రభుత్వము వారు బొంబాయిలో సమానముగాకుండ బొంబాయి ప్రభుత్వ మువారు జెయిలు సత్కారమును అభివృద్ధిజేయవలెను. మరొక విషయము. కొన్ని రాష్ట్రములలో కొకకప్పము కచ్చినది- ఈ కైదుకు కచ్చిన వారిలో కొందఱు అందుకొంటు భవము తీసికొని నేరము జేసినవారు కలరు. అట్టివారలకు యీ హక్కుల నొసంగగూడదని సవరింపబడుచున్నది. బొం బాయి రాజధాని కీష్యము లేదు ఇదట రాజకీయ ఖయిదీలు సదుద్దేశములతో పనిజేసి జెయిలుకు వెల్లిరి. కావున వారు బీహారు బరిస్సాలందువలె ప్రత్యేక సౌకర్యముల బొందుటకు తగియున్నారు.

9. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు 'రాజ య శిల్ప' ల అను పదమునకు నిర్వచనమును, జెయిలులో నెట్టి సత్కారము నొసంగవలయునో కోరవచ్చును. ఈ నిర్వచనములు 1920 ఏప్రి లు 20 వ తేదీని విరిపు ప్రభుత్వము వారిచే ప్రతిపదిపడిన స్టే టుమెంటునందు గాననగును. అవి బొంబాయి రాజధానికిగూడ వర్తింపజేసిన దక్కను సభవారికి బాలును.

ఆవశ్యకము

10. రాజకీయ కైదీలకు ప్రత్యేక సౌకర్యము లొసంగ వలయునని మేము కోరుచున్నాము. పీలననగా అది కద్దతి ప్రకారము సరియైనదని మాను విశ్వాసము గలదు ఇది పద్ధతి ప్రకార మే గాక, ఆ ర క్య క మ ని గూడ తోచుచున్నది. ఇందువలన రాజకీయమనుస్కలకు చాల మందికి బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారికింకనుండి ఖైదులో బెట్టించు లకు వారిపై ద్వేషము కొంత తగ్గిపోవును. ప్రభుత్వమువారి కి ప్రైవీటులే పడినప్పుడైనవలె నని కోరికలేటులు వారికి యింగ్లాం డులోవలె ప్రత్యేక సౌకర్యము లొసంగిలేని నిర్ధారణ యగును.

11. వై జెప్పిట్టి చట్టముల జేయుటకు కా ర్య ని ర్వా హక కార్యములకు వ్యాయనివత్తణము అడ్డువచ్చునని ఆక్షేపణ జేపడెను. రాజకీయ సేవకులు దౌర్జన్యత్వముల జేయవచ్చును, అందులకు ప్రోత్సాహము జేయవచ్చును విడిచివేయబడినవారిని వ్యాయనూత్రము జేసిన బాగుండునని చెప్పబడినది. అయితే యిప్పుడట్టి వ్యాయనూత్ర మేమియును లేదు. మేజిస్ట్రేట్లు, విడి ఖైదీ, కఠినశిక్షితు విధింపవచ్చును. అట్టితరీ వ్యాయాధి కారల తీర్పులను కార్య ని ర్వా హ కు లు మారు న జేసి విడి ఖయిదుగ మార్పుట వ్యాయాధికారులు స్వాతంత్ర్యమును భంగము జేయుటగను. ఈ ఆక్షేపణ అంతగ పాటింప నక్కర లేదు. కార్య నిర్వాహక ప్రభుత్వము వారు క్రిమినలు ప్రొసీజ రు కోర్టు 402 సెక్షన్ ప్రకారము వ్యాయాధికారుల తీర్పులను విమర్శింప హక్కు గల్గియున్నారు. వేలకొలది రాజకీయ సేవ కులు జెయిలుకు పంపబడి విషమస్థితికివచ్చివును, ప్రభుత్వము వారికి జెయిలులో సౌకర్యములనుజేయుటకు తాత్కాలికముగ కొన్ని చట్టములచేసి పిదప వ్యాయనూత్రములజేయవచ్చును. ప్రభు త్వమువారు కొన్ని ప్రత్యేక కాసనముల క్రింద శిక్షింపబడివా రకి సౌకర్యము లొసంగవచ్చును యితర కాసనముల క్రింద శిక్షి తులకు గూడ టిటి సౌకర్యముల జేసెయిగిట్టివు చట్టముల పరినివయములో గూడనేల మార్పుగూడదో తెలియవచ్చును.

12. కావున దక్కను సభవారు విన్నవింపవలెనని, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు వెంటనే విర్లాండు ప్రభుత్వమువారిచే న ఉత్తరువుల పద్ధతివైసి ఉత్తరువుల జేయుమనియే.

పరిశ్రమ విద్య

చేతిపనులు నేర్పుకొనువారికి ఫోటో గ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి వాయునిచే నను భవంబును బట్టి వ్రాసిన తెనుగుగ్రంథములు. ఇం దనేక ప్రతి మలు పనులుచేయురీతిని ఉండుటచే నెట్టివారును నితరుల సహాయము లేక నేర్వవచ్చును.

భార్యగ్రహణతంత్రము 1 భాగము:— ఇందు ఫోటో లు తీయవిధము, డెవలపింగు రీటుచింగు పద్ధతు లున్నవి. వేల 8 అణాలు డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినము లని విడిచి వ్రామై డెవలపింగు, ప్లాస్టోటైప్ విచిత ఫోటోలు, కేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రము లున్నవి. వేల 8 అణాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగము:— లోహముల జేయుట ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, పెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, టెల్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు గిట్టు, ఎచ్చింగ్, కొత్తరత్నాలు, అగ్నిపుల్లులు, నునమే చేసికొన నేర్పును. వేల 8 అ డిటా 2 వ భాగము:— పోటోలకు కావ లసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కెనెక్టులు, క్రుతిపెట్టెలు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైన పెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, ఉత్తరులు, వార్నిషులు, టైండింగుపనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వేల 8 అణాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెని, 7, వివాహక మొదలి వీధి, సామకూరుపేట, మద్రాసు.

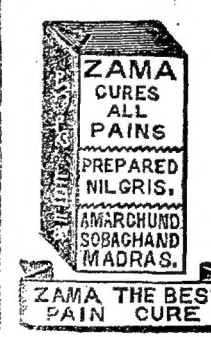
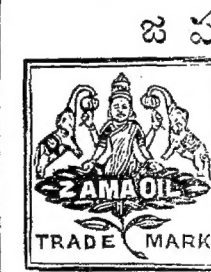
శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సమ్యక్రటి కేసు
స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాళవ్య
గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్లరి
ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండుసన్సు,
392, ఎన్.బి.నెడు, చెన్నపురి.
తంజివిలాసము: వావిళ్ల, మదరాసు.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు
బి మా ఆ యి లు
సర్వరోగ నివారిణి.

ఇందువల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, పల్లు నొప్పి, బడలు నొప్పలు యింకా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. వేల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0
డజను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాను 1-కి రు 30-0-0
ఆర్ధరుతో ఆధ్యాత్మసంపించవలయును. 8 గ్రాములు ఒకేదా తీయువారికి రైలుచార్జి స్వాగింగు కర్కలు యినాం. మా యొక్క బామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు ఆర్ధరు మాచి తీయవలెను. ఆమర్ చెందా, సోబా చెందా యింగ్లిషుమందు పలకరుకు
సల్ఫరిక్, నైట్రిక్ మొరార్టిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్తులు. నెం 88, నైన్పు వాయునివీధి, మదరాసు.

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లేక లే నన్నిమందును వాడుచుండరు. అవి గుణము యివ్వలేదని అద్యోపదేవలను. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుచేసిన "కలరా సంబిది" కొద్దికాలము లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి కుశలత నిచ్చును. మాట లనవసరము. ఒకసారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు. సీసా 1-కి భర రూ 1-0-0. టపాఖర్చులు వేరు. వలయువారు యిట్లు వ్రాసుకునేది: భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ. కండ్లకలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు బోషధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుడు.

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు మద్రాసు చెల్లింపవలసిన మొత్తము

అత్యంత దుస్సహాయము

“మద్రాసు మొత్తము ప్రభుత్వసహాయనిరాకరణము జేయవలయును.”

రాష్ట్రబహదూరు టి. రంగాచారిగారు ప్రాయములు గౌరవనీయులగు రాష్ట్రబహదూరు టి. రంగాచారిగారు వారు యం. యల్. ఎ. మద్రాసును వార్తవెట్టు ప్రాంతీయుల నుండి నిన్నటి దినము రాగా, మద్రాసు మొత్తము ప్రతినిధి, వేపేరిలో వారి గృహము నకు వెళ్లి, మద్రాసు కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన మహద న్యాయభారమును గూర్చి సంభాషించి వారిట్లు చెప్పిరి:—

ఇదికరలో చెన్నరాష్ట్రాధిపతులు, రాష్ట్రీయప్రజల సాధ్యశక్తియు గైకొని మిత్ర్యముజేసి వలయునంతయు దాచియుంచుకొనగా దానిని యిండియా ప్రభుత్వమువారు అవసరమునవచ్చుచున్న తీసికొనివెళ్ళుచుండెడివారు. మరియొక విషయమేమనగా యిండియా ప్రభుత్వకాసనసభలో మద్రాసునకు అధికారిత్వాని, అసభికారిత్వాని, ప్రాతినిధ్యము బాగుగ నుండెడిది కాదు. అందువలన బెంగాలు, బొంబాయి రాష్ట్రములవలె, మద్రాసు రాష్ట్రమునకు గట్టిగ మాటాడువారు అంతగ లేకపోయిరి. బొంబాయి కొంచెము ధాటిగా ఖచ్చివెట్టగల్గెను. అందుచే సమయము వచ్చినపుడెల్ల యిండియా ప్రభుత్వమునుండి, యెన్నియో విషయములలో సౌకర్యముల బాగుచుండెను. ఆర్థికవిషయములలో బొంబాయి, బెంగాలు రాష్ట్రములు యిండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యునితో మంచిపనుల బడిగల్గియున్నవి. ఇందుకు కారణము అవి దగ్గరగనుండి బుజుములు దొరకుచుండును. ఎప్పుడో రాజకీయనిధిగవచ్చుట తప్ప మద్రాసు, సభ్యులును, కార్యదర్శులును సంబంధించినంతవఱకు యిండియాలో నెల్ల మిగుల నుపేక్షతో జూడబడుచున్నది. ఇప్పటికి మద్రాసున దన్ను లేక యేలేదు. ఇంచితకేతుసంఘములో మద్రాసున కొనసగిన గౌరవము జూడుదు.

మద్రాసు వాణిజ్యసంఘము, సమయము వచ్చినపుడెల్ల స్థానిక, కేంద్రప్రభుత్వములకు, యంతకన్న నెక్కుడు సౌకర్యములు కావలెనని తెలుపుచున్న మాట నిజము. అయితే వివిధములగు అసభికారసంఘములు, మద్రాసునకు పెట్టవలసినవిచ్చికండ్లు తెరచువరకు కలసి యేమియును పనిజేసియుండలేదు. అప్పుడు మద్రాసులోని వివిధములగు అసభికారసంఘములు యీ అమితభారమును గుర్తించి, మద్రాసుయొక్క వాంఛితములను దెలుప నేకమై పనిజేసెను. పెట్టవలసినవిషయము, అమిత ఆకాభంగమునున్న ఆగ్రహమునున్న ప్రబోధము గావించె నన్న సంఘి ను ప్రసేదించు.

మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు యంతకు ముందెప్పుడో ప్రజలను విశ్వసించి యుండవలసినది. ఇప్పుడు సంగతులబట్టి చూడ జాతీయనిర్మాణకాఖలు, అసంతకాలము వేచి యుండవలసి వచ్చును. నూతన సంస్కరణకాసనసభలో వివిధ కాఖలును, వానివానికి ప్రజాసమ్యక్తులగు మంత్రులును గలరు.

అయితే అవసరముగ అభివృద్ధి మార్గములు మాత్రము జేయుటకు వీలులేదు. ఇప్పుడు విద్యవంటి కాఖలలో గూడ వ్యయము తగ్గించుటకు ఘోరప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

మద్రాసునకు, ల్యాండు రెవెన్యూ, యెన్నెజు ద్వారా ముఖ్యముగ పెక్కున అదాతుము వచ్చును. ఈ రెంటిని యింకను యెక్కువ జేయుటకు కలవలసివచ్చును. ఒకటి ప్రజలు పట్టుకట్టి దీక్షతో పనిచేసినయెడల తప్పక పడిపోవును. రెండవది ముందు డబ్బుఖర్చు పెట్టినచే వృద్ధిగా నేరు. ఎన్నియో యింకను ప్రాజెక్టులు చేయవలసియున్నవి. గృహపరిశ్రమలకు వివిధములైన వానికని, టెక్నికలు విద్యకును సౌకర్యముల జేయవలయును. అదవి అదాయమును వృద్ధిజేయవలెను. ఇప్పుడు యిండియా ప్రభుత్వమునకు వ్యయభారము చాల యెక్కువ గ వున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక విచారణ సంఘములో గతవత్సరము పని జేసియుండుట చే, యిండియా ప్రభుత్వము బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు వాకన్న నెక్కువను బాగుగ నెరుగర. అయినను మనకు అత్యవసరములు గలవు. మద్రాసు చెల్లింపవలసిన మొత్తము అన్ని రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన దానికన్న మిగులభారా న్యాయముగ నున్నది. కావున ఆ మొత్తమును తగ్గింపు మని మనము కోరుట సహజముగ నున్నది. అదేమిటమనగా డిల్లీ కాసనసభలో మద్రాసు ప్రభుత్వము బాహ్యులైనను బాహ్యుజేతరులైనను యావిషయమును, లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీలోను, స్టేటు కాన్సిలులోను చర్చకు దెచ్చిరి క్రిందటి సెప్టెంబరులో వెంటబడితిరాజు గారు పొరబడి యీసమస్యను బెంగాలు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును, గూర్చిన తీర్మానమునకు సవరణగ జేపట్టినచో సాబానంద మొరల్జీ గారు మద్రాసు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును గూర్చి డిల్లీ కాసనసభలో బెట్టిన తీర్మానమునకు సుఖ్యాకులచే అమాంసింపబడి యుండెడిది. ఇతర రాష్ట్రముల ప్రతినిధులుగూడ మద్రాసువై సానుభూతిని దెల్పియుండిరి.

పంజాబునకు సంయుక్త రాష్ట్రములకు గూడ నిట్టికష్టము లేకలవు. రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన మొత్తముల గూర్చి పుస్తక చారణ జేసి త్వరలో మరల నిర్ణయింపవలయును. న్యాయము జరుగుచున్న యెడల మద్రాసు మంత్రులు ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ప్రభుత్వసహాయనిరాకరణము జేయవలయును. మద్రాసు మంత్రులు యెన్నియో మంచిపనుల జేయుటకు యోచించి యుండిరిని నాకు తెలియును. వారవిజేయుట కధికారమిటువంటిదే. దేశమునకు యెంతయో మేలుజేసినవారగుదురు. దీనికంతకును అధికవిషయమే ముఖ్యము. అందు కల్గిన యెప్పుడేమి జేయుటకును వారి కంటకము గల్గుచున్నది. మంత్రులు యిట్టి నిస్సహాయస్థితిలో నున్నందులకు నేను సంపూర్ణ సానుభూతిని దెల్పెదను.

కవిషయమును గూర్చి నేను అవకాశము వచ్చినపుడెల్ల అధికారులకు దెల్పుచు నేయుంటిని. వ్యయము తగ్గించి వితవ్యయము జేయుటలో మద్రాసు ప్రవర్తించినవిధము అధికారులకు తృప్తికరముగ నున్నది. మద్రాసువై మిగుల సానుభూతి జూపబడినది.

రంగాచారిగారు ముగించుచు, మనము ఓషికతో ప్రయత్నముల పట్టుచునక జేయుచుంటిమేని ఆసానుభూతి త్వరలోనే కార్యరూపము దాల్చుచున్నది దెల్పిరి. (మద్రాసు మొత్తము)

దుస్సహాయము

మద్రాసు మొత్తము

ప్రభుత్వము రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన పద్ధతిపరము చెన్నరాష్ట్రమునకు జరిగిన న్యాయమును గూర్చి మేము జేయు సాక్షాదానిగా నదియొక మద్రాసు రాజకీయవైఖరి. “మద్రాసు చెల్లింపవలసిన మొత్తము మిగిలిన అన్ని రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసినదానికన్న మిగులదుస్సహాయమైనది” అని మా ప్రతినిధిలో రాష్ట్రబహదూరు టి. రంగాచారిగారు చెప్పిరి. తుదకు “రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన మొత్తముల గూర్చి పుస్తక చారణ జేసి, త్వరలో పునర్నిర్ణయము గావలెను.” అని వారు చెప్పిరి. ఇటుల కావలెనని చెప్పట మిగుల సుచితముగ నున్నది. మద్రాసు ఆర్థికపరిస్థితులస్థితి, ఆలస్యము జేయుటకు వలవలసివచ్చినదిగ నున్నది. స్థితి యెట్లున్నదో చూడుడు. అభివృద్ధి డబ్బులేక మొండిపడినది. విద్యాభివృద్ధి కాటకము గలిగినది దేశీయ నిర్మాణ కాఖలు డబ్బులేక పనుల నాపి వేయవలసిన వచ్చినది. ఇప్పుడును జరిపాలవాదక్రమము నడుపుటకే వ్యయము అమితముగ తగ్గింపబడుచున్నది. ఎట్టి విషయస్థితికీ కారణము, యీ రాష్ట్రము యిండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన మొత్తముని చెప్పవచ్చును. మద్రాసులో చానాటికి తీసిపోవుచున్నది. మద్రాసునకు న్యాయము జరుగుచున్న యెడల మద్రాసు మంత్రులు ప్రభుత్వసహాయ నిరాకరణము జేయవలెను. గూడ రంగాచారిగారు చెప్పుచున్నాడు. ఈ విషయములో మేము వారితో కేకీధిమింపము. అటుల జేయుట మద్రాసును మిగుల విషమస్థితిలో కదిలివేయుటతో తుల్యమగును. మంత్రులు వారస్థానములలో నుండి రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన మొత్తముల గూర్చి సంబంధము నావకుండ గావించు చుండవచ్చును. ఈ మొత్తములు తత్సర్వీయముగ తప్పక తోలగింపబడును. వివిధ రాష్ట్రీయప్రజలు వీని కేమాత్రమును సహింపజాలరు. కాని మనము అవసరము అందోళనలగావించి వానిని తోలగింపజేయగల్గుచుము. ఇంతటి మొత్తముల రాష్ట్రములవై విధించుట రాజ్యాంగమునకు మంచిదిగాదు. ఇందువలన ప్రజలలో కోపమును ప్రభుత్వవైరుధ్యమును గల్గును. దేశములో కాంక్షముగ రాజకీయ మార్గములు అభివృద్ధి జేయుటకు యిండియా ప్రభుత్వమునకును రాష్ట్రములకును అర్థి:స్వార్థ్యము ముఖ్యముగ గావలయును. రంగాచారిగారు ఆశను పూరించుచున్నారు. ఉన్నతాధికారులకు మద్రాసువై సానుభూతి గలవని చెప్పుచున్నాడు. ఆసానుభూతి కార్యరూపము దాల్చుటకు ప్రతిమద్రాసుపాదమును సహనముతో ప్రయత్నము జేయుట యవశ్యకము.

ఏలూరు ప్రిన్సిపల్ డి.ము. కోర్టులో

O. S. 893/1921

వాది: ఆర్. వెంకటరెడ్డి, ఏలూరు. (పేట ప్రతివాది: ఎన్. యం. నటరాజం కెట్టి, మదరాసు చింతాప్రి సదరహా కోర్టులో ప్రతివాదివైన క్విర్నా 424-2-6 లకు వాది దావా తెచ్చియున్నాడు. 1922-వ సం. జూలై 27-వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది. సదరు వాయిదాకాటికి ప్రతివాది కోర్టుకు హాజరు కానియెడల ఎక్స్ సార్టి చేయదమవు నని యిందుమాలముగా తెలియపరచడమైనది.

దగ్గిరాల రామారావు, నకిలు.

వేమన

సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము
బోధనలు; చిత్రపటములు
కర్త:—కంగూరి సుబ్బారావు.
(ఉన్నత న్యాయస్థానాధిపతి అనరుబల్ న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశ్వరగారు సీరిక ప్రాసరి.)
కష్టపడి సంపాదించి, ధన వ్యయము చేసి ముద్రించిన చిత్రపటములు వేమన్న వికలపు.
వేమన్న స్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, భాష, కవనము, శిష్యులు, రసవాదము మొదలగు 18 శీర్షికలుగల 280 పుటల గ్రంథము. విపులమైన సీరిక, యిండియన్, సమస్త వివరములు నున్నవి.

శ్రీమహాసాధ్యాయ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు: నల్లూరు, 22-6-22.
“మీ రత్యంత జ్ఞాత్తిపూర్వకముగా పంపిన వేమనచరిత్రము నంది కొని యందుల విషయముం బరికించితిని, ఆంధ్రశారదను దొడ్డుముఠ ములోఁ బెట్టితిరి. మనభాషలో అరుదైన విషయమున అనల్పమయిన పరిశ్రమనునహించితిరి. ఉపలబ్ధము ఇంచుకయు ఊహమెందును అగు నిట్టి విషయములలో కేవల సిద్ధాంతంబే గోచరించుట పుణ్యవశము. అట్టిచో మీరు ఓషికతో అరసియరసి నిరూపించిన వృత్తాంతములు మనోహరముగా నున్నవి. మనదేశపు జ్ఞానులలో నెల్ల వేమన వండిత పామర భేద మక్క-అలేక సకలజనులకు తన సూటి సూక్తుల చేత ప్రత్యక్షగురుప్రాయుడు. ఇతని సూక్తులను కొన్నిటినిని యెటుం గని యాంధ్రుఁ డుండఁడు. అవాని చరిత్ర మగుటచే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల కత్యంతప్రియ మని చెప్పవలయునా?
(Sd) వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి.

ఇంత వఱకట్టి సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము కాని ఇంత సర్వాంగ సుందరముగ గాని ప్రకటన మొదలేదు.
కాళికోట బయిండు. ప్రతు లైపోయినవి.
కొండలు వెల యధిక మని వ్రాసినందున సిక్రిందరీతి వెలు తగించితిమి. య.అ.వై.
అంటిక్ కాగితము ఉత్తమప్రతి 1.8-0
సాధారణ ,, (విద్యాభ్యుదయప్రతి) 1.4-0
ఏది కావలసినవారిది వ్రాయవచ్చును.
విషయము రెండు కొక విధముగ నే యుండును.
ఇతర లైండు ప్రతు లిప్పుడు దొరకవు.
ప్రతి ఎలిమెంటరీ పాఠశాలకు లైబ్రరీ పుస్తకముగా కొన్ని తాలూకా బోర్డుల వారు వెటుచున్నారు.
కమలకుటీరము
మైలాపూరు - మదరాసు

దేశీయ వార్తలు

బొంబాయి సభ - బేగం మహమ్మదాలీ, బీ ఆమ్మగార్ల ప్రసంగము
గాంధీ మహాత్ముడు - గ్రామములలో వదంతులు - ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘము - అలహాబాదులో విచారణ
బీ ఆమ్మగార్లకి సన్మానపత్రము - టర్కీ సామ్రాజ్యము - సేటు చోటనిగారి తంతివార్త
రాజద్రోహపు కేసు - అలహాబాదు హైకోర్టు తీర్పు - సింధు ఖలాఫతుమహాసభ - పిత్తాబుగారి ప్రసంగము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంధ్ర ఖిద్దరు వరిశీలనసంఘము - గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరుమండలములలో సంచారము
ఆంధ్ర ఖిద్దరు - మధురవాసుగారి ఆభిప్రాయము
ఆలమూరు రామచంద్రపురములలో పని శ్రేష్ఠముగా నున్నది
సింధు ఉత్కలములందు కంట ఆంధ్ర రాష్ట్రమున ఖిద్దరుపని హెచ్చుగా నున్నది

బొంబాయి ఉపన్యాసము

శ్రీ మతి కస్తూరి బాయి
మహమ్మదాలీ బేగం-బీ ఆమ్మగార్ల వ్యవస్థించుట

బాంబే క్రాంతి

ఈనెల 5 వ తేదీన బొంబాయిలో మార్చి 22 విద్యాలయమున రాష్ట్రీయ శ్రీ సభవారిచే ఏర్పరచబడిన సభయందు గాంధీజీ వి శ్రీ మతి మాతా కస్తూరి బాయి గారును, మహమ్మదాలీ బేగం గారును బీ ఆమ్మ (అలీసోదరులల్లి) గారు నుపసంగించిరి. ఆయన వ్యాసములలో శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి సంగిన యుపన్యాసము నిన్న (యీనెల 7 వ తేదీ) ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

మహమ్మదాలీ బేగంగారు

సభలకువచ్చి ఉపన్యాసముల విని ఆ క్రమమున మరచిపోయి యిండ్లకేగి తిండి తిని పండు కొనుటయే వా ప్రజల కర్తవ్యము? కాదు కాదు. ముమ్మాటికిని కాదు. వాయకులు బోధించిన మార్గము ననుసరించి అంతరాయము సమృద్ధి పురుతిన దేశ సేవను చేయుటకు దేశీయలందరును సంసిద్ధులుగా నున్నారని మీరు ప్రపంచమునకు తెల్లపరచుట. కలుగుచున్న కార్యములు జరుగవలెను. మీరు స్వరాజ్యము కావలసినచో మీరు మీ మతమును నిలుపుకొనవలసివో బానికట్లు చేసికొని మిన్న కన్నులు మూసికొని కూర్చుండిన లాభములేదు. కాశీనికంటేపని మీకోరకు కాదు కొనియున్నది. తండు దేశ సేవచేయుట! దేశక ఉపన్యాసము లవినుట నిష్ప్రయోజనము. హిందూ మహమ్మదాలీ క్రైస్తవ, పార్సీయున్నగు నన్ని మతములవారిలోను వికమత్యమును కలిగించుట మొనటిపని. అన్ని మతములవారిని భగవంతుడే సృష్టించెను. గాన నన్ని మతముల వారును ఏ కమనస్సుతో పని చేయవలెను. ఇది జరిగిన గాం దేశమున సమయము సేలుచేసెదరు. ఒకరి కొరకొకరు త్యాగము చేయవలెను. ఒకరినొకరు ప్రేమించవలెను. ఒకరికొకరు తోడ్పడవలెను. దేశము దీనదేశము ప్రాపించినది. పరస్పర విశ్వాసమును సహాయమును కలుగుతున్న దేశము నర్థంపజాలము. ఇప్పుడింతల మీరందరును చేరుట కేటల వినోదాత్మక? కాదు. దేశ సేవకోరకు. మనమందరమును ఏకముగా కలసి దేశ సేవ చేసినది అప్రతిహత పుగున! మనకు స్వరాజ్యము లభించును. కట్టి కలుగులకలన నేమి లాభము? మనవిధిని నెరవేర్చుటకు మనము సిద్ధముగానున్నామని యు, మతముకోరకు ఆత్మత్యాగ మొన్న కేవలమనయి, మన దేశముకోరకు మన కుర్చీయే దేవునికోరకు ప్రాణముల కర్పించుటకు సంకల్పము మనము క్రియవలన మాపవలెను. భగవంతునియందు విశ్వాస ప్రేమగల ప్రతి శ్రీయును దేశమాత వారాధింపవలెను. వైకాపా యముండన నేగాని మనకు స్వరాజ్యము లభింపదు. మనము మహమ్మదాలీయలమైనను హిందువుల మైనను మన కుతాన సుఖ్యముగ మనము ప్రరర్పింప గోరెదము. దేశమాత చరణసన్నిధి ఆత్మ సమర్పణ మొనరింప సంసిద్ధులము గావలెను. మనమందర మేకచిత్రముతో నేక సంకల్పముతో నేకభవించిన గాని స్వరాజ్యము లభింపదు.

మనదేశముకోరకు చెలసాలందున్న మనమిత్రుల కోరకును మనసోదరిమణిలెట్టి సేవయునుగూడ చేయుటలేదు. అన్న కస్తూరి మతి లెక లక్షల మంది దేశీయులమడించుచుండగా భారతాంగనలు వారి కట్టిసహాయమును

చేయుటలేదు. మామూలుభావమునే (నిందుభావములు కానివి) చేయుటకును మామూలుబట్టలనే (జరిబట్టలు, పట్టుబట్టలు కానివి) కట్టుకొనుటకును ధనికులు నియమమును బూనినచో బీదలకు వారు సహాయముచేయుటకు చాల నీలుండును. మన మతముకోరకును దేశముకోరకును దేశీయులకోరకును ప్రాణముల కర్పించుటకైన మనము వెనుదీయరాదు. ఎట్టి వ్యామునుగూడ దేశీయులు చేయబూనకుండుట దురదృష్టము. తన సందేశము వలన ప్రపంచమునందు తన దిక్కును వొందించిన గాంధీమహాత్ముడిభక్తు కారాగృహమున నవయమున్నాడు. ఆరేండ్లవర కందేయించవలెను. అతడు తనకోరకు కారాగృహమున కేగలేదు. మనకోరకే మనదేశము కొరకే మహాత్ముడు కారాగృహమున కేగెను. అగోగితి పాలై న మనల నర్థించి ముఖభాజనులమైన మనకు సాఖ్యమును కలిగించుటకే మనమహాత్ముడు కారాగృహమున కేగెను. అమహాత్ముని విడిపించుట మనవిధి కాదా? అది నెరవేర్చుటెట్లు? మనవిధి నెరవేర్చుక మిన్న క స్వార్థపరులమై కూర్చుండిన మనముమహాత్ముని విడిపింపగలుగుదుమా? మహాత్ముడు సామాన్యుడుగాడనియొరికినకే గ్రహించియుండవచ్చును. అతడు మానవశక్త్యుడు. దైవమనుడు. అట్టివారిలోకమున జనించుటకును. అతడవతార పురుషుడు మనమతని సర్వంపకలెను. ప్రేమించవలెను. ఎట్లు? ఆతడాజ్ఞాపించినచిది సదుచితములయే ఆతని సర్వించుట. మహాత్ముడేమని ఆజ్ఞాపించెను? దేశమునందన్న బాతులవారు నై: మత్యము గలిగియుండవలెను. దేశీయులందరును (శ్రీయులు పురుషులును) గూడ మూలనడు కవలెను. ఖిద్దరు బట్టలనే కట్టుకొనవలెను అని ఆతడాజ్ఞాపించెను. మనమిత్రుడు విదేశీయులకు పాదదాసు: మైయున్నాము. ఈగతి మన మొనరించినచో మములకలన నే మనకు ప్రాప్తించినది. దేశీయులందరు నేకభవించిన దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సాఖ్యము నైశ్వర్యమును లభింపగలవు. ఇప్పుడు మీ రేమియును చేయుటలేదు. ఈ సభముగియుగానే యివిషయములన్నిటిని మీరు మరచిపోయెదరు. మహాత్ముని విడిపించుటకు మీరందరును బాధ్యులు. మన సంఘర్షణమునకు స్వార్థపరత్వ మొకమాత్రమును కారణముగాదు. మనమతముకోరకును మన దేశ స్వాతంత్ర్యముకోరకును మన హింసాభర్షణమును ప్రారంభించితిమి. అట్టిచో మీరెప్పుడు మిన్నకుందురా? ఖిద్దరు బట్టలనే ధరింపుడు. రాట్టమువై నాలుక ముకుడు: భారతీయులకందరికి నదియే కర్తవ్యము. ఇది మహమ్మదీయులకు ముఖ్య కర్తవ్యము. ఏలనన మనమతమున కేపుడు ముప్పువాటిల్లునున్నది. మీరందరును కాంగ్రెసుసంఘములలో సభ్యులుగా చేరవలెను. అని మామహా మహమ్మదాలీగారి భార్యగారు నడివీరి.

విశల్లాసు జిరాజినీగారు

ఖిద్దరు బట్టలపై వారునుభవించిన నేటులపీలనోదానిని వివరించుటకు నేనాజ్ఞాపింపబడితిని. మీరెప్పుడు రత్నాబాయి సతిగానికిచ్చుచున్న వకుటములవలన మీ కేమియును లాభములేదు. వారు మిల్లులలో వదులిబడిన నూలును వాడుచున్నారు. మీరు బాగుగా పరిశీలించవలెను. లేనిచో మోసపోయెదరు. యంగ్లసహాయమున ఏటలను చేయుటలో చాల ప్రతికృధగా పోవుచున్నదిగాన ఏటలను చేయుటకు చేతిరాట్టలు లనేయు పయోగించవలెను. మీరు కట్టుకొనుటలను నేయుటకు పనికివచ్చునట్టి నాలుక మీరుపడుకవలెను. గాన మీరు ఏటలను వదుటకుగూడ ఏటలరాట్టలు లనే యుపయోగించవలెను. అట్లు చేసినచో మంచితము నాలుకను తీయ వీలగును. ఖిద్దరు బాగుగా వ్యాపించు నని వివరించుచు నడివీరి.

బీ ఆమ్మగారు.

బిమ్మట మహమ్మదాలీ మహాత్మాగారు తరిగా కలుల నడివీరి. ఇప్పుడు కలుగులతో కాలక్షేపము చేయుచుండెను. పనిచేసి చూపవలెను. మీరందరును దేశహితార్థము కలసి పని చేయవలెను. ఇండియాదేశము హిందువులది మాత్రమే గాదు. మహమ్మదీయులది మాత్రమేగాదు. అన్ని మతములవారికిని భరత మాతయే జనని. విదేశీబట్టలను కట్టుకొనుటవలన కన్నతల్లిని పరదేశీయుల కమ్మిచేసిన పాతకము కలిగినది విదేశీబట్టలను ధరించు వారు విదేశీయులకు బానిసలైరి. మనమిత్రుడు దేశమాతను పరాధీనతనుండి తొలగించవలెను. చెరసాలలలో నున్న చేలకొలది దేశీయవాయువులను విడిపించవలెను. మీ రట్లు చేసెదరా? లేక మీకు జన్మభూమియును దేశమాతను దాస్యమునుండి విముక్తము చేయుట కొనసాగులసిన దేశ సేవ వొనరించుటకు వలయు త్యాగము లేక మీసోదరులను కాశ్యకముగ కారాగృహము లందే యుంచెదరా? మీ రెల్లకాలమును బానిసలుగనే యుండగోరెదరా? దేశము నర్థించుటకును స్వరాజ్యమును బడయుటకును మీరు తలపులేదా? దేశమాతకోరకు ఖిద్దరుబట్టలనైన కట్టలేరా? ఇప్పుడైన మీరు దేశసేవచేసెదరా? మీకాశక్తి యెన్నచో మీ కలవిగాని దేదియునులేదు. మీరును ఖిద్దరునే ధరింపుడు. నాలుక వదుకుడు. ఖిద్దరుప్రచారమే ముఖ్య కర్తవ్యము మీ సోమరికనమువలన కోట్లకొలదియూపాయి లొక్కబట్టల కొరకే విదేశీయులకు పోవుచున్నది. గాన మీరు నాలుకవదుకు ము ఖిద్దరుబట్టలనే కట్టుకొనుచున్నచో స్వరాజ్యము తప్పక లభించును. మనదేశములోకి కొట్టించుది యున్నాడు. వారిలో 2 కోట్ల మంది మాత్రము కాంగ్రెసు సభలో చేరి నాలుక వదుకుడు లేని తప్పక స్వరాజ్యము లభించును. అని బీ ఆమ్మగారు నడివీరి. గుజరాతి ఉరుదుభావలలో నీయుబడిన ఉపన్యాసములను ధూళిలెసలిగారు భాషాంతరీకరించి సభ్యుల కెరిగించిరి.

బీఆమ్మగారికి సన్మానపత్రము

సుక్కురు మ్యునిసిపల్ సంగ్రహము

సింధుఖలాఫతుసభ కామె వచ్చినపుడొసంగుట

సింధు రాష్ట్రీపుఖిభావకుసంఘముచేసభకు మహమ్మదాలీ మహాత్మాగార్లతల్లి బీఆమ్మగారు వచ్చినపుడామెకు సన్మాన పత్రమును సమర్పించుటకు సుక్కురు మ్యునిసిపల్ సంగ్రహమువారు తీర్మానించిన సింధు హైదరాబాదునుండి తిరిగివచ్చినది.

గాంధీమహాత్ముని వదలుట

న్యాయశాఖలో గొప్పపదవి నిచ్చెదమనుట

గ్రామములలో వదంతులు

గుజరాతు రాష్ట్రీయునందలి గ్రామములలో గాంధీమహాత్మునిగూర్చి లేనిపోనివదంతులుచాల కలుగుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముని కారాగృహమునుండి వదలి ఆయనకు న్యాయశాఖలో మిక్కిలి గొప్పపదవి నిచ్చెదమన వదంతి చాలప్రబలముగా నున్నదని గుజరాతు రాష్ట్రీయసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము.

అలహాబాదుకు వచ్చుట.

బహిరంగ సభ.

క్యాన్సరునుండి 7 వ తేదీ పురయమునకు సంఘము వారు అలహాబాదుకువచ్చిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి (ఆనందభవనము) మందిరమున విచారణ ప్రారంభమైనది. 8 వ తేదీన గూడ విచారణ జరుగును. ఆనాడే అలహాబాదునుండి వారు జబ్బులుపూరుకు బయలుదేరుదురు.

7 వ తేదీ సాయంకాలము అలహాబాదులో స్వరాజ్య సభయందు పండిత నెహ్రూగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. కాంగ్రెసు నిర్మాణవిధానమును దేశీయులందరును కలసికొని సాగింపవలెనని హాకీం ఆజ్ఞలుభానుగాయను. యితర సభ్యులు నుపసంగించిరి.

అహమదాబాదులో సూరేగింపు జరుపకుండుట

ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘమువారు అహమదాబాదుకు వచ్చినపుడెచట సూరేగింపులు నుపన్యాసములు జరుగగూడదని

హక్కిం అబ్దుల్లాను గారు కోరినందున నట్టి స్వాగతార్థమును జరుపకుండుట కచటి నాయకులు నిశ్చయించిరి. సంఘమువారు 15, 16 తేదీలను ఆహవాదాబాదులో విచారణ నేర్పెదరు.

జబ్బులుపూరు పురపాలకసంఘము

స్వాగత మొసంగుట

అజ్ఞోల్లఘన విచారణసంఘమువారు జబ్బులుపూరు వచ్చినపుడు వారికి స్వాగత మొసంగుటకును ముగ్ధులనీడలు భవములపై జాతీయపతాకముల నిలుపుటకును ఆహవాద కార్యాలయములకు సెలవిచ్చుటకును జబ్బులుపూరు మున్సిపల్ సంఘము వారు తీర్మానించినది జబ్బులుపూరు కాంగ్రెసుసంఘ కార్యకర్తలకు తెలియజేసెను.

ఈసంఘము ఎదుట సాత్త్వికవిద్యనలభింపవారు తమ వాఙ్మూలములను ఈనెల 20 వ తేదీలోగ గుంటూరునందున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యకర్తలకు పంపకలయును.

టర్కి-సామాజ్యము

బ్రిటిషువారి తాటస్థమునకుభంగము కలుగుట

నేటువోటనీగారి తంతివార్త

గత వత్సరమున గ్రీకులకును తురుష్కులకును యుద్ధము ప్రారంభమైతే తాము తటస్థులముగా నుండుమని బ్రిటిషువారు వాదనముచేసిరి. ఇప్పుడు నల్లనముద్రములోని టర్కి-వాగ్ధి పారమునకు భంగము గలిగించుటకును ప్రాకారములను లేని ఒహిరంగ అరక్షితపట్టణమును హిందువులపట్టణమునై గుండ్రము వదలి ఆపట్టణమునందలివసుల పీరు యుద్ధముచేయువారుగారు. నిర్దోషులగు ప్రజలు) నందరిని వధించుటకును గ్రీకు యుద్ధవౌకలు దార్జి నెట్లు జలంధిగుండ బోవుటకును తురుష్కుల నెదిరింపవచ్చిన గ్రీకుయుద్ధ వౌకలు కనిపెట్టునోపిలులా నాకాస్థానము నేర్పించుకొనుటకును టర్కి-వాగ్ధి హిందూ సరు అనుమతించుట మాకుచాల దుష్పరముగా తోచుచున్నది. ఇదియే నాబ్రిటిషువారి తాటస్థము? టర్కి-దేశమువైనను మహమ్మదీయ మతమువైనను బ్రిటిషువారు ద్వైతభావమునే పూని యున్నారు. బ్రిటిషు సామాజ్యము వైనను టర్కి-దేశమువైనను ప్రేమగలిగియున్నామని బ్రిటిషువారు చెప్పవార్తలు కేవలము కల్లబొల్లిమాటలనియే యిట్టి కార్యములవలన ఇండియాలోని మహమ్మదీయులు స్పష్టముగా ప్రహేళికలగు. ఇదివరకు బ్రిటిషువారు తురుష్కులపై ద్వైతభావము కలిగియుండుటవలన నే బ్రిటిషు సామాజ్యభద్రమునకు భంగము కలిగినది. ఆసియాఖండవాసులకు విముఖత కలిగినది. కాన బ్రిటిషువారు తమ పారపాటును సరేరించుకొననిచో ఇండియాలోని మహమ్మదీయులెన్నటికిని సంతృప్తులు గానుండ జాలరని అఖిలభారత భిలాభతున పూర్వభూతు నేటు వోటనీ గారు బ్రిటిషుభద్రాసమంధ్రకిని విదేశమంధ్రకిని తంతివార్తల పంపిరి.

ఒక రాజద్రోహపుకేసు

దొరతనమువారి అపేలు

అలహాబాదు హైకోర్టు విచారణ

ఎటానా పట్టణమున నాటుబజారులో బహిరంగసభ జరుగును. ఆసభలో లక్ష్మీనారాయణగారు యపకసీతులని 1922 జనవరిలో ప్రకటించెను. అదివరకు జరిగినసభలలో ప్రభుత్వమువారి అజ్ఞాత భిన్నముగా దేశములను వలంటిరులుగా చెప్పిరి. వలంటిరులుగా చేరవలసినదని ప్రజలను హెచ్చరించుచు నుపకసీతులనిరి. గాన ఆహవాద జరుగు సభకువెల్లి ఉపన్యాసముల సంప్రదామును వ్రాయుదని కొంతమంది కనిపెట్టుటను కొత్తాల్లు అచటికి పంపెను. సభ జరుగవలసిన వేళకు పోలీసులచటికి వెల్లిరి. పోలీసులు రాగానే, సభ అచట జరుగదు జాతీయ పాఠశాలలో జరుగునుగాన మీరందరిచటి కేరడని సభ నేర్పరచినవారు తెలిపిరి. సభకు వచ్చినవారును పోలీసులును జాతీయ పాఠశాలకు వెల్లిరి. అచట వీధి గుమ్మమునకు తాళమువేసి పోలీసులను లోపలికి రానియకుండ వంటిరులు నిరోధించిరి. లక్ష్మీనారాయణ వాదన చేయు, బాగలుకి సోదరు తాండను, శ్రీరాం, శివనారాయణ, కామేశ్వరుగార్లు 5 గురును మరొకరును పోలీసువారి నట్లు గంటిచేసిరి. ఆసంగతి కొత్తాల్లుకు తెలిసి ఆరడచటికి వచ్చినగాని ముద్దాయి అతనినిగూడ లోనికి రానియతేడు. పోలీసు కొత్తాల్లు సబుడివిజనం అధీనము లిసికొని

వచ్చిననుగూడ ముద్దాయిని వారిని లోనికి రానియలేదు. చివరకు తలుపులు పగులగొట్టుదని మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించెను. పోలీసువారు చాలకష్టముమీద దారిచేసికొనిలోనికిగేరి. వారు లోనికిరాగానే ముద్దాయిలు సభను నిలిపివేసిరి. ప్రజలందరును దారి కడ్డముగా పడుకొని లోనికివచ్చిపోలీసులు వెలుపలికి పోవలెననుండజేయుదని ముద్దాయిలు బోధింపగా ప్రజలట్లు పండుకొనిరి. పోలీసు వారాలోపలినుండి గంటన్నరవేపు కదిల వీలులేకపోయినది. పిచ్చుట వారితివ్వముమీద వెంటికి పోయిరి. వారట్లుపోవుచుండ వారిపై రాళ్లను విసరిరి. ఒక కనిపేటుకు కొమ్ముమీదను మరియొకటి కాలుమీదను దెబ్బలు తగిలెను. వారిమీద కేసుచేసి. ముద్దాయి లేమియును వాదించలేదు. "నేనిదివరకు సభలను జరుపుచున్నట్లే యిప్పుడు కూడ కాంగ్రెసు నిబంధనల ప్రకారమే యీ సభను రాడ జరిపితిని. క్రీ. లా. ఆ. చట్టము నుల్లంఘించుటకే యీసభ జరుపబడెను. గాన లోనికి రాగోరువారు కాంగ్రెసు నిబంధనల ప్రకారము కొంత సామ్యుచ్చి తీర్కెట్లు కొనవలెనని నిర్ణయించితిని. మే మెట్టి దౌర్జన్యమును నలువగూడదు నలువలేము". అని ముద్దాయి లక్ష్మీనారాయణగారు ప్రజల నుద్దేశించిచెప్పెను. "నేను ప్రభుత్వమునకు విరోధిని. నేను ప్రభుత్వము నందరిపక్షముగొడిచి. గాన నేను ప్రభుత్వముతో కేమియును చెప్పకొల్లను ఈ ప్రభుత్వ మన్యాయమని అసహాయవాదులమగు నేను ప్రకటించితిమి." అని రామ అసిరి అను ముద్దాయి చెప్పెను. వారైదు గురును 358, 342, 117 ల క్రింద నేరము చేసినని నిర్ణయించి మేజిస్ట్రేటు వారికి 358 క్రింద చరియొక యేడు కఠినశిక్ష యును చెరి 100 రూపాయల జుర్రానాయును, చెల్లించనిచో మరి చెరి 3 నెలలు కఠినశిక్షయు 342/117 ల క్రింద చెరి ఒక ఏడు కఠినశిక్షయును విధించెను. రెండుశిక్షలను ఏకకాలము నందే అనుభవించుటకు తీర్పుచెప్పెను. ముద్దాయిలలో నలుగురు అపిలుచేసిరి. వారిలో శివనారాయణగారు తప్ప తక్కిన వారు తుమాపణ కోరిరి. గాన వారిని దొరతనమువాడు కదలిచేసిరి. ముద్దాయిలు 358 క్రింద నేరముచేయులేనని జిల్లాశిక్షి దానిక్రిందవేటుబడిన శిక్షను రద్దుపరచి 342-17 ల క్రింద నిదివర కనుభవించిన శిక్షయే చాలు ననియు చెరి 200 జుర్రానా చెల్లి పవలెననియు లేనచో చెరి 3 నెలలు కఠినశిక్ష ననుభవించవలెననియు తీర్పుచెప్పెను. ఈతీర్పునైన దొరతనమువారు అలహాబాదు హైకోర్టులో అపిలుచేసిరి. 342-117 ల క్రిందశిక్ష అనుసరము అని దానిని రద్దుపరచి 358 క్రింద మేజిస్ట్రేటు చేసిన శిక్షను హైకోర్టువారు స్థిరపరచిరి.

సింధుభిలాభతు మహాసభ

పిక్తాలుగారి అధ్యక్షత

నక్కూరులో 7 వ తేదీని ప్రారంభమగుట

నక్కూరులో సింధుభిలాభతు మహాసభ బాంబేరాని కలపత్రిక సంపాదకుడుమరవద్యూకు పిక్తాలుగారి అధ్యక్షత క్రింద 7 వ తేదీని ప్రారంభమైనది. "టర్కి సామాజ్యమును గూర్చి మహమ్మదీయులలోని న్యాయమగు కోర్కెలక నెరవేర్చుటకు మాటాడుగాగు క్రద్ధతో" పనిచేసినందున ఇప్పుడు ఆంగ్ల దేశమున చాలమంది ప్రజలకును చాలపత్రికలకును టర్కివారి కోర్కెలనుగూర్చి సభిప్రాయమే కలిగినది. పట్టేను మెహమూదుల పరిపాలన మధిక కష్టయకరముగ నుండుటచే ఆ పరిపాలనాధికారమును వదలవలె నని చాలమంది ఆంగ్లేయులు కోరుచున్నారు. వీనివలన నాదేశములకు స్వతంత్రము లభింపగలదు. హిందూదేశమున ఆసహయోద్యమమువలన చాల మేలు కలిగినది. భౌగోళియులందు ఆ సహయోద్యమమువలన నూతనశక్తి జనించినది. వారిఆత్మలు పునరుజ్జీవితులై నవి. ఇతర ప్రయత్నముల వలన 100 ఏండ్లలో కలుగు అద్భుతమైన దివ్యము ప్రజలలో ఆసహయోద్యమము రెండేడ్లలోనే కలిగింపగలిగినది. గంధిగారు హిందువుగాన నతని నాయకత్వము మహమ్మదీయులకు లాభకరముకాదని కొందరు మహమ్మదీయులు తలంపనయ్యెను. అది పారపాటు. ఇండియాతీరుడైన నాడుకుడు ప్రాందప్రదేశను సరే ఇండియాకుడగు మహమ్మదీయుని నాయకత్వము కంటే యింద్రియా తీరుడగు హైందవుని నాయకత్వమే వేయిమడుగులు క్రేస్తము. అత్తిండియాకు జాతిమతవిభేదమేలేదు. అతని కన్నీటారులును సమానమే. అతని న్యాయము దైవకర్తము. అట్టిదైవసంబంధమగు న్యాయము జాతిమతవిభేదమును పొటించదు. బ్రిటిషు సామాజ్యములోని మహమ్మదీయుల జిహదును యిప్పటికిని గూడ మహమ్మదీయసామంతునిలపుట కారణభూతుడు గాంధీమహాత్ముడే గాన మహమ్మదీయులు గాంధీ మహాత్ముని కర్తవ్యం కృతజ్ఞతను చూపవలెను. ఆసహయోద్యమమును

గూర్చి యిండియా యింగ్లాండు దేశములలోని ఆంగ్లేయులలో చాలమందికి డరభిప్రాయముగలదు. దానిని మనము తొలగింపవలెను. భర్తృమాన్దానవత్సము ముఖ్య మగు నియము. భిలాభతు ఆక్రమమును తొలగించుటకును భరితభుండమునకు స్వరాజ్యమును బడయుటకును మనమును ప్రపంచము నందలి మహమ్మదీయులందరును ప్రయత్నించుచున్నారని పిక్తాలుగారు నుడిపిరి.

ఆంధ్ర ఖద్దరు పరిశీలన సంఘమువారి పర్యటనము

విజయనగరములో పరిశీలనము

(స్వకీయవిలేఖరి విశాఖపట్టణము 6-7-22)

శ్రీయుతులు మధురదాసుగారు, వాగేశ్వరరావు పంతులుగారును పొంపూరునుండి ఒకటవతేదీ సాయంత్రము విజయనగరము చేరిరి. ముఖనాటి యువయును పట్టణములోని కుద్దభద్దరు కళామూలను రెండుమాడు చూచిరి. పిదప శ్రీయుత తేనుకల్ల శివారామస్వామిగారి ఇంటిని, నూరింపల్లి విజయరామయ్యగారి కద్దకును పోయి అక్కడ ప్రత్తిగూలు దకములు చూచిరి. వజ్రయు ఈజిల్లానుండి ఎరువతి యగు ప్రత్తి నంతను దేశభిమాను లగు వర్తకుల ద్వారా వాని ఆపు ఏర్పాట్లు చేయు సాధనములు ఆలోచించబడెను. కొందరు యువకులు రూ 5 ల వంతు చొప్పున ప్రస్తుతము రూ 1000 ల మనపుతో సహకార సంఘమును సాపించి చక్కనిబట్ట ఆతి చవుకధాలకు నిర్మించి సంఘభ్యుల కందజేయుచున్నారు.

బహిరంగ సభ

సాయంత్రము కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఖద్దరును వాని భవలను, లెక్కలను పరీక్ష గావించిరి - ఖద్దరుకాఖ సామాన్య కాఖనుండి పూర్తిగా వేరయ్యవలెననియును, ఖద్దరు కాఖకల్ల వయ్య లాభనష్టములు తెలియబట్టె తగిలెట్లు లెక్కంచవలెనని యును, కార్యాలపు ఖర్చులకు వేము ధర సాధ్యమైనంతకంటకు ఉండవలసినయును అభిప్రాయపడిరి. సాయంత్రము సభలో ఖద్దరు ఆకళ్యేకతను గూర్చియు ఉద్యమమును గూర్చియు ఇరువురు మువ్వనీచిరి. శ్రీయుత మధురదాసుగారికి జ్వరము కొద్దిగావచ్చుచుండుటచే సరస్వతీటకు వాగేశ్వరరావుపంతులుగారు మాత్రము వెల్లి అక్కడ నెలనుచులుసంత చూచిరి.

విశాఖపట్టణము

శ్రీయుత మధురదాసుగారు విశాఖపట్టణముకి వ తేదీ మెయిలులో వచ్చి రెండు ఖద్దరుకళామూలును, గాంధీపేటలోని శేరపనియును చూచి, శ్రీయుత గ. కృష్ణమూర్తిగారి లో వారి ఖద్దరుపనిని గూర్చి మాట్లాడి ఇంకను పని చూపుచేయుదని సలహా ఇచ్చిరి.

అనకాపల్లి

నాల్గవతేదీ యువయును శ్రీయుత మధురదాసుగారును మధ్యాహ్నము వాగేశ్వరరావు పంతులుగారును ఇవటికివచ్చిరి. శ్రీయుత కోరుకొండ బుచ్చిరాజుశెట్టిగారు లాభములేకుండ చేయుచున్నపనిని పాఠశాల వదలి నేరలో ప్రవేశించిన ఖద్దరు దేవాంగయవకుల మగ్గుములను చూచిరి. సాయంత్రము సభ జరిగెను. శ్రీయుత మధురదాసుగారు ఖద్దరు ఆకళ్యేకతగూర్చియును, సహాయ నిరాకరణులు గూర్చి వాగేశ్వరరావు పంతులుగారును ఉపన్యసించిరి.

మేజుపాకలో రయారెన ఒకచావుకు ఈజిల్లాలో తయారగు బట్టల నమూనాక్రింద శ్రీయుత మధురదాసుగారు తినికొనిరి.

5 వ తేదీని వారు తునివెల్లి పోయిరి. ఇక్కడ దొరకిన లెక్కలబట్టి ఈజిల్లాలో 75 లక్షల రూపాయల మిల్లనులు ఈజిల్లాకు, సంవత్సరమునకు దిగువతితుగుచున్నదనియును, నుమారు 4 వేల పుట్టప్రత్తి గోదావరిజిల్లాకు ఎగువతితుగుచున్నదనియు జేరినది.

జిల్లాసంఘమువారు ఇదివరకున్న ఖద్దరుసంఘమును తిరిగి సరిగా ఏర్పాటుగావించి దేశభిమానులగు వర్తకులసహాయముతో జిల్లాలోనిప్రత్తివైకి పొకుండ బాగ్యక్రమము శిష్టయించిరి. ఈ ఒక్కపనికే రూ 10,000 ల వజరు అనవరమగునని మదింపుచేయబడినది. ఈజిల్లాలో ఖద్దరు ఉత్పత్తికి విశేషముగా అవకాశమున్నను ఇక్కడవారినే వర్తకులలో చొరబరేకుండుటయే ఇష్టపట్టినట్టికే కారణమని నుడిపిరి. ఈజిల్లాలోనివర్తకులు వీరిని గమనించెదనుగాక!

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ జూలై నెల 8-వ తేదీ

శనివారము

చర్చిల్ మంత్రి:
దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

కెనియా దేశమునందు, పీఠభూములలో భారతీయులు నివసించుటకు వీలులేకుండ, అక్కడి ప్రభుత్వమువారు చేసిన ఏర్పాట్లకు, చర్చిల్ మంత్రిగారు నల్లయనిరని, ఇదిమకు తెలిపియుంటిమి. కెనియా తెల్లవారలకు, చర్చిల్ గారండగ నిలిచియుండగ, వారికి లోకమి? ఇండియా ప్రభుత్వమువారి మొరలను పాటింపవలసిన యవసరము వారి కేమి? శాస్త్రీ రాయభారముల బోలు రాయభారము లెన్ని వెళివన, వారి కేమిభయము? కెనియా దేశమును క్వేటమయముగ జేయుటకు వారు సమకట్టియున్నారు. భారతీయుల కక్కడ నిలువ సీడ లేకుండ జేయ నెంచుచున్నారు. వారి యాగడములకు బ్రిటిషు మంత్రులు చేయూత నొసగుచున్నారు. తెల్ల ఆస్ట్రేలియా పద్ధతిని శాస్త్రీగారు హద్దించియుండగ, కెనియావారికి మరింత ప్రోత్సాహము గలుగదా? తెల్ల ఆఫ్రికా పద్ధతిని మాత్రము, ఆక్షేపింపనేల యని, వారు ప్రశ్నించుట సహజము. భారతీయులకు సమానపు హక్కు లుండవలయునను ఇంపీరియల్ సమావేశపు తీర్మానమునకు ఆంగ్లీకారము గనుబటచిన చర్చిల్ మంత్రి గారే, నేడు భారతీయులకు సామాన్యస్వాతంత్ర్యములను సయితము తొలగించుట కొడబడుచున్నారు. ఇక, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు గలుగుచున్న దుర్భరమగు కష్టముల విషయమున గూడ చర్చిల్ మంత్రిగారు చలించుట లేదని, వారు కలనల్ వెడ్జివుడ్ గారికి కామన్సుథలో నిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. నేటాలులో మూడువిధములగు నిర్బంధశాసనములను తయారుజేయుచున్నట్లు, చదువరు లెరుంగుదురు. ఒక శాసనము ప్రకారము, భారతీయులు స్వేచ్ఛగ వాణిజ్యము సలుపగూడదు. లైసెన్సు లేనివారు వర్తకము సలుపుటకు వీలులేదు. లైసెన్సుబోర్డులో సభ్యులందరును యూరపియను లగుటబట్టి, భారతీయుల వాణిజ్యపుహక్కులు తగ్గించె నని తలచవచ్చును. మరియొక శాసనము ప్రకారము భారతీయులు ఆస్తిని సంపాదించరాదు. వేరొక శాసనము ప్రకారము, డర్బనునగరమునందు భారతీయులు ప్రత్యేక ప్రదేశములలో నుండవలెను. యూరపియను లుండే ప్రదేశములలో వారు నివసించరాదు. ఈ విషేషము అన్ని మ్యునిసిపాలిటీలకును ప్రాకు నని యూహింపవచ్చును. ఈ మూడు చట్టములును, భారతీయుల హక్కులను మొదలుట తొలగించును.

ఆండ్రూసు పోలకుగార్లు నూచించినట్లు, నేటాలు భారతీయులలో నధికసంఖ్యాకులు అక్కడనేపుట్టి పెరిగిరి. వారికి హిందూదేశమనిన స్వయముగ తెలియదు. అట్టివారుగూడ యూరపియను లతోపాటు పౌరస్త్వపుహక్కుల సనుభవింపగూడదు. విచ్చికినిగ్రమన మని పేరుపెట్టి వీరిలో కొందరిని బలవంతముగ హిందూదేశమునకు పంపియుండిరి. అందరను అటుల బంపుటకు సాధ్యపడలేదు. ఆ కారణముచే వారు ఆస్తిని సంపాదించకుండను,

వర్తకము జేసి జీవనము గడపుకొనకుండను, పట్టణములలో మంచితావులందు నివసించ వీలులేకుండను, నిర్బంధములను విధించుచున్నారు. స్వార్థపరత్వ మింతకన్నను దూరము పోవునా? నేటాలులో భారతీయులసంఖ్య విస్తారముగ లేదు. తెల్లవారలసంఖ్యను వృద్ధిజేయుటకు క్రొత్తవారలను యూరపునుండి తెప్పించుచునేయున్నారు. నేటాలులోగాక, ఇతరరాష్ట్రములలో నివసించే డి భారతీయులు అత్యల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. భారతీయుల యువద్రవ మేమూలను కనుపింపదు. పరిస్థితు లిటులున్నను, భారతీయులనింకను పీడించుచున్న తెల్లవారికి నిజముగ సామ్రాజ్యాభిమానము గలదా? వాణిజ్యములో మాత్రము హిందూదేశము సామ్రాజ్యవస్తువులపై సభిమానము వహింపవలెను గాబోలు! ఇతరసందర్భములలో భారతీయులను అధినివేశ రాజ్యములవారు అణగద్రొక్కెదరు. సామ్రాజ్యాభిమానమును పెంపొందించుట కిదియే సాధనము గాబోలు! దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి గల సామ్రాజ్యాభిమానము హుళక్రియని తేటపడుచున్నది. వారు ఇటుల బ్రవర్తించినను, అంతకన్నను విశాలభావమును కనుబటుపనలసిన చర్చిల్ మంత్రిగారు వారిప్రక్కజేరి తాళమువైచుట విచిత్రముగాదా? వీరికియినను సామ్రాజ్యశ్రేయ మెటుల చేకూరునో తెలియదా? సిద్ధాంతమునందు హిందూదేశమున కధినివేశ రాజ్యస్థాన మొసగినంత మాత్రాన నేమిప్రయోజనము? ఇంపీరియల్ సమావేశమునకు రానిచ్చినంత మాత్రమున నేమి లాభము? సంధిపుత్రముపై హిందూదేశము సంతకము బెట్టినమాత్రమున గాని, నానారాష్ట్ర సంఘమున సభ్యురాలయినంతమాత్రమున గాని, వాషింగ్టను సమావేశమునందును జి నో వా సమావేశమునందును, ఇతర దేశములతోపాటు ఆసన ములకరించినమాత్రమునగాని, నేమిలాభము చేకూరెను?

భారతీయులను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందే అవమానపరుచు చున్నపుడు, ఈ యలంకారము లన్నియు బూటకములని స్థిరపడుటలేదా? ఈ యభిప్రాయము, బ్రిటిషు మంత్రుల దృక్పథమువలన మరింత బలమగుచున్నది. నేటాలులో నిర్బంధశాసనము లమలులోనికి రాకుండ నాటకపరుచుట కేమయిన జేసెదరాయని, కలనల్ వెడ్జివుడ్ గారడుగగ, అందువిషయమై నిర్ణయింపగలవారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారే యనిచెప్పి, చర్చిల్ మంత్రిగారు తప్పుకొనిరి. వెడ్జివుడ్ గారంతటితో నూరుకొనక, నేటాలుచట్టములను హిందూదేశ ప్రతికలన్నియు ఐకకంఠ్యముగ నిరసించినవని ప్రతిపాదించుచు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కీవిషయమైన సలహానయినను నెసంగెదరాయని, చర్చిల్ మంత్రిగారిని మరల బ్రశ్నించిరి. చర్చిల్ గారంతటితో తమనిజస్వరూపమును వెల్లడిజేసిరి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారితో పోరాటమునకు దిగుటకు తాము నిరాకరించెదమని, చర్చిల్ గారు బదులుజెప్పిరి. బ్రిటిషు మంత్రి యభిప్రాయ మేమియో వెల్లడి యయినది. దక్షిణాఫ్రికా, తూర్పు ఆఫ్రికా తెల్లవారల చట్టలకు తలయూచుటయే వీరిపని. చర్చిల్ మంత్రిగారి యభిప్రాయములే ఇతర మంత్రులను గూడ ప్రేరేపించుచున్నట్లుల తలంపవచ్చును. తుదకు పీలు ప్రభువుగారు సయితము, వెనుకాడు చున్నట్లుల దోచుచున్నది. వ్యవహార మిటుల నున్నది. సామ్రాజ్యమున భారతీయులకు గల స్థానమును గూర్చి ఎక్కువశాన పెట్టుకొనిన వారింతటితో నిజమును గ్రహింపవచ్చును. ప్రస్తుత ఫలితమునకు విచారించుటకు మారుగ సంతసింపవలయును. ఇంతత్వరలో నిజసందర్భములు బయ

ల్పును నని తలచుటకు వీలులేకబోయెను. మాంటాగూగారి రాజీనామాతో తెర వీడెను. అంత వరకును మాంటాగూగారి చమత్కారమువలన, అననుకూలమగు సంగతులు ఇప్పటివలె వెల్లడి గాకుండెను. మితవాదులందుచే భ్రమలో మునింగిరి. మాంటాగూగారు నాట్యరంగమును దాటగనే, పీలు ప్రభువుగారు వారిస్థానము నాక్రమించిరి. వారి యుద్దేశములు సహాయకార్యదర్శి వినేటరుటను ప్రభువు ద్వారా వెల్లడి యగుచున్నవి.

రాజ్యాంగసంస్కరణములను పది వత్సరముల గడువువరకు మార్పుటకు వీలులేదని పీరు ఖండితముగ బలికిరి. హిందూదేశ వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము నామమాత్ర మని తేల్చిరి. సంస్కరణములు లగు నివిలు స్వస్థువారికి ఎక్కువపట్టిన నప్పుడు కొలువు చాలించుకొనుట కనకాశ మిచ్చిరి. ఈ సమయముననే, అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల నిజస్థితి ఎద్దియో బయల్పడెను. అన్ని వ్యవహారములును ఈరితిన తేటతెల్లమయినందులకు సంతసింపవలయును. భారతీయులకు ఇంట స్వాతంత్ర్యము లభించినగాని, వెలుపల స్వాతంత్ర్యము లభింప దను సత్యము పరిస్పృట మయినది. అడియా సలను పోనాడి, భారతీయులు స్వరాజ్యమును త్వరితముగ సంపాదించుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగింపవలెను. దేశమున స్వరాజ్యము లభింపనంతవరకు, వలసరాజ్యములలోని భారతీయులకును గౌరవము గలుగజాలదు. వారి హక్కులను, అధినివేశ రాజ్యములవారుగాని, బ్రిటిషుమంత్రులుగాని పాటింపరు. ఎంతటి యాందోళనము సలిపినను, పర్యవసాన మొకటియే యగును.

సహాయనిరాకరణము:
మంత్రులకు సలహా

చెన్నరాజధాని ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన మొత్తము అత్యధికముగనున్నదనియు ఈ భారము నది భరింపజాల దనియు, అన్నిపక్షములవారును అంగీకరించెడి విషయమే. ఈ బరువు తొలగుట కింతవరకును జేసిన ప్రయత్నములు వ్యర్థము లయ్యెను. సంస్కరణములవలన కలిగిన లాభములలో నిది యొక్కటి. ఇందును గూర్చి మద్రాసు మెయిలుపత్రిక గండ్రగోళము సలుపుచున్నది. మద్రాసు మెయిలు పత్రికకు, ప్రజాందోళనము సామాన్యముగ గిట్టదు. అందుచే, మెయిలు పత్రిక బలపరచెడి యుద్దయ మేదియు నుండదు. చెన్నరాష్ట్ర మియవలసిన ధనభారము తగ్గుట, యూరపియనులకును ఆంగ్లోహైందవులకును కావలసిన విషయమే గావున, మెయిలుపత్రిక ఈ యంశమును చేపట్టి, ఆందోళనము సలుపుచున్నది. ఇందుకు కొందరు చేరి, మెయిలు పత్రికకు కృతజ్ఞత సూపుచున్నారు. ఈ భారము లేకున్నచో, తాము ఎంత ధని నయినను చేసియుండు మని, మంత్రులు చాటుచున్నారు. తమ అపజయమునకు వీరికిది అడ్డముగ బనికవచ్చుచున్నది. ఇటీవలనే సామ్రాజ్యశాసనసభలోని మద్రాసుసభ్యులు చేరి చెన్నరాష్ట్ర భారమును గూర్చి పార్లమెంటు సభకు విన్నప మంపియుండిరి. వీరింతయాలస్యముగ మేల్కొనుటకు కారణమేమియో తెలియదు. సామ్రాజ్యశాసనసభయందు, బెంగాలు పక్షమున ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన సొమ్మును నిలిపివేయవలయునని కోరినపుడు, వేంకటపతిరాజు గారొక సవరణ నుపపాదించుచు, చెన్నరాష్ట్ర భారమునుగూడ తొలగింపవలయునని, కోరియుండిరి. ఈసవరణను గట్టిగ బలపరుచువా రెవరును లేకబోయిరి. జె. పి. కోటిలింగంగారు, రాజుగారి

సవరణ ఇప్పుడు తేదగినది గాదనిరి. రంగాచార్యులు గారును, శేషగిరి అయ్యగారును సమయమునకు లేరయిరి. రాజగారి సవరణ త్రోసివేయబడెను. ఈమాత్రముగ నయినను, వేంకటపతిరాజు గారు వాదించినందులకు సంతసించుటకు మారుగ, సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులగు టి. రంగాచార్యులుగారు మద్రాసు మెయిలు పత్రికా ప్రతినిధితో ప్రసంగించుచు, వేంకటపతి రాజుగారు తెలివితక్కువగ ప్రవర్తించిరని యారోపణజేసిరి. ఈ యారోపణ యం దెంతవరకు న్యాయముగలదో గ్రహింపవచ్చును. ఆసంగతి యటుండ, రంగాచార్యులు గారు మద్రాసు భారమును గూర్చి ఇప్పుడు మిగుల పట్టుదలగ మాటాడుచున్నారు. వారిపట్టుదల ఎంత దూరమువరకు వ్యాపించెనో, మద్రాసుమెయిలు పత్రికలో ప్రచురింపబడినసంభాషణబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఈవిషయమై న్యాయము కలుగనిచో, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో మద్రాసు ముత్రులు ప్రభుత్వమువారికి సహాయమును నిరాకరింపవలె నని, రంగాచార్యులుగారు సలహానిచ్చుచున్నారు. మంత్రులకార్యవిధాన మంతయు బిబ్బితో గూడుకొని న డనియు, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో మంత్రుల యెడ తమకు సంపూర్ణ సానుభూతికలదనియు ఆచార్యులవారు పలికిరి. ఇంతవరకును, మద్రాసు భారమును తగ్గించుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. ఇకముందయినను, అవి జయముగాంచునని నమ్ముటకు వీలు లేదు. అట్టిస్థితిలో మంత్రులు స్వహాయ నిరాకరణము నవలంబించి, రంగాచార్యులు గారి సలహాను అవలంబింతురా? రంగాచార్యులుగారు దెలిపిన మిగిలినయభిప్రాయము లన్నిటితో మద్రాసుమెయిలు పత్రిక ఏకీభవించుచున్నది. అందుముఖ్యముగ మెయిలుపత్రిక చేయుచున్న సేవను ఆచార్యులుగా భిన్నపరిచినందుల కెంతయు సంతృప్తి గనుపఱచినది. కాని, సహాయ నిరాకరణనూచన మాత్రము, మెయిలుపత్రికను కలవర పెట్టినది. ఈసలహాను తాను అంగీకరింపజాలననియు, మంత్రులు ఉన్యోగములలో నిలచియుండి యే పోరాడుటవలన ఎక్కువలాభము జేయగలరనియు, మెయిలుపత్రిక సూచించినది. మెయిలు పత్రికాభిప్రాయము ననుసరించి, మద్రాసుమంత్రు లీవిషయమై ఆందోళనమాత్రము సలుపవలెను. కాని న్యాయము జరుగనిచో, ఫలప్రదమగుమార్గము నవలంబింపగూడదు. ఇట్టికలగపు పులగపు యాందోళనము మనకు మొదటినుండియు అలవాటేగద. మద్రాసుభారము తొలగక, మంత్రులు నిస్సహాయులై యున్నపుడు, తమపదవులను వదలకుండుచో స్వలాభముతప్ప వేరులాభ మేమి గలుగును? ఒక్కసంగతినీ పాఠకులు గుర్తింపవచ్చును. రంగాచార్యులుగారు, సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులు; మితవాదులు. వీరికి మహాత్ముని సహాయ నిరాకరణోద్యమముపై నే మాత్రము సానుభూతి లేదు. ఇట్టివారు సయితము, అవసరమయినపుడు సహాయనిరాకరణము నవలంబింపు డను సలహానుమాత్రమే మంత్రుల కొనగగలిగిరి. వేరొకమార్గ మేమి గలదు? ఆందోళన కొంతవరకుమాత్రమే దీసికొనిపోగలదు. ఆపివట్టుట, సహాయమును నిరాకరించుటయే, సత్కృత్యమమార్గము. ప్రస్తుత హిందూ దేశపు కష్టములు లోలగి, దేశమునకు స్వరాజ్యము లభింపవలె ననిన, దౌర్జన్యరహితమగు సహాయనిరాకరణమే అనుకూలమార్గ మని, గాంధీమహాత్ముడు వ్యక్తపరచియుండెను. భైత్యుకపద్ధతుల నిదివర కవలంబించి, దేశమంతవరకును విసుపుజెందియుండెను. అందుచే ఫలప్రదమగుమార్గము సహాయనిరాకరణ మొక్కటే గనుపించుచున్నది. మహాత్ముడిమార్గమునుబోధించినందులకు మితవాదులును, శాసనసభ్యులును,

వారిని తూలనాడిరి. ఇప్పుడు వారే, సహాయనిరాకరణమార్గమును బోధింపవలసినవచ్చుట జూడ, దానియొ డేదయో విశేషము గలదని కనుగొనవచ్చును. జస్టిసుపక్షమువారిమార్గము నవలంబించుట కొత్తగాదు. మొస్తను సంఘమును వీరు బహిష్కరించిన సంగతి తెలిసిన విషయమే. అయినను, ఈమారు ఆచార్యులుగారి సలహాను ముత్రులను సరించెద రని తలంప వీలుండదు.

హిందూ దేశ సమస్య: వేల్పుయవరాజుగారు

హిందూ దేశపుస్థితి గూర్చి వేల్పు రాకొమరుడు లాయడు జూర్జిగారితో చాలసేపు ముచ్చటించి రనియు, వైకొంటు పీలుగారును, అరల్ వికటరుటను గారును ఆసమయమున హాజరై యుండి రనియు, రూటరు డెలుపుచున్నాడు. వేల్పు యవరాజుగారు హిందూ దేశస్థితిని స్వయముగ తిలకించిరి. అధికార వర్గమున కనుకూలములగు విషయములుమాత్రమే వారికి జూపబడినను, అధికారవర్గపు ఏర్పాటులకు ప్రజలు తమ యసమ్మతి నెటుల దృఢముగ గనుబజచిరో, వారికి దెలిసియే యుండును. ముఖ్య పట్టణములలో బహిష్కార మెటుల కొనసాగెనో వారు గ్రహించియుందురు. బహిష్కారమును కొనసాగించినందులకు వేనకు వేలు భారతీయు లెటుల నిర్బంధింపబడిరో, ప్రజేచ్ఛకు అధికారవర్గ మెంతప్రతికూలముగ బనిచేయుచున్నదో, వేల్పుయవరాజు గారికి గోచరించియుండును. వేల్పు రాకుమారు డేమని చెప్పెనో, లాయడు జూర్జి, పీలు, వికటరుటను ప్రభువు లేమని చెప్పిరో, తెలియలేదు. యవరాజుగారి యభిప్రాయములు, వారికి గిల్లుహాలులో విజ్ఞాపనమును సమర్పించెడి సందర్భమున వెల్లడియగునని తలంచెదము. లాయడుజూర్జిగారికి హైందవసమస్య యనిన ఎంతనిర్లక్ష్యమో, మాంటాగూగారిని పనిమండి తొలగించుట బట్టియే గ్రహింపవచ్చును. సంస్కరణములను త్వరలో మార్పుజేయుట వారికి గిట్టదు. కిలాఫాత్ సమస్యయేక, వారికి గల ప్రబలమిముఖుత తేట తెల్లమే. పీలు, వికటరుటను ప్రభువుల యభిప్రాయములు, ఎల్లరకును దెలిసినవే. ఇట్టి సందర్భములలో, హిందూ దేశ సమస్యను పరిష్కరించుటకు, లాయడుజూర్జిగారు గాని, పీలు ప్రభువుగారు గాని పూనుకొందు రని తోచదు. వీరికి సామ్రాజ్య తేమమును గూర్చి దూరదృష్టి యున్నటుల గనుపించదు. మొన్నటిదినమున లండను నగరము నందు వంగదేశమునకు గవర్నరుగనున్న రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు హిందూ దేశసమస్యనుగూర్చి తమ అమూల్యాభిప్రాయములను తెలిపిరి. ఆసభకు పీలు ప్రభువుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. రోనాల్డు ప్రభుత్వమువారు క్రిమినలులా సవరణచట్టమునుప్రయోగించి, వేనకు వేలమంది వంగదేశీయులను, దాసు మొదలగు నాయకులను కారాగృహముల కెటుల పంపిరో ప్రాతచరిత్రయే. రోనాల్డు ప్రభువుగారు తామవలంబించినవద్దతి సరియయినదని సగర్వముతో బలుకుచున్నారు. న్యాయమున కెటులయినను కారవముజూపుటలు జేయుట తమధర్మములు. లా, ఆర్డరుల ప్రభావమును రోనాల్డు ప్రభువుగారు వివరించుటయేగాక, తామవలంబించిన మార్గము వలన మొదట ప్రతికూలుగగనున్న కొందరుప్రముఖులు పిమ్మట తమయభిప్రాయమును మార్చుకొని సుముఖులయిరని నుడివిరి. సభాధ్యక్షత వహించిన పీలు ప్రభువుగారు రోనాల్డుషే ప్రభువుగారిని పొగడ్చుట వింతగాదు. వారియభిప్రాయములును, వీరియభిప్రాయములును ఏకీభవించుననుట తథ్యము. రోనాల్డుషే ప్రభువే గవర్నరుపదవికి తగినవారని యొక స్నేహితుడు భూషించెనని, పీలు ప్రభువుగారు దెలి

పిరి. ప్రజాశయప్రతికూలురు, ఒకరి నొకరి రీతిసభూషించుకొనుచు, లా, ఆర్డరుపేరుతో తీవ్రనిర్బంధ విధానమును కొనసాగించుచున్నపుడు, హిందూ దేశ సమస్య ఎటుల పరిష్కార మగును?

గుంటూరు మండలము

నర్సారావుపేట మ్యునిసిపలిటీ సంఘమువారికి బడులు చెప్పాడు, గుంటూరుజిల్లాలో నిక నెన్నటి కిని అల్లరులు జరుగవనియు, ప్రజ లికమీద లా, ఆర్డరును ప్రేమించెదరు గాని రాజద్రోహమును ప్రేమించ రనియు తా మూహించుచున్నటుల, గవర్నరుగారు పలికిరి. ఇదివర కెన్నడును గుంటూరు మండలమున అల్లరులు జరుగలేదు. ప్రజలు శాంతిభంగమును కలిగింపలేదు. జనులకు ప్రభుత్వముపై ప్రేమగలుగునటుల జేయుటకు, వారికి గల యిబ్బందులను తొలగించి, ప్రజేచ్ఛను నెరవేర్చుటయే మార్గముగాని నిర్బంధించుట మార్గముగాదు. తీవ్ర నిర్బంధముల నొకవంక విధించుచు, ప్రేమను జూపవలయునని బలవంతపెట్టుటవలన నది సిద్ధింపదు. ఇక స్థానికపు కొరతలను తీర్చుటకు, ధనము లేనందుచే నది సాధ్యపడదని, గవర్నరుగారు సూచించిరి. సానుభూతిని మాత్రము వారు వెల్లడిజేసిరి. నర్సారావుపేటలో మ్యునిసిపలిటీ సంఘమును పెట్టి చాల కాలమయినను, ఇంతవరకును నీటివసతి ఏర్పడలేదు. త్వరలో ఏర్పడుదారియు గనుపడలేదు. నర్సారావుపేట నీటి యిబ్బందుల గూర్చి గవర్నరుగారు వినుట కిదియే మొదటిసారి యట. మ్యునిసిపలిటీ సంఘము వారు సూచించిన ఇతర కోర్కెలకు, గవర్నరుగారు అనుకూలసమాధానమును సూచింప లేదు. అధికార పర్యటనములవలన నెట్టి ప్రయోజనము గలదో, యందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టు ప్రకటనము:— ఇంగ్లీషు మెయిలు జులై 6 ఆదివారం ఉదయం 7 గంటలకు మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసు లో బట్టాడావ సిద్ధముగ నుండును.

నిమ్న జాత్యుద్ధరణ సంఘము:— ఈ సంఘసభ్యుల సమావేశము లింగిచెట్టిపేడి నెం 317 నెవ్వలుక్లబ్బు మందిరమున 12 వ తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు జరుగును.

బండ్ల బాపయ్య హిందూ మిడిల్ స్కూలు:— వేటపాలెం:— ఈ స్కూలుయొక్క శిల్పసాధనమును మద్రాసు గవర్నరుగారు పిల్లిండ్ల ప్రభువు జులై 11 వ తేదీ మంగళవారం ఉదయం 8 గంటలకు గావించెదరు.

కరుప్పట్టి (మధురజిల్లా) ఆంధ్ర సమాజము:— ఈ సమాజముయొక్క సత్తరు వార్షికోత్సవము కరుప్పట్టిలో 9 వ తేదీ ఆదివారము జరుగును. శ్రీ గంగం హైస్కూలు హాల్ మాస్టరుగా రగు యం. సి. రాజగోపాలనాయుడుగారు బి. యే. యల్. టి. ఆధ్యక్షత వహించెదరు.

దక్షిణ హిందూ సాన బ్రహ్మ సమాజము:— స్వామి బ్రహ్మనందులవారు ఆదివారము 9 వ తేదీ సాయంత్రం 6-30 గంటలకు చెంగాబజారువద్ద అన్నాపిల్లపేడి నెం 97 ఉపాసనయందలిను ప్రార్థనసన్ని యి: గ్లి ఫులో తాయమానవర మతిమునుగూర్చి మతోపన్యాసము గావించెదరు.

భూ. వెంకటపతి రాజుగారు:— ఫిరీదీవుల విచారణంఘ సభ్యుడుగ వెన్ల భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు ఎం. ఎల్. వి. గారు రేపు ఉదయము బొంబయి మెయిలులో మదరాసు చేరుదురు. రేపు సాయంకాలము (9 వ తేదీ) 5 గంటలకు నుంకురాయ నెట్టి పిల్లిలోని జి. ఎ. వజీరేసుగారి కార్యాలయమున మదరాసు మితవాద సంఘమువారు వెంకటపతిరాజు గారితో కలసి సంతరించెదరు.

విదేశ వార్తలు

డబ్లిను వివాద నాటకము.

ముగింపునకు వచ్చుచుండుట.

అనేకులు పట్టుకొనబడుట.

లండను, జూలై 6:— బ్రూగారకాతుగడయిన విమలమును గూర్చి "ఈవినింగున్నాను" డబ్లిను విలేజుకు కట్టించి వాడు. కేక్లెలువీధి హోటలు వెనుక ప్రక్కననుండిన థామసులే నును దుండివారు బయటకువచ్చిరి. డ్రైక్లెకు గడవిడలను చేయ గానే, కెల్లెజుడా బయటకు వెళ్లుటకు. డెయిలీరూనులో కొంతకాలము సభ్యుడుగ నుండిన ఓకానరు మరెవరైనాగితో కూడ వెలుపలికి వచ్చెను. వీరిని డ్రైక్లెలరులు చుట్టుకొనిరి. ఒకని భుజము రక్తస్పనానామై కట్టుకట్టుబడి యుండెను. సన్నిపాతము గలిగినవానినక "మీయి ముక్తకొని చిరవరకు పోరాడితి"మని యరిచెను. కొన్ని నిమిషములు గడిచినపిమ్మట అతను కంటుచు అటునటు తిరిగెను. వైక్లెకు వలనిని నెత్తుకొని నివారించెను. ఈ లావుగ రక్తస్పనము ఎమిపించి బ్రూగావై తుపాకు గుండ్లనువేసిరి. బ్రూగా క్రిందపడి చనిపోయెను.

2 కానరు సంతోషముతో ముతో మాకన్నా విధిముగ నెవరును పోరాడియుండ నెను. దీవేలిగా ఎచ్చట నున్నాడని అతనిని ఒకరడిగిరి. వారందరును మాడుదినముల క్రిందటనే పారి పోయిరిని ఆతడు చెప్పెను. కొంచెమునపు ఆగిన తరువాత అంద రని పట్టుకొనివెళ్లిరి.

రాత్రి పదిగంటల లగుసరికి కేక్లెలువీధిలోని దురంతములు ముగింపునకు వచ్చుచుండెను. బ్రూగా నేనానాయకత్వముననుండిన చివర 6 గురు డ్రైక్లెలరులు కలకాతులైరి. సాయంకాలము 4 వరకు డెవెలెరా కన్వింపవలెను. పోరాటము ఇందుమించుగ రాత్రి 10 గంటలవరకు జరుగుచుండెను. కట్టవములు-మాడుకాటట్లను తగులబడుచునేయుండెను. గ్రాన్విలుహోటలు లోనుండి విప్లవకారు లింకను ఇండ్లను తగులబెట్టిరి. కాని మంటలు వారివై రాను మొదలిడితరువాత వారు పీఠిలోనికి రావలసి వచ్చెను. రాత్రిములందు కాంతములు నున్నదని వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

నిన్న డబ్లి నునందు అయిదుగురు చనిపోయిరి 14 గురికి గాయములుతగిలెను. వారమున కంతయు 269 మందికి గాయములు తగిలెను. 69 మంది చనిపోయిరి.

విప్లవ కారులు.

గతరాత్రి కేక్లెలువీధిలోని గ్రాన్విలుహోటలునందు శర కాగతులైనవారు 116 మందియనియు, వారిలో నికపురుషు లనియు సైనికప్రకటన తెలుపుచున్నది. వారికి ఓకానరు నాయకుడుగ నుండెను. వారందరు బయటకు వచ్చినతరువాత కాథలు బ్రూగాను రివాల్యూరు తీసికొనివచ్చెను.అతనిని గాయములుచేసిరి. కేక్లెలువీధి నేడు పాడుబడియున్నది. వర్షము కొద్దిగపడుటయు, పొగ విచిత్రముగ నుండుటయు విచిత్రముగ నున్నవి. రిగులబడి పోయిన కట్టవములలో హమ్మముహోటలు, క్రాను,గ్రాన్విలుల గ్రామంహోటలును గలవు. 1916 వ సంవత్సరపు విప్లవము తరువాత కట్టబడిన పోస్టాఫీసు, ట్రామ్వేఆఫీసులు, మున్నగుకొత్త, భవనములు ఈ యుద్ధవ్రతమునండి ప్రస్తుతము తప్పించుకొనెను.

రాత్రియంతయు కేక్లెలు వీధులలో డ్రైక్లెలరులు పచాతుచేయుచుండిరి. ప్రజలు సేనలో చేరవలెననియు ఇతరులను చేర్చవలసినదనియు 9 మాసములు సేనలోనుండవలెననియు, వివి ఘటాని బాగుగ నిర్విఘటన ప్రజలు తోడ్పడవలె ననియు ప్రభుత్వమువారిప్రకటన తెలుపుచున్నది.

ఈదినము కాథలు బ్రూగానీధి కప్తముగనన్నది. అప్ప డిలో ఆపరేషనుకూడ చేసిరి.

జేబు రాకుమారుడు

భారతమును గూర్చి ప్రధానమంత్రితో

మాటలాడుట

లండను, జూలై 6:— కేల్సెరా తుమారు దీయదయము 10, దొనింగు వీధికి విదలి భారతదేశ పరిస్థితుల గూర్చి ప్రధానమంత్రితో ప్రసంగించెను. ఆతడు పీఠ ప్రభువును, ఎంటర్లను ప్రభువును ఉండెరి.

నేటాలు శాసనములు

భారతీయుల కష్టవరంపరలు

చర్చిలుగారి పట్టుదల

లండను, జూలై 6:— నేటాలు రాష్ట్రీయ సభయందు భారతీయులకు ప్రతిపాల్పముగ నీమధ్య ప్రవేశపెట్టబడిన మాడు బిల్లుల విషయమై ఏమైన ప్రవేశము పుచ్చుకొనెదరా యని ప్రజలసభలో కర్నలు వెజ్యుడ్డు ప్రశ్న వేయగా, ఆయధికారము గాని, భారతీయుల యభిప్రాయములకు ప్రతిపాల్పముగ శాసనముల గావించుటవ్యాపకము యని యాలోచించుటగాని యూని యను ప్రభుత్వమునకే తగునని చర్చిలుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

భారతదేశములోని ఆంగ్ల పత్రికలను హైద్రాబాద్పత్రికలుకు ఏకగ్రీవముగ శాశాసనముల ఖండిం చేసినయ్య, చర్చిలుగారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమునకు ఆ విషయమై సలహా నొసగుట యుచిత మనియు కర్నలు వెజ్యుడ్డు గట్టిగ చెప్పెను.

యూనియను ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయముతో తాము జోక్యము కలిగించుకొని వారితో మనఃస్ఫూర్తి చెట్టుట తమ పని కాదని చర్చిలుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

శాస్త్రీగారు

సిడ్నీ జూలై 6:— శాస్త్రీగారు న్యూజిలండుకు పయనమైరి.

అశాంతి స్వభావము

రోనాల్డుషే ప్రభువు నిశ్చిప్రాయములు

లండను, జూలై 7:— రోనాల్డుషే ప్రభువు ముఖ్య అతిథిగ నెంట్రలు ఆఫీయంపుమువారు తమ వార్షికోత్సవమును గతరాత్రి లండనునందు జరిపిరి. పీఠుప్రభువు అధ్యక్షతకొప వ్యాసము నొసంగెను. గతర్నరు పదవిని గూర్చి పీఠు ప్రభువునకు భారతమునుండి ఒక మిత్రుడు మాకు రోనాల్డుషే కంటివారి నొకరిని బంపుము. అంతయు బాగుగ నుండునని ప్రాసిస్టు ఆతిథు చెప్పెను. ఆ జాబును బట్టియే రోనాల్డుషే ప్రభువునెడల ఎంతగౌరవముండ కనుగొన దగునని పీఠుప్రభువు తలచెను.

రోనాల్డుషే ప్రభువు భారతదేశముకాంతి యెటుల అభివృద్ధిచెందెనో వర్ణించెను. బ్రిటనులును భారతీయులును ఒకరినొకరు బాగుగ గుర్తెరింగి ప్రసరింపవలెను. మనమై రాజ్యాధికారబాధ్యత యున్నంతకాలము లానెడల గౌరవముండునటుల మనము చూడవలెను. భారతదేశముపై బ్రిటిషు అభిప్రాయములను చొప్పించగూడదు. అట్లు చేసినచో ఆదేశము నిరాకరించును. విధిచేక ఆతడు కవినర్య యవలంబింపవలసి వచ్చెను కాంతిని నెలకొల్పుటయే ఆని ముఖ్యోద్దేశ్యము. లేకుండిన భారతీయుల వాంఛలుట్లు ఆతనికి సానుభూతి యుండెను. ఆతనియెడ ముఖ్యులగు భారతీయులు సమద్దేశ్యముల గలిగి యుండిరిని రోనాల్డుషే ప్రభువు తెలికెను.

జర్మను వ్యవహారములు

రిపబ్లికు సంతకములు

బెర్లిను, జూలై 6:— నిన్నటి రిపబ్లికను ప్రతిగ్రహములకు ఫలితముగ రక్తపాతము సంభవించెను. మెగ్డెబర్గు సమీపమున నుండి కొమర్సెనులగుండు ఒక రిటైర్డు క్యాప్టెను, ఎన్టీటా మే నేజరు చనిపోయిరి. వైయస్సేవనుబద్ధ ఒకరు చచ్చిరి. 19 మందికి గాయములు తగిలెను.

లండను, జూలై 6:— ఇంటిరియరు మంత్రి డాక్టరు కొయెస్టరు రెయిట్టెగునందు రిపబ్లికు సంతకము బిల్లును ప్రవేశపెట్టెను, దాని యావత్కళతనుగూర్చి యుపన్యసించెను.

బెర్లిను, జూలై 6:— జ్యుకెసు, కాక్సనీలందును అల్లరాలు జరిగెను. డౌనుహోలీలగుల ఆయుధముల లాగుకొను నుద్దేశ్యముతో మూక వాడి నెడలెను. సోమర్సెన్సు బర్లందు జరిగినట్లులలలో నుమా దిరువదియైదువేలమంది పాల్గొనిరి. పదిమందికి గాయములు తగిలెను. ముగ్గురు చనిపోయిరి. ప్రభుత్వమును కొయిలను విధానమున జరిపించుట కన్ని పక్షములవారును అంగీకరించిరి. ఇండిపెండెంటులకు స్థానముండవచ్చును. రెయిచిస్టెగులోని నెంటర్, డెమోక్రాటికు పక్షములవారు జర్మను ప్రజాపక్షమువారి కొకయుత్తరమునుబంపి వారు ప్రభుత్వమునందు పాల్గొనుదురా యని యుత్తరమునందు ప్రశ్న యుండెను.

భారతదేశోద్యోగులు

ముందుగ రిటైర్డుగు విషయము

లండను, జూలై 6:— లండను ట్రెయ్యుపుత్రిక సిమ్మన్లతో ఖతు దీక్షింది త త్రివార్తను బంపెను. భారతోద్యోగులు రిటైర్డుగుట కిప్పుడు కొత్తగా గావించబడిన నిబంధనలు మునుపటి కన్న మరుగున నుండిన ను, వారు భారతదేశమునకు కనకసరచును నిశ్చిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. వారిసేవినము. దూషించుచుండురు. కనుకయీ మయుము గవనింపవగియున్నది.

రాజకీయవాదులు విమర్శించునపుడు, ఉద్యోగులను సమర్థింతుమని ప్రభుత్వమువారు నమ్మకము బలుకుట యవసర మని తోచుచున్నది.

కెయిజరుతో సంభాషణ

లండను, జూలై 4:— ఒకపత్రికా విలేఖకునితో జర్మనీ వెనుకటి కెయిజరు ఈవిధముగ జెప్పెను. జర్మనీకి మరల సార్వభౌమ పరిపాలనము గలుగును. కాని నేను మాత్రము అచ్చటకు వెడలను. నేనిచ్చటనే కాలము గడుపుదును. శాకింకే మియు ఆశ్చర్యలేదు.

ఆంగ్లో-కర్నియను కంపెనీ బిల్లు

లండను జూలై 6:— ఆంగ్లో కర్నియను కేమెంటు రిల్ల ప్రజలసభ మాడవ రీడింగు వానెదించెను.

శ్రీత్యాగరాజ హృదయము

సంగీతాభిమానులకు అగత్యముగా కావలసిన యొక గ్రంథము.
ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన
కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారిచే రచియింపబడినది.
ఈ పుస్తకము నుమారు 580 పుటలుగల వాలుగు సంపుటములుగ మంచి గ్లేజు కాకితములో ముద్రింపబడి మేలులైందు చేయబడి యుండునది.
4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4.
మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది.
రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేసుకొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కివ్వబడును. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఇందిలి విషయములు:— మహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యంగారిచే రచియింపబడిన శ్రీరత్నములలో 200 శ్రీరత్నములను చక్కబెట్టి వానికి ఆవశాంక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వర సాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాసకర

ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యములన్నియును స్వరతాళములతో అనేక శ్రీరత్నములు, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటకైన ఉపకరణములును ఇందు గలవు. దశసరి శాగితములో ముద్రితమైంది. మంచి గ్లేజు కాకితములలో ముద్రితమై మేలులైందు చేయబడినది. వెల రూ. 1-0-0.
(147)
ఎమ్. ఆది కంపెనీ, ఎస్. ప్లనేసు, మద్రాసు.

ముఖ్యులు పట్టుకొనబడుట

మాస్ట్రోనిసతి

మంగళవారము రాత్రి డివెలరాలో గూడ కేసులు వీధి వండ్లి పారిపోయినట్లు, డివెలరా సురక్షితమున యొకటియు కను రాబట్టబడదు. దానిందు ఒకయింటిలో ఆరెనుచేసిరి. ఈ బాధను అంగ్లో ఆయిరిషు సుధిపత్రమునందు దస్కరు చేసిన వారిలో నొకడు.

పట్టుకొనబడిన చివర 16 గురిలో నిర్దయశ్రీలుండిరి. వెనుకటి కార్డు లార్డు పేయరు టెరెన్సు మాస్ట్రోనిసతియు, మాస్ట్రోని అంజ్యోకర్మ మరుగటివియు ఉంతియబడిన కెని మబారి చెల్లెలగు కాథలినును ఆయిరువురు శ్రీలు. వారు విప్లవకారులకు సహాయము చేయుచుండిరి. సుఖముగ నిండ్లకు బంపెదమని వారిలో చెప్పినను వారు నిరాకరించిరి.

మాడుదినముల క్రిందటివరకు డిఫెండరులలో డివెలరా అస్తినుస్థాపన, చార్జును, కాంటెను మార్చి వెను లుండిరిని ఒకానరు చెప్పెను.

ఒకానరు వీధి.

లండను, జులై 1:—రాత్రి ముంబయి ఒకానరు వీధి అగ్ని బాధలయములయందును. బాధలు వ్యాపించుచుండ నైర్మలులు ప్రయత్నించిరి. దినమంతయు కష్టపడి పనిచేసిరి. సగము లోని ముఖ్యభవనములు సుమారు 25 వరకు తగులబడినవి. హాటల్లను యిదివరకే తక్కువగ నుండెను. ఈయన ద్రవ్యములన యింకను కష్టముగ నుండును.

డబ్లిను నాటకము ముగిసినది. డబ్లిను నుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో నుండు విప్లవకారులను పట్టుకొనవలెనని సేవలు నైకులు తలచుచున్నారు. ఎన్నిస్కూర్టీ, వెస్ట్ వర్డునుండు ఇరెగ్యులరులును, సేవనల్ నైకులును దీక్షింపబడ్డారు. టిప్పరరి, వెస్టుమెరు, కింగు కాంటి, లెటిములందు యధము ప్రారంభమై నట్లు తెలియుచున్నది. సేవనలు నైకులకు జయము గలుగుచున్నది. స్కిగ్ నుండి పోవోవుటకు ముందు ఇరెగ్యులర్లు చిందరవందరచేసిరి. చాలమంది చనిపోయిరి. వివరము లింకను తెలియలేదు.

ఇరువురు శ్రీలను విడుదలచేయుట

డబ్లినులోని స్థితి

డబ్లిను పోరాటసందర్భమున ఆరెనుచేయుచున్న మాస్ట్రోని సతియు, గవినువారిసతియు వెంటనే విడుదల చేయబడిరి.

డివెలరా క్రాంతి యుండెనని యనుకొనుచున్నారు.

డబ్లినునందు కాంతి నెలకొనెను. వర్తకము వరల సాగుచున్నది. కేక్విలు వీధిలో నింకను మంటలు లేకుండ పైకబ్రాకెను వారు ప్రయత్నించిరి.

కేక్విలు వీధిలోని నష్టము సుమారు ఏబదిలక్ష లుండునని అంచనా వేయుచున్నారు.

ప్రావిషనలు ప్రభుత్వమువారు సేవలో చేరుడని పంపిన యాహ్వానము ననుసరించి అనేకులు చేరుచున్నారు. డబ్లిను యాధిపత్యమునందు జయము గలిగినను ప్రావిషనల్ ప్రభుత్వమున కపాయము తప్పలేదని తలపడుచున్నది.

బ్రిటిషు పార్లమెంటు

ప్రజల కథలో ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రావిషనల్ ప్రభుత్వమునకు అనేక వాయువిమానము లొసంగబడినవి చర్చిలు గారు చెప్పిరి. అవి ఎవరినై యుపయోగింపబడినవి అట్లగు ప్రతినిధి యడుగగా, ప్రావిషనల్ ప్రభుత్వాధికారమును ధిక్కరించిన వారిపై యుపయోగింపబడినవి చర్చిలుగారు పలికిరి.

లండను, జులై 6:— ఐరెండులో లా, ఆర్డరులకు సంబంధించు ప్రావిషనల్ ప్రభుత్వమునకు చాల కష్టముగ నుండెను. ప్రావిషనల్ ప్రభుత్వమువారు చాల ప్రశంసాపూర్వకముగ చర్య నవలంబించినందు, స్థితి మునుపటికన్న ఇప్పుడు బాగుగ నుండెనని ప్రభువులసభలో బర్మిన్ హామర్ ప్రభువు చెప్పెను.

వచ్చే ఎన్నికలు

అమ్యుటర్లు, జులై 6:— క్రొత్తనట్టు సామాజిక ప్రాతినిధ్యమును, శ్రీప్రాతినిధ్యమును గలిగినది. ఎన్నిక లిది వఱకు జరిగెను. వోటరులు ముప్పుదిలకల ఇంకవదియైదు వేలను మించియున్నారు.

ప్రియమిత్రమా!

అబ్బబ్బ, ఏమి దగ్గు! ఏమి దగ్గు!!

చూడలేక మిక్కిలి కష్టపడుచున్నాను.

దడ్డిను అస్తాకన్ అను ఔషధమును సేవించిన నెమ్మదించును

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-12-0.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-12-0.

దబ్బూ స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్డు, మదరాసు
W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

ప్రొటెలిన్

(2)

దంత వ్యాధి సంహారణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబాధము

ఈ ఔషధము 2 జొన్ను నిర్మల కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలించిన పంటికోప్పి, పండ్లు జలుపరించుట, పంటివండిక క్షయ, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లు ఆడట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లునుగట్టివరచును, నోటిని సువాసనతో నుంచును. పండ్లును శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

సుఖన్ బాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నొప్పులకు రొమ్మనొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్టుకు, మెదనోప్పి, కంఠనోప్పి, చర్మమంద వంటలకు, దగ్గుకు, శీశిలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునోప్పి, కత్తిగాయములకు దోచు కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు నైపుత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

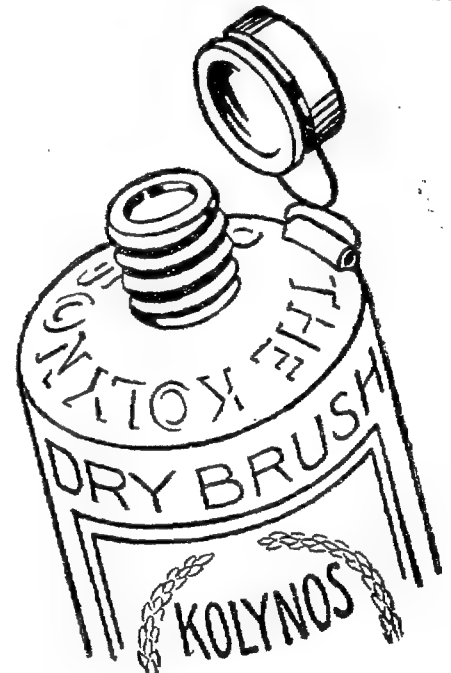
శ్రేష్ఠమైన ఒక వస్తువు

కొలినీస్

డెంటాల్ క్రిమును

ఒక డబ్బాలోవేసి

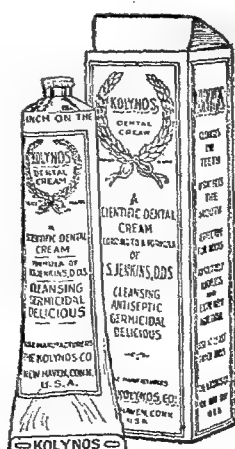
మూతవేయుబడిగది

కొలినీస్ ఒక శ్రేష్ఠమైన డెంటాల్ క్రిము. గమకనే మేము దానిని ఇంకను బాగుగా ప్యాకుచేసి పంపుటకు నిర్ణయించుకొంటిమి.

ఇప్పుడు యిచ్చుటనే ఒక డబ్బా ఒక మూతతో సహాయమున్నది. మూత కొలినీస్ గొట్టుచున్న కట్టబడి యున్నది. అది పోగొట్టిపోదు; క్రిందపడదు, కాలము కూడినప్పుడు, శ్రుచుండదు, క్రిము చాలకాలమువరకు బాగుగానే యుండును.

గొట్టుచున్న మూత కట్టబడియుండునట్టి కొలినీసునే మీరెప్పుడును మీ మామూలువర్తకుని కద్దరుండి కొనుడు.

KOLYNOS

డెంటాల్ క్రిమ్.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited

Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

164, చెన్నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

దుందుభినామ సం||రం ఆషాఢ శు||గళ, శనివారము

కృతజ్ఞత

శ్రీశ్రీశ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి, శ్రీచంద్రమౌళీశ్వర ప్రసాద్ బహద్దర్ మన్నెసుల్తాన్ వగైరా చింతల పాటి వంటుబడిమిందారు దొరగారు ముక్త్యాలనుండి దయతో బంపిన ఈ క్రింది గ్రంథములను కృతజ్ఞత తోను విన్నపముతోను సందికొన్నారము. అనితర సాధారణమును నశాకీకమునకు శ్రీవారి యాదరా భిమాన పురస్కరమును నౌదార్యమును వారికిగల యప్రతిమానమును భాషాభిమానమును పొండితీ మహిమమును సాంస్కృతిక సేవను ఈ గ్రంథములు వేయినోళ్ల జాటుచున్నవి.

పంపిన గ్రంథములు

- 1 శ్రీకృష్ణ భారతము. ప్రథమ ద్వితీయసంపుటములు. గ్రంథకర్త శ్రీకవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిలుగారు. వెల ఒక్కొక్కటి రు 3 లు.
- 2 హలాస్య మాహాత్మ్యము:—గ్రంథకర్త మల్లంపల్లి బుచ్చికవివరులు. ఆత్మాశ్వాసములప్రబంధము. వెల రు 3 లు.
- 3 లలితాబోపాఖ్యానము. ఆతుకూరి పాపయామాత్యప్రణీతము. ఇది ఎన్నిదాశ్వాసముల ప్రబంధము. వెల రు 2-8-0 లు.
- 4 కృష్ణామాహాత్మ్యము:—తాతంభట్టు గురుమూర్తిశాస్త్రిప్రణీత మగు మూడాశ్వాసముల పద్యకావ్యము. వెల రు 0-12-0
- 5 శరభరాజీయము. (వైద్యవిషయక మగు పద్యప్రబంధము) తుళ్లూరి శరభరాజప్రణీతము. నాలుగ్గాశ్వాసములు గలది. వెల రు 0-12-0.
- 6 వేంకటాద్రి గణపత్యావలి (సంస్కృతా లంకారశాస్త్రము) గ్రంథకర్త చల్ల వేంకటశాస్త్రి గారు వెల రు 1-0-0
- 7 రాజ్యలక్ష్మీ పరిణయము. గ్రంథకర్త కల్లూరి విశాలాక్షమ్మగారు. ఇది నాలుగ్గాశ్వాసములు గల చిన్న పద్యకావ్యము. వెల రు 0-6-0.
- 8 బ్రహ్మచందచంద్రిక. కటిక నేని రామయ్య కవిప్రణీతము. అద్వైత వేదాంత ప్రతిపాదక మగు ఖండకావ్యము. వెల రు 0-3-0.
- కూటముద్గరము (వైద్యగ్రంథము) మాధవ పండిత విం చితము. వెల రు 0-4-0
- వీనినిగూటించిన మాయభిప్రాయమును ముస్సం ప్రకటింపగలము—సంపాదకుడు.

గ్రంథ పరిచయము.

ఈ క్రింది గ్రంథములను విమర్శనాత్మక మార్కాలయమునకు బంపిన ప్రకాశకులకు గ్రంథకర్తలకు కృతజ్ఞత జూపుచు మాచదువరులను ఆగ్రంథముల పరిచయమును గల్గించుకొన గోరెదము.

పంచానన మహాసంచిక:—ప్రకాశకులు పంచానన పత్రికాధిపతులు. సోంపేట, గంజాముజిల్లా. వెల చందాదారులకు రు 1-4-0 ఇతరులకు రు 3-0-0. ఇయ్యది పంచాననపత్రికా పత్రికమున బయలుపెట్టిన ప్రథమసంవత్సరాది సంచిక. ఈ సంచిక 110 పేజీలతోను విశ్వబ్రాహ్మణజాతమునకు సంబంధించిన మహాశయల యమూల్యము లగు వ్యాసరాజములతోను చిత్రపటములతోను శోభిల్లుచున్నది. విశ్వబ్రాహ్మణజాతముయొక్క ఆనూచానతను దెల్పుచున్న చంద్రబ్రహ్మనాక్తముల వివరణములు నైత మియ్యబడినవి. ఆంధ్రదేశమునందు ఇంకవజును సంవత్సరాదిసంచికలను చిత్రప్రతులతో సహా ప్రయరించిన పత్రికలలో నిది మూడవది. సంచికయంతయును విజ్ఞానప్రదములను విశ్వబ్రాహ్మణోత్తేజములు నగు సుత్తము లగు వ్యాసములతో రాజిల్లుచు నేత్రపర్య మొనర్చుచున్నది.

శ్రీకృష్ణసూరభారము:—గ్రంథకర్తలు ముత్తరాజు నుబ్బాగారు ఎం.పి ప్రొఫెసరు, నోబిలుకాలేజీ బంధకు ఇది మూడవముల కొత్తవృత్తి. ఇంకొక థానకము పారిజాతాపహరణము నందలి పుణ్యకథలనుకు సంబంధించినది. అనగా పారిజాతాపహరణ మైపిమ్మట దేవేంద్రులకు పునః పారిజాతలబ్ధి కలుగటకును, కృత్యభావకు భర్తృవాలాభ్య గర్వవిరూపణ జేయుటకును, దుక్కిణ్యాదుల పాత్రికశ్యగరిమను నిరూపించుటకు నై నారదుడు సత్యకు పుణ్యకథలను సాపదే శించి దానియందు శ్రీకృష్ణుని దానము వడిసి ఆత్మైక్యపుర కులాభారమున సత్యకు అమృతవిషయమునకు జెందినకథ. ఈ కథములనునందు పరిమితకేరెర యయ్యును, సంధాత్మరచనావి శేషమున క్రొంగొత్తయై నవనోన్మేష ప్రతిభా సందికాన తాసికమై ప్రదర్శకులను ప్రపాతకులను సమముగా రసనుధా సేవనమున, దనియింపబాలియున్నది. ఇతివృత్తనిర్మాణచాతురి యును - దానినిమించిన కల్పనాకాశలమును, ఆయాభయమును మించిన గ్రంథనైపుణి యును, వీనినిన్నిటిని మించిన ప్రస్తావనా రచయితల సంపత్తమును ఈ గ్రంథమును సమస్తవిధముల వెల యించుచున్నవని మాభావము. గ్రంథములు గ్రంథకర్తలయొద్ద లభించును. వెల రు 1-0-0.

ఆస్పృశ్యత పూర్వాచార విరూధము:—ఇది శ్రీకృష్ణ శ్రమగ్రంథమాలవారిచే ప్రకటింపబడిన మూడవకరప్రకము. దీనిని రచించిన వారు పుతుంబాక శ్రీకృష్ణయ్యగారు. ఈ చిన్నపుస్తక మునందు యుక్తియుక్తముగను సప్రమాణముగను ఆస్పృశ్యత పూర్వాచారమునకు విరూధుని నిరూపింపబడినది. పుస్తకము చిన్నదయ్యును, గుణమున మిన్న. గ్రంథములు వలసినచో శ్రీ కృష్ణశ్రమమునకు (వెదపాలెము - దుగ్గిరాలపోట్ల, గుంటూరు జిల్లా) వ్రాసిన లభించును.

లక్ష్మీపరస్వతి సంవాదము:—గ్రంథకర్త సత్యవోలు సోమసుందరకవి. ఇయ్యది సకలాలంద గ్రంథమాలిక (క్రొత్త పల్లి, పితాపురము) వారిచే ప్రకటింపబడినది. ఇందు లక్ష్మీపరస్వతులకు జరిగిన సర్వాతిశయిత్వమును గుటించిన వివాదము సరళమైన గద్యలో మనోహరముగ వ్రాయబడినది. వెల 0-4-

బాలభారతము:—గ్రంథకర్త శే.పం వేంకటాచలపతి గారు బి. ఏ. ఇన్ని నుపేట రాజమండ్రి. మహాభారతకథయం తయు లభ్యమౌపమాన సంగ్రహించి బాలర యువయోగార్థమై సరళమగు వచనమున నిందు వ్రాయబడినది. శైలి సరసముగ నున్నది గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద లభించును. వెల 0-12-0

శ్రేతః శీతము లేక సుశ్చేదము:—గ్రంథకర్త మంగివూడి గంగయ్యగారు. ఎస్. చిక్కాపల్లె. ఇందు భూమిని సుశ్చేదము టకు వలసిన సమస్తవిజ్ఞానమును సులభశైలి వివరింపబడినది. ఇది గ్రామోద్యోగులకు మిగుల ననుకూలమైనదిగ నున్నది వెల 0-12-0

నూక్తియుక్తాః:—గ్రంథకర్త సత్యవోలు సోమసుందరకవి సంపాదకులు చెలికాని లచ్చారావుగారు, చిత్రాడ. ఇది సంస్కృతములోని నూక్తివలీ కాంక్షికరణము. ఇందు భస్మపద్ధతి విద్యా పద్ధతి మున్నగుపద్ధతులతో భర్తృహరి ననుకరించి ననేక నుభా. పితములు మూల్యోక్తములతో సహా సేకరించి యాంధ్రానువాద ములతో ముద్రింపబడినది. అనువాదములు ఆయాశ్లోకముల సరిగా పద్యములం దుకరించిన శేష్య మిగుల సంప్రసనీయము. గ్రంథము లలితమై సర్వజనపరిగ్రాహ్యమైయున్నది. వెల 0-6-0

ఆస్యవైశ్యగోతరత్నావళి:—గ్రంథకర్త నడింజల్లి నూర్య నారాయణమూర్తిగారు రాజమహేంద్రవరము, వెల 0 2 0. ఇందు వైశ్యమహాశకులయొక్క గోత్రముల వివరములన్నియును సంపూర్ణముగ నీయబడినవి. (పతి ఆస్యవైశ్యమహాశకులకును నిది ఆవశ్యక గ్రాహ్యమని తలచెదము. గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద లభించును.

నిందాపహరణము:—ఇదియొక చిన్న పద్యకావ్యము. గ్రంథకర్త విస్వాప్రగడ సత్యనారాయణమూర్తిగారు. చరితచందురుని గురించిన కథయే ఇందలి ఇతివృత్తము. పద్యములు లలితములై చదువనింపుగనున్నవి. వెల 0 6 0 గ్రంథములు గ్రంథకర్తగారికి (దేవిడి) వ్రాసిన లభించును.

శ్రీవిద్యాప్రకాశ:—ఇది శ్రీసంస్కృతి నిలయప్రచురములలో నాలవది. ప్రకాశకులు వాణిమద్రాక్షిణాల, బెజవాడ. ఈచిన్న కవచమునందు శ్రీవిద్యయొక్క ఆధిక్యము నిరూపింపబడినది. శైలిసులభమును వేద్యముగను నున్నది.

విశ్వరూపశాస్త్రి యిట్లు పలికెను.

“నాయనారా! యీ దినమున నొకపండితుడు సాక్షిని జూచుటకు వచ్చినాడు. సాక్షి యీ గ్రామమునకు దున్నాడని నమ్మి యాయన యిటుకు వచ్చియుండెను. అయినయెడలకు బోయి సాక్షినింపుమన నొక యువశాస్త్రుని మిమ్ము యాతనిని ప్రార్థించితిని. అందుల కాలఁ దగ్గరకువెనుక అయిన యిదిగో యిక్కడికి వచ్చుచునే యున్నాడు. మీరు లేచి యాయనకు స్వాగతమిండు. (అంత జట్టు చేయిదురు). అయ్యా! మీరు పశ్చాత్తాప మారంభింపవచ్చును.

“నాయనారా! మనజుని దేవతత్వము మనస్తత్వము కూడ దేశకాలపాత్రముల బట్టియుండు నని పెద్దలు చెప్పిన మాట యశక్త్యుకాదు. ఏదేమన నేకాలముననేసాత్రము లందు మనము దుదియించునో యా దేశమునబట్టి యాకాలమునబట్టి యాపాత్రముల బట్టి యాతని దేహ మనస్తత్వము లుండునని మన వాల్మీకిప్రాముఖ్యమున్నారు. ఉష్ణప్రదేశము లందు బట్టువారు సన్నిహిత సూర్యరేఖముచే గాలవర్షమున నుండురు. సామాన్యోష్ణప్రదేశముల బుట్టివారు సర్వసాధారణముగ బుట్టినందు కలవారై యున్నారు. శీతల ప్రదేశముల బుట్టించువారు మంచుద్వారే దెల్ల నుండురు. అత్యుష్ణ ప్రదేశములందు బుట్టినవారి దేహములు కొలదికాలములో నెదిరి గట్టకాలమే బలివములై యుండి ర్వలూక్షింపి నాశనమొందును. ఈ ప్రదేశము లందలి పురుషులు దాదాపుగాఁ బరువేరు సంకల్పములకే భాగగా నెదిరి యిరువది యయిదు వఱకుఁ బూర్ణ బలస్థితులై యుండి యంతటి నుండియే యుత్తరవంశస్థులకే బడి క్రమముగా క్షీణించి నలుఁగదిలోపలనే నాశనమొందుదురు. నిజముగా నార్యావర్తసామగ్గాయికాయుత్పత్తి ముప్పదికంటె నెక్కువమే లేదని నే ననుకొందును. పునానాక్షింధక భాగ్యతోఁ బిసి పడు నేడయేటికే వానపాము వంటి బిడ్డకుఁ దగ్గడిమై వాడు తొట్టెలో బాలులేక తాను ప్రక్కమీద నొపికలేక యెప్పుడు నశించికి దిగిపోవును. మగ వాని బ్రదుకే యిటులుండ నీర నాడుదానిబ్రదుకెంత చింతా కరమో యోచింపుడు. పదియేడలకు సమస్త పన్నానమునాడే పునస్సంధానము గల్గవేదన ఇదేలేక పునపదించుండునెడలఁ బదునొకటకయేట తొండ పిల్ల యంత బిడ్డకుఁ బిండి బొమ్మ కంటితల్లి. రాజురామరామా! ఇది గౌరవగ్రాగణ్యము. తాను గన్న పిల్లవంటి కొడుకొనామొనతో తా నాడుకొనవలసిన మునున్నులొకంత పూచితోఁ దేరిన యా కుటుంబాలకృత్యమున భారము వర్షమువలెఁ బ్రవహించునట్లు దామెలదు కెంత మహాకష్టభూయిష్టమో చెప్పవలయునా? తల్లియే పిల్లయొప్పుదామెపిల్ల యెంత పిల్లయో? సూతికాదికొనములకై మందులు తిని, పిల్లకొనములకై చప్పిడి పథ్యములు చేసి. పిల్ల యెప్పుడో రాత్రులు నిద్రలేక, పథ్యభోజన మగుటచేఁ పగటినిద్రలేక, యగ్ని దారులు విగించిన కొట్టుకొనిలో రేయింజగళ్లు వెలుగుచున్న గంటవంటి దీపముగలగిన దుర్గంధముచేత, వాము వెల్లునిపొట్టు భూగర్భ గొట్టుచేత, మ్రొగిన యిగుగు మాత్రల తేకతేకచేత, నూపిరి సలుపకండ మంతసాని విగించిన యెరుగమెలత నడుముకట్టులఁ గలిగినయా యానముచేత, బిల్లవాని చేడిమి కొడుకు నలకమంచముక్రిందఁ బెట్టిన యూతకుంపటి పొగవలనఁ గలిగిన యొక్కిరిపిక్కిరిచేతఁ బిల్లిక దుప్తవాయువుచే మనలఁ బిచ్చుటవలనఁ గలిగిన రక్తమాల్స్యముచేత సమస్త బాధలు సడిపడి తన తల్లికడుపు కలువ యున్నయెడలఁ వానే సూతికాగృహమునుండి యీరతికి వచ్చును. తన బిడ్డ నిర్భాగ్యురాలెయగునెడల సూతికాగృహమునుండి యావలికిఁ దిసికొని పోవలయును. హరిహరి! ఈ బాధ యెంతయైన మన దేశమున నున్నది. దేవవిశ్వనమునగూర్చి యిరకఁబాలును.

మనవారిబుద్ధిలు బహుశ్రీఘ్నముగ వికసించుచున్నవి. కొలదికాలమేపరిమితి త్వలగానే వాటిపోవుచున్నవి. బుద్ధి బాలి యుత్పత్తిశ్రద్ధ మును కేవలము సందేహములేదు. కాని యతిశ్రద్ధ వికసనము. అతి శ్రద్ధవృద్ధి - అతిశ్రద్ధనాశము కలది. ఇంద్రధనువువలె నది యెన్నిచున్నా లు చిన్నలు గలదియైన నగును. కాని దానివలనే యల్పకాలపరిమితి కలది. సమస్త శక్తినితీవలెనైన నూర్జ్వల దర్శంతసన్నిహితుఁ దగుటచే నీ

బుద్ధులందుఁ దీవ్రత చందతః ప్రకృత్యము ధాటి విశేషముగ నుండును. ఈ బుద్ధులందు వింతయైన విద్యుల్లతలు ప్రకాశించుచుండును. ఎంతసేపు పరుగు - ఎంతసేపు దుముకు - ఎంతసేపు సమస్తావకాశవాసన శక్తి వీనియందు నిరాఘాటముగా నిశ్చలముగా నున్నది. (ఉష్ణప్రదేశములందున్న నీగ్రోల కట్టున్నదాయన సభలోఁ గే) నాయనారా! చెప్పుచున్నాను ఒక్కదేశమునబట్టియే బుద్ధిగుణాభిరంబులు. ఒక్క కాలమున బట్టియే యుండవు. ఒక్క పాత్రమునబట్టియే యుండవు. దేశకాల పాత్ర సన్నిహితమునబట్టి యవి యుండును. ఈ మూఁటినిగూర్చియు నొక్కసారియే చెప్పట కపాధ్య మగుటచేఁ గ్రమమునబట్టి యిప్పుడు దేశమునగూర్చి చెప్పుచున్నాను. మీ రడిగిన ప్రశ్న సరియైనద - నీగ్రోల నావ్యులుకూడ నుష్ణదేశమందే యుండినను వారివారి బుద్ధుల కంత వ్యత్యాసమేల యుండవలయు నని యడిగినారు. దేశస్థితియే సమానము కాని పాత్రస్వభావము సమానము కాదు. అందువలన నీ వ్యత్యాసము కలిగినది. పాత్రస్వభావ మనగా నేమి? ఆర్యావర్తమున నున్న పాత్రాధ్యక్షమేమి? అప్రికాలానన్న పాత్రాధిపతయేమి? మొదలఁ దల్లిదండ్రుల దేహ మన స్వభావమే పాత్రము. అత్యులు హిందూదేశమునఁ బ్రవేశించునప్పటికే కొంత నాగరకత కలవారు. ఆర్యావర్తమునఁ బ్రవేశించిపిమ్మట శీఘ్రకాలములో వారి నాగరకత పరిపూర్ణస్థితి వచ్చినది. దేవతా ప్రార్థన లం దేమి, శ్రేణు విజయ కార్యము లం దేమి, వాణిశ్య కృత్యము లం దేమి, కృషి వ్యాపారము లం దేమి, పరకామిత్యంత్రము లం దేమి, యంత్రాది నిర్మాణము లం దేమి వామ మహాన్నతదేశకు రాగలిగిరి. మొదటిపాత్రము మాతాపితృతత్వ విశేష మని చెప్పితిని. ఆ పాత్రముకు సామాన్యపడిన యితర పాత్ర సన్నివేశ మేమనగా రత్నగృహ్య యని సార్థక నామమును ధరించుటకే కారణమువలన సర్వ విధముల నార్యావర్తభూమి సమస్త మైనదో యాకాలము సమానమే యితరపాత్రసన్నివేశము. నేల యత్యంతము ఫలకంతమైనది. బంగారము పండఁదగిన పొరకలి త్వము ప్రపంచమున మతియొకటి యేది! ఈ ప్రపంచ బహిష్కరణలోఁ గైలాసము వెనుకనుండి కచ్చివైఁజుకు నెందున. అది దాటి రవంతకుడిత్రక్కుకు రాగనే, యభవజటాబాహుద్భవయో, యనే కోపనయలో, నమృతాధిక మాధుర్య ధరితాఁబు (పవానామతో, ననేక శతయోజనవర్ణంతాపస్థల ఫలికరణ పాటవ ప్రాబల్యముతో, ననేక జనాశ్రయి తాఘ వివాశన మాహాత్మ్యముతో నార్యావర్తమున కామాలనుండి యా మూలఁజుకు జగజ్జనకేయియన ప్రకాశముతోఁ బ్రవహించు నార్యావర్త భాగ్యదేశక యైన గంగాదేవి - మతీవంతఁ దాటగనే ధవళగిరియైన యెరెన్దుయైన నామెన్ను శిఖరములయైన నేమూలనో యుద్భవించి వాయువేగముతోఁ బ్రాగ్గిరగాఁ బ్రవహించి ‘అస్సామ’ నొద్ద మోచేతివారుగా మఱలి దక్షిణముగఁ బ్రవహించు బ్రహ్మపుత్ర-వేదికాక సర్వద, మహాగౌరవి, తుంగభద్ర, కావేరి, మొదలగు మహానదులు తమ శీతలత్వముచే తమ సరళత్వముచే తమ మాధుర్యముచే తమ పవిత్రతచే తమ ప్రవాహ శక్తిచే నార్యావర్త జనసంఘ బుద్ధితత్వమునకు శీతలత్వము సారల్యము మాధుర్యము పవిత్రతధాటి యొనఁగుటకుఁ జాలి యున్నవని చెప్పట యతిశయోక్తి కాదే. ప్రపంచవర్షములలోఁ బ్రథమగణనీయమగు ప్రాయోచలము భరతదేశ మాత్రదేశకు హిరణిమై ప్రకాశించుచుండ, వింధ్యాద్రి వజ్రాల మొల నూలైయుండ, సింహాద్వీపము పాదపీఠమై యుండ, సమస్త ప్రకృతివైచిత్ర్యసన్నివేశ ప్రథమ నిదానమైన భరతవర్తమునందుఁ గవులకు గాయకులకు భక్తులకు భాషులకు కార్మికులకుఁ జిత్రలేఖకులకు నేమాత్రమైన లోప మున్నదా? నాయనారా! యిట్టి పాత్రసన్నివేశ మాప్రికాలా నున్నదా! అప్రికాలానే యప్పుడు యేమి? మతియెచ్చుటయైన నున్నదా? 1,80,00,00 చదరపుమైళ్లు గలిగిన నార్యావర్తములో మెలునకు మూఁడేసి దేవాలయములున్నవే. ఎన్ని మహాగోపురములు-ఎన్ని యద్భుత భవ్యసంభవములు - ఎంత శిల్పనైపుణ్యము - ఆహాహా! ఎరిఁగెంటిలో నున్న గుహాదేవాలయము లార్యావర్తదేశమునకే కాక యవనీపథికిల్ల నద్భుతజనములుకావా? దేవతా నిర్మితములకలె గాక మనువ్యనిర్మితములకలె నున్నవా! తమ ప్రయోజకత్వముచే గాక శక్తిలోపముచే రవంత యొక ప్రక్క కొరగిన ‘వైసా’ లోని దేవాలయమును ప్రపంచాద్భుత సప్తకములోఁ బాశ్చాత్యులు పరిగణించిరి కదా యంతకంటె నాశ్చర్యజనకము లగు మన దేవాలయముల సంగల వా కేల చెప్పలేదా? పోనిండు - అందులకు దగవేల! ఇరకఁ జిత్రలేఖన మునుగూర్చి చెప్పెదను. ఈవిద్య బహుమృదులమైన దగుటచే

దేహసౌష్ఠవముచేఁ జిత్రసౌష్ఠవముచే శరీరమనును కోమలతరలైన పూవుల బోడల యధిన మొనర్పబడినది. పుష్పములొని శేసరములకైన రవంత కలిసిత కలదు కాని యార్యావర్తమునందలి మణుల - యందులూ మహారాజకాంతల - యంగుశ్యములందా మాత్రమైఁ కర్మకత లేదే. ఒంటె కుచ్చునైన నుపయోగింపక (నేళ్లకొనలతోడనే గంగలు పూసి వారు చేసిన వింత సృష్టిలోని వింతవింతవృత్తు లార్యావర్త విజిగీషులగు వైవాద పాడుచేసిన కోటలలోని యంతఃపుర భాగములందలి కుడ్యములం దింక - గోదమీఁదినుండి దుముకబోవుచున్నట్లు - నోరు తెఱచి మాటలాడఁ బోవునట్లు - కులకాంతల యంతఃపురములొని కేల వచ్చితివి. పో! యావలికిఁ బొమ్మని చేయియూఁపు. ట్లు-కెప్పని యూరుపువైకిఁజులుపునట్లు వేపొయి కన్నులు కృతార్థములగు నట్లు చూడుడు. పృథ్వీయము తాండవింపునట్లు చూడుడు. చిత్రలేఖనవిద్యయు సంగీతము స్వభావవిద్యయు శ్రీలసామ్యము గానవిద్యయుగూర్చి రవంత చెప్పెదను. రాగప్రామానుగూర్చియు తాళప్రామానుగూర్చియు మన దేశమున నున్న యనఁమానమైన యగాధమైన యత్యంత విభులమైన యద్భుతావహమైన కాన్తము మఱి యేదేశమున నున్నది? గానకాన్తజ్ఞానముఁ బరమావధిని భరతదేశమందే పొందినదొ-స్వరూప సౌందర్యముచే నేమి స్వరసౌవందసౌభాగ్యముచే నేమి యది యదియన నేల సర్వవిధములచే సంతృప్తమైన గానకళాయంత్రమగు వీణ యేదేశమున నుద్భవించినదో యాదేశమున కారదాదేవి, యప్పురకాంతల వెనుకపాటల నడుమ, దేశతల పుష్పవృష్టుల నడుమ, దుంబురు నారదల సాధు సాధ్వీతి ప్రశంసాలాఘర్యక శిరఃకంఠములనడుమ, నొడలు తెలియని మహానందముతోఁ దాండవింపుననుట కేమైన సందేహమా? మహిమండలిలో నున్న వంగళవాద్యములలో మహాత్మరమైనదే! మదైలను మించినది మఱియొక గానబడదే!

కవితనుగూర్చి కాసంత చెప్పెదను. వేదములవంటి ప్రాచీన గ్రంథములు ప్రపంచమున లేవు. వేదములకులలోని కవితవంటి నిష్పయతోద్భుద్భవమైన కవిత్వము లేదు. వేదర్షులవంటివారి కణ కందులకు! వ్యాసునివంటి బహుగ్రంథరచనా సమర్థుడై యొక ఖండములలోఁ గూడ నొక్కఁడైనఁ గానబడెడు. వీరరసప్రధానమైన భారతేతిహాసము ప్రపంచమందలి వీరరస ప్రధాన ప్రబంధములలో నగ్రగణ్య మనుటకు నుండును లేదు. వ్యాసుఁ డొక్కఁడే కాఁ దనయు ననేకు లా పేను గ్రంథములు రచించి రచయిత మానవివర్ణనము బయలుదేసినటాట సత్యమే. దాని సంగీకరింతును. పోనిండు. విద్యాబ్యాసనివంటి శతాధికగ్రంథకర్తను మఱియొక్కని పూర్వపశ్చిమాధ్యక్షములన గమనింపఁగలరా? కల్పవృక్షిల్ల. రామాయణకవిత్వముల సర్వాంగములందరమైన కవిత్వము వెనుక లేదు ముందుండెడు. పరదేశీయు లింక ప్రబంధమన నేమో యెఱుంగని నితిలో నుండగా మన కాలిదానుడు నాటకరాజములను రచించినాఁడు. ఉష్ణ దేశమున నున్నవారిభావనాశక్తి యొక్కయెరులలో స్వర్ణమున కెగిరి, యొక్కజెటకాలలో బడునాల్పభవనములు దిగి, యొక్కయూపులో “నలోకంబును పెండీకటికవ్వల నెవ్వఁడే కాకృతి వెల్లునెనని” నేనింపఁగల మహావ్యాసశక్తి గలదై యుండును. ఉష్ణప్రదేశ మగుటచేత మనవారికి శృంగారరసమంద ధిధాదరముండును. ఆ శృంగారరసమే భగవంతునివై బలపిన భక్తియగును. మన యార్యావర్తదేశమున నొక్క గ్రామమున నున్నదైవభక్తులు పాఖండములలో నొక్క దేశం దైనలేరు. ఆ సేతు హిమచల వర్షంతము మతము దాసక్తిలేనివాఁడు లేడు. కట్టులో మతము. జుట్టులో మతము. బొట్టులో మతము. మాటలో మతము. పాటలోమతము. బ్రదుకులోమతము. చావులో మతము. చచ్చిన తరువాతఁగూడ మతము. ప్రాక్షరకర్మమే మనల నాడించుచున్నదనియు, మన కష్టసుఖములు మన పూర్వ కర్మఫలములై యనియుఁ జడమూలకుండఁ దెగిల్లకుండ వాని నినుభవింపవలయు ననియుఁ బ్రార్థనమున కనుభవమునఁగాని తీయము లేదనియు, భారతదేశమునఁ బరమహంస మొలుకొని బానిసకఱకుఁ బరిపూర్ణవిశ్వాస మున్నది. ఏమి? ఆమెరికా దేశమునొక్క గొప్పవర్తకుని ప్రార్థనమన నేమో యడుగుము. భగవత్తత్వము సజ్జనమా నిర్జనమాయని యాడుగుము. ఆసామానీదోమేమెప్పుడు లెప్పించి యుండలేదనితరకు చెప్పవచ్చును. అయ్యా! నీ పిల్లవాఁ డింత శ్రోగృహాయుష్ఠాడై యున్నాడేల యని మన యూరిలోని ముప్పిదాని నడుగుము. ఏమని చెప్పును? నాయనా! పూర్వమందెవనికో ప్రశ్నకాయ దానవిచ్చిన హేతువున నిప్పుడిది నాకు నిద్రించినదనితెప్పను. మతమే మనమూలములొని మూలమై యున్నది. అలాగేభావనాశక్తి వ్యాపన ఫలమైన

మతము మనకుఁ బ్రత్యక్షమైనప్పుడు, మనమున్నట్లు కూడి యొకప్పుడు, మన కంటికిఁ దేసె నప్పుడు, మనజాతియంత ఖానాశక్తియుక్తమైనదో నేటి చెప్పవలయునా? ఈ ఖానాశక్తి యంతయు సమిష్టి సన్నిపాతకర్మమున నెచ్చినది.

శిశువ్రదేశములం దుద్భవించినవారు మూర్ఖకాంతిదూరు లగుటచేఁ జల్లగనుండక శ్వేతరక్తవర్ణమును గలవారై యుందురు. పితృబలిష్ఠతరీతియందును, దీర్ఘాయుష్కతులై యుందురు. పితరీర మూలస్వముగ వికసించును. విశేషకాలము పూర్వకక్తి సచన్వికృతమై యుండును. మనలో బదునాతేంద్ర తల్లి-చేత నెడలెల్లతోఁ జరకు జంటిపిల్లతో గడుపునాఁ గ్రోత్తిపిల్లతోఁ గదలలేక మాన్యునాన్ను మునుండగా-నదే యాడుగల యాంగ్లే యబాలిక మగడఁగ నేమో యెఱుంగనిస్థితిలోఁ జేరి క్రికట్టు బొట్టుతోఁ జంకను బంతిలోఁ గడుపునకు విడిచివేసేటోలు పటకాతోఁ గిలకల నప్పుడఁ గేకలువైయచు లేడిపిల్లల నెలా పలకునను గంతులవై చుచుబోవును. మన బుద్ధులు వికసించి నంత శీఘ్రముగా వారి బుద్ధులు వికసించును. మనలో బదియెందఁ డిల్లవాఁడైనయో గుంటచిట్లు తెఱిగియుండును. కల్పి వింక ముగ దెదరింపఁగలదు. తండ్రి నవలీలఁ గన్నకప్పుగలదు. కని ప్తసాక్షులవై నింటిపెద్దవలె శిశువారము చేయఁగలడు. మంచి మాటలతోడనే వారి బామ్మలను హరింపఁగలడు. ఉపాధ్యాయుని కుర్చిపైఁ బల్లెటకాయ లుంచినందువలన శాత్రుడు బాధ పడుచుండఁగా వానందవాచక పుస్తకపు చాటున వానంద మొందుచుఁ బ్రక్కను నూడచున్న బాటునిపైఁ బల్లెటకాయ కప్పును బడ్రోయఁగలడు. ఆదీయాడు గల యాంగ్లేయబా లుఁడొక లక్షకఃర్మమున నేర్చుకొనకుండ నమానుకుండై యమ్మ గొనకొంగు పట్టుకొని కదలకుండ నల్లరిపిల్లలచేతులు లేకుండ నాడుకొను చుండును. మనలో బదునాల్గండఁ డిల్ల వాఁడు పండ్లపైఁ డై యాడుదానితో మాటలాడ వలసి నప్పు డమా యకమైన యానందముమైన యామె మోమును నిమ్మకటమైన పరిశుద్ధమైన నిర్వాణమైనఁ బూర్వముఁ దెలిచిన కన్నులతోఁ జూడక, యోరమా పుల వట్టిదొంగమాపుల, నామె జవిక బాలెముల జవికయో మామూలు ముడిజవికయో, మెడలోని జీవీకి ముక్కుములున్నవో ముక్కులున్నవో తెలిసికొనుటకుఁ గాఁబోలు సాధిలమునుఁ జూచును. ఆదీయాడు గల యాంగ్లేయబాలుడు తన చెల్లెలితో మాటలాడి నట్లామెతో మాటలాడి యానంద మొందును. మన వారి చదువు పూర్తియగునంత వారి చదువారంభదశ వదలి యభి వృద్ధిదశలో నుండును. మనవారైదుగురుఁ డిల్లలు గన్న వయస్సున వారైదు కొద్దింగు ప్రయత్నమునకై క్రొత్తకోటుకొలుకు గుడ్డ వెడకు ముండును. మనవారు పూర్ణాయుష్కులై నలుఁబదిదాఁటు నఱకు జరించి యుండునెడలఁ జేతిలోఁ గట్టి కంటికి కాటరాపు నీసినతరువాతఁ బెట్టినజోడు, చెవికి బాకా, నోటికిఁ జొల్లు, కడు పులఁ నల్లమందు, వీఁపుమీఁద రావపుండుమచ్చ గలిగి యుండ గా నదే యాడున నాంగ్లేయుడు క్రొత్తగాఁ గాఁపురమునకు వచ్చిన దేశకన్యతోఁ దెలిపితేకుండ 'హనీమాణ' ఆనందము ద్రమున నోలబడుచుండును. మొత్తముగొంద శృంగారసంబంధ మగు సాంసారిక పౌఖ్య ముష్ణప్రదేశకథలమైన మనలో నున్నంత హెచ్చుగా వారిలో నుండదు. ఎన్ని దేశములులేవు. ఎన్నికాస్త్రములులేవు. మనదేశమున నున్న కామకాస్త్రము మఱియొక వెక్కడిది?

ఇక బుద్ధినిగూర్చి రవంత యోజించెను. వారిబుద్ధి విశేష ద్రవ్యమకలది, నూత్నమైనది కాదు. స్థూలమైనది. బర్మావలె కిఱుక యడుగునఱకుఁ గోయలేదు. సమ్మేలవలె బావఁగొట్టి సాఁదీయును. రసాద్రేణిమతోఁ జేసి సర్వకళాఖలయ వారు మనకంటె ఘనము. కంటితోఁజూచి పరిశీలించి సాన్య కన్యవులను జేరదీసి సామన్యగుణమును గనిపెట్టి దానితత్త్వమును సర్వయఃచి లోకమునకు వెల్లడించుటలో నా రుత్కృష్ట లనక రిప్పుడు. వారిబుద్ధి యె తనపు జేకమునలెఁజల్లనిబుద్ధి ఎంతసేపటి కైన జేడి యొక్కదు. తాఁజేలనలె నిమ్యతముగ నడచునుగాని లేడి పిల్లవలె బరుగెత్తదు. రవంత పరుగెత్తి కాకులు లటలట లాడ గుండె దడదడలాడ నాకుక ప్రేలాడ వగర్చుకొనుచుఁ జెట్టుకొని దం బంకుశనము. ఆమందగననము తోడనే కప్తములకు జంకక మధ్యంతరములకు లొంగక యాయాసము నకు లొనుగాక యాంగ్లే క్వాసమునఱకుఁ బోవును. రసవిష్కంభ ఇయవారి సామ్యు కాదు. అది మనది. వారు కారీకాస్త్రములో కాభాకాస్త్రములో జంతుకాస్త్రములో రసవాదకాస్త్రములో ప్రకృతికాస్త్రములో యంత్ర నిర్వాణకాస్త్రములో వర్తక కాస్త్రములోఁగంట కాస్త్రము లో రాక్షసికాస్త్రములో

నడువులు నంకెలు గీతలుగల యన్నిటిలోవారు మహాధీశాలులనక రిప్పుడు. కేవల భావశక్తివై సాధారణదీన సమస్తకలలో నుష్ణప్రదేశకథల కాధిక్య మీయకరిప్పుడు. గొప్పగొప్ప కళాభి జ్ఞులు వారిలో ననేకులు లేరా యని యందుచేమా. మనలో కంటె వెక్కువ లేరు. ఉన్నవారైనను గళలో గట్టివా రేల యెఱోకాలమునగూర్చి చెప్పివచ్చుచు చెప్పుదును. బుద్ధిశక్తితత్త్వములో శిశువ్రదేశకథలకు విజయపుత్ర మీయకరిప్పుడు. Imagination భావశక్తిలో Emotion రసముయత సంతలము మనదధికులమును నిస్సంతయును. Intellect భీతిక్తిలో will లో వారు ఘనులనుట యంతకంటె నిస్సంత యము. వారు కథములకొరక గల వారు. మన కాశక్తి కొంతతక్కువ. వారి హృదయముల దయారము తక్కువ. మనకున్నభందారమే యది. వారి నిశ్చితమున్నకంటె ప్రజముకంటె గట్టిది. మనది వెన్న పూసకంటె మెత్తది. వారికి వారమున కొక్క దినము గుడికిఁ బోవునెడలఁ గల్గు. మన నిత్యదేవతార్చన మైన పిమ్మటనే కాని ప్రాణాహుతులు లేవు. మత మననది వారికున్న యన్నివ్యాసంగములలో నొక సా మాన్యప్రాధాన్యముకలది. మనకు మతమే సర్వస్వము. దేశమును గూర్చి యింకఁ జాలింతును.

దేశకాలపాత్రము లని చెప్పియుంటినిగదా. ఇకఁ గాల మును గూర్చి చెప్పెదను. దేశాతత్త్వము మనస్తత్త్వము దేశ మున కెట్లధీనమై యుండక రిప్పుడో యట్లే యవి కాలమున కధీనమై యుండక రిప్పుడు. Spring, Summer, Autumn, Winter అని శీతోష్ణాది సీతులబట్టి గంకర్మర మున నాల్గుభాగములుగాఁ బాశ్చాత్యులొనర్చి మనవారము ఋతువులుగా విభాగించిరి. మూడేసి మాసముల కొక పాశ్చాత్యరత్న. రెండేసి మాసములకొక్క మనఋతువు. స్థూలముగా సంవత్సరమును వేసవికాల మని వర్ష కాల మని శీతకాల మని సామాన్యము విభజించుచున్నారు. పూర్వము వైతము వైశాఖము శ్రేష్ఠము కలసివేసినయియు, నామాఘము క్రావ వణము బాద్రపదము నాశ్వయుజము కలసి వర్ష కాల మనియు, కార్తీకము మార్గశిరము పుష్యము మాఘము కలసి శీతకాల మనియు, స్థూలవ్యవహారము, సామాన్యమునఘ్యలలో నున్నది. విశేషవ్యవహారము లేని హేతువుచేత మనయీ విభాగత్రయమునే విద్యమానచారణమున నవలంబించవచ్చును. విశేష దోషము లేదు. ఈ లెక్కప్రకారము వేసవికాలములోఁ బుట్టిన వారు మంచిచావు గలవారై శీత్రవ్యభావము కలవారై దీర్ఘ దేహులై కల్పనాశక్తికలవారై కళాభిజ్ఞులై నూత్నగ్రామాలై చంచలస్వభావము కలవారై సత్యముందు కించివైస్యర్యాముకల వారై యుద్దేశము వచ్చినప్పుడు భక్తిగ్రహమున్నై యాతీ వ్రత యడఁగినప్పుడు గ్రామ్యముఖమై క్రొవమలై పశ్చాత్తాపయత్నలై యుండును. పుట్టిన కాలమే నరుని స్వభావమును కాశ్యముగా నిరవణముటకుఁ జాలియున్నదని తెలిసికొనఁ దగినది. ఆ కాల మొకవివరముగాఁ దెలియునో నరుని స్వభావ మంత విషయముగఁ దెలియును. ప్రతిఃపుత్రుఁడుఁచూడఁ బుట్టి తత్త్వము విశేషమునున్నది. అట్లే నరునిలోఁగూడ నున్నదని నేటి చెప్పనక్కఱలేదు. పుట్టి యాపన్ను లేదము వాయువు నాకాశము నని పంచభూతములు. వేసవికాలముందుఁ బ్రబలమైన భూతము లేదన్న. వర్ష కాలమునఁ గు 'వాయువు. శీతకాలము నం దాపన్న- అనగ నీరు ఇదికాక పిత్రము వాతముశ్లేష్మముని మూడు ప్రధానవిధములగు నాళ్లు. వేసవికాలమునఁ బైత్రము వర్ష కాలమున వాతము శీతకాలమున శ్లేష్మము ప్రధానములుగా నుండును. వేసవికాలమునఁ బుట్టినవానికి శరీరమునందు మనస్సు నందుఁ దేజ మధికముగా నుండుటయే గాక, దేశాతత్త్వమునందుఁ బైత్ర వధికముగా నుండును. వాతశ్లేష్మములు సామాన్యముగా నుండును. ఇట్టివానికి మేహబాతిష్ఠాముఁ బైత్రాగ్నిమునఁ గలిగినయశక్తి, సోపాఘము, స్థూలదోషము, రక్తత్రయము, మూత్రమున నుద్దఃస్థు, తలత్రిపు, నవసామ్యము, నేత్రరోగము, ఎక్కి నుత్తిగ్రమము, దడ మొదలగు వ్యాధోగములు సంభవించున. ఇంకవఱకుఁజాలును. వర్ష కాలములోఁ ఆమాఘము క్రావణము. బాద్రపదము నాశ్వయుజము - ఈమాసములలోఁ బుట్టినవానికి దేహమనోనిర్వాణములందు వాయువు ప్రబలముగానుండును. వేసవికాలమునఁ బుట్టినవానికిఁ బైత్రవాడి యెట్లు ప్రబలముగా నుండునో వర్ష కాలమునఁ బుట్టినవానికి వాతవాడి యెట్లు ప్రబలముగా నుండును. ఇతఁడు గర్వసాధారణముగాఁ జూచునచాయ గలిగియుండును. పొడుగువాడు కాదు. పొట్టివాడుకాదు. ఇతఁడు కొవ్వు కలవాడేకాని సాధ్యమైనంతఱకు కడఁచుకొని యుండును. తీవ్రమైన వాగ్ధోషి కలవాడు కాదు. రవంత

నిశ్చలమైన యభిప్రాయములు గలవాఁడు. దైరవింత కలవాఁడు. న్యాయుండు బుద్ధికలవాఁడు. లోట్రుపాటులేనిమనస్సు కల వాఁడు. వ్యవహారముందు నిపుణుడు. ఈమొదలగు గుణములు కలిగియుండును. ఇట్టివానికి వాతజ్వరము వాతసంబంధముగను జీర్ణిక్లిష్ణవారము, ప్రక్కశూల, పక్షవారము, చచ్చువారము, నక్క మోరు, కీళ్ల వాపు, మలబద్ధత, క్రిమివారము, తిమ్మిరివారము, విషాచి మొదలగు వ్యాధులు సంభవించవచ్చును. ఇతఁడు శీతకాల మందు - అనగఁ గార్తిమార్గశిర పుష్య మాఘ మాసములలోఁ బుట్టినవానికి దేహమనోనిర్వాణములందు నీరు ప్రబలముగా నుండును. వేసవికాలముందుఁ బుట్టినవానికి-అనగఁ దేజస్తత్త్వము వానికిఁ బైత్ర మెట్లు ప్రధానవాడియో వర్ష కాలముందుఁ బుట్టినవానికి అనగఁ- వాయుతత్త్వమువానికి వాత మెట్లు ప్రధానవాడియో, శీతకాలముందుఁ బుట్టినవానికి- అనగఁ నాప త్త్వమువానికి శ్లేష్మవాడి యెట్లు ప్రధానము. ఇట్టివానికి జలోదము బోదకాలు అందవారము ఉబ్బకాసము క్వాఁము తుయఉబ్బము గ్రహాణి విమృశ్యుడిసెము మొదలగు వ్యాధులు సంభవించును. ఇతఁడు వరమకాంతుడు. స్థిరమైనదేహము కలవాఁడు. నల్లనిరంగులవాడు. ఆహారాదిత్రయాసక్తుఁడు. మాటలా డునంతలో గఱుపుని గఱుత్తియువాడు. లెక్కలలో సమ ర్థుడు. వ్యవహారనిపుణుడు. స్థూలమైనబుద్ధి గలవాఁడు. ఇతనికి సర్వసాధారణముగా నేదియు మనసునకొక్కదు. ఎక్కిన వేదో విడువదు. తొండరపాటు లేనివాడు ఇట్టిగుణములు గలిగి యితఁడు చిరకాలజీవియై యుండును.

శిశువ్రదేశములందైనను కాలమధ్యమునఁ బుట్టినవారికిఁ గూడ మంచి కాలభిజ్ఞత యుండును. ఉష్ణప్రదేశములందైన శీత కాలముందుఁ బుట్టువారికి కాలమెప్పుడు సిద్ధించును దేహమన స్తత్త్వములకు మూలకారణములు దేశకాలపాత్రములు. పితరల వార శిశుపోషణ వైఖరులు, విద్యాభ్యసనవైఖరులు, సహచార స్వభావవైఖరులు, వృత్త్యాది వైఖరులు మొదలగునవి యాయా దేహమనస్తత్త్వములను గొంతబలవరుచుటకుఁ గాని వీక్షింపఁజే యుటకుఁగాని చాలిన కారణములగున కాని దేహమనస్తత్త్వము లందుఁ బ్రధమముద్రను, బ్రధానముద్రను వేయునని జన్మదేశ కాలములు. తరువాతఁగలిగిన కారణము లంతెల్లబలమైవికాపు. ఇనిజన్మన్న దేహమనస్తత్త్వములకు రవంతపెల్లు చిన్నెలు పెట్టుటకు, రవంతసాపుచేయుటకుఁ గాఁగంత కట్టింపను ద్రుంపు టకు, రవంతయొ పడుదిగునలను నవలంబుటకు మూలమే య క్కఱకుకచ్చుని రిప్పుక తెలియఁదగినది. ఏకాలమం దెవ్వఁడు పుట్టునో సర్వసాధారణముగా వాఁడాకాఁమందే మరణించు ను. అదికాక యాకాలమునఁ బ్రృతినిబట్టియేవైనాపు లం డునో వానిలో నేవ్యాధిచేతనో మరణించుట గూడ సర్వసా ధారణముగా జరుగుచున్నది. జన్మస్థలమందే మరణించుటకు ప్రతిజనునికెట్లు మహావాంఛ యుండునో యాత్మకు దేహము తో సంబంధ మేమాసము దేదిననుం దేడియందుఁగలి.దో యా మా! స మం దే యా ది న మం దే యాగడియందుండే దేహసంబంధము విడుచుట కాత్మ యెట్లు త్యాస మొందుచుండును. కావునఁ బుట్టినదను ప్రతినక్షనకు త్యాసాదినముగాదు ఉత్పాదినము. పర్వదినము కాదు భయం కరదినము. మంశదినము కాదు మరణదినము. పుట్టినదినము గం డదినమని నిశ్చయంపలసినది. ఏకారణముచే నట్లయ్యెనో యిప్పు డు చెప్పుటకు నాకవకాశములేదు. ఈయంశమును గూర్చి యొకపర్యాయము కాఁబోలు జంఘాలాస్త్రీ గారు చెప్పియుండె రని నాకు జ్ఞప్తి యున్నది. పుట్టినదినములందు పరాపు తినవలసి నదికాదు. పరమేశ్వరాధాన మొనర్పవలసినది. కాఁపు బూం ది బాసంది తినవలసినదికాదు. గండకాంతై రుద్రాభిషేకములు చేయింపవలసి యున్నది. వేద్యాస్త్రత్రానామలతోఁ గాల త్షేషము చేయఁదగినదిగాదు. వేదవిహిత శాంతిసమారాధనము లతో వైకృతాలతోఁ గాలక్షేపము చేయఁదగినది. అన్ని జన్మ దినములలో నలునదిజువది మహాగంధము. అది మహాగంధము కావుననే దానికి మహాగంధమనియే మనవారు పేరిడిరి. ప్రత్యా స్తివఁడును మచ్చిపూజ చేసకొనకరెప్పుడు. అది వైదికమహా తంత్రము దానినంతయు విధ్యుక్తముగా నెఱవేర్చవలయును. కొందఱు మహానుమాలు జన్మదినమునందే మరణించిరి. అది కాక తాళియును కాదు. కారణవిబద్ధము. ఆకారణములన్ని యుఁ జెప్ప టకిప్పు డవకాశములేదు. తుమింపవలయును. హాస్యమునుగూర్చి యుదినఱకే దేశసందర్భమున యభోచితముగా మనవిచేసియుం టిని. అంతకంటె విపులముగఁ జెప్పుట యనావశ్యకము. ఇది శే చాలఁ జెప్పితిని కాఁబోలు. వారశ్శలను మన్నింప వ్వాను. భగవంతుడు సర్వదామిమ్ము రక్షింపుడు.

పీఠ కాంతి క్యాంతి క్యాంతి

బాలికాకీర్తనలు

అనంతపంతుల వెంకటేశ్వరపంతులు గారు

[౧ వ భాగము]

౧౬౬. "చెల్లెల! తలెమ్మ చీకటి వాసి!
తెల్లవా తెను, తూర్పువెన వేగుజుక్క!
యమలహిమస్తాత యై వచ్చె నదిగో!
నుమములు పూదోట సొగసు కై నేసి!
కేరి నవ్వుచు మన గిలిగిలముఖము!
గోతురు మనరాకకు నేర్చియుండు!
గెలుపుచు దెమ్మెటచిలుకను గూడి!
పటచెడ మాటకుఁ దటిమించెనపుడే!"

౧౭. బాలికా కీర్తన యరకడపూలమాల
పసికిమైచాయ, యేదేంద్రవయసు మురుపు
నిద్రలేపెడుఁ దఃకు సన్నిహితమైన!
బాలికీరము, బంగారుపంజరమున!

౧౮. బాలిక! తులనాధ్య సుందర సౌఖ్యంబాగ్రహణోక్తికిన్
నీరేవారికి నత్తై భావిభవముకై, పిష్టప్రకాశవ్య మా
తారాసంతతికై, మనోజ్వలయు సౌధామాధుకై గాఁచి
ద్యారాజుఁడగు యుంజుపురకావ్యకృష్ణ సౌభాగ్యముల్
ఆ. నీటు నీర్మలసందసల
దోహ మాత్మ్య; యామెతోడు గాఁచి
బారిబాతనుము భావ్యమై చాలదు
బాలకల్పచిలుక వచ్చు సాటి!

౧౯. ఆ సొగసు జంటకన్నుల
మోసంబో, కన్ను రచితమోదకగద్దె
కావ్యసార్థభ.డమో, లే
కీ స్వప్నసంబో, మునుచు నేఁ దహతహయే!

౨౦. ఆకడఁగాంచి నాడ భవనాంతరీనున; దానియందముకై
వాకొననే! నేలఁగల పట్టుతివా సౌకయింత పాదముల్
సోకినొచ్చికోన్నటుల సోలేడు; గోడలనిల్వడద్యుల్
చేకొని బాలికాకృతిని లేఖన నేయు నిజాంతరియన్!

౨౧. కన్నులకుఁ దనివి తీరగ
గన్నియముకురముల నేక కాలంబుక నె
నైకొన్నరూపము లయ్యెను
నున్నితిమగు నామెగాజు సొచ్చుట యెటులో.

౨౨. కనులు మెల్లగ విచ్చుచు, గలులుసాచి
యదలిచి, మొంబు పులకించి, చెదరునెఱక
నున్న గా దిద్దొకొని, చిల్లమిన్న, బాల
నెఱిగి భిన్నయో; దామన సెవడెఱుంగు.

౨౩. ఆంకెం గూటికి నాటముక దెఱచి యాహారమై సత్కలం
బెంతో ప్రేమదీపాల యాచిలుక కందిచ్చెకై; కుకంబకట్టా!
చింతంగూరుట సంతసంబుగ నమిక్ చిన్నారియోనామెయి
ట్లంతంజల్గుట నాడవింటిఁ గవిక న్నాగోచరప్రోత్సాహన్.

౨౪. "ఈయార ముగ్ధుడం దేవాగింప
నాయుమ్మయ్యెనె; నైన్మీట నిత్తు;
నేమిఁకఁజెప్పవా? యీవెఱిగిఁది,
నే ముదమునఁ గోరు నీచరితముగ్ధ!
అకట! పల్కారు నే నడిగితిమున్న;
ఒకమాటు పల్కవేమో నావొసంగు;
నెబాను! నే నిన్నుఁజెంతకుఁ జేరి,
సాబాలు బుద్ధు నీచక్కిటఁజేయి;
బులుఁదెట్టక యెంటిపాటనేఁగుదువ
నెగయుచు నీపు న నైతియించిరులు
చెడటిదినకై, మున్ను చికాకుపడను
గద; యింక నిన్నెట్లు గారవింపనగు?
అనాడు కెమ్మోచి నల్లనఁ గొలుక
నేను నిన్నఁగతి నే? ముద్దునేతు
పిల్లపాపలు కడు వెఱుండునట్టి
కల్లుకానికేఁ గతలు నీకనుచు
నాడింతు; వటియు నాయాజ్ఞామృతను
జూడనికత్తు; దాచుట యేమి? కలదె!"

౨౫. "పిట్టలకును లేడిపిల్లలకును దయా
రాగములు విశేషభాగము లని
తల్లి నుడువుగాని, కల్లరి యామెతో
వాదలాడఁదగదే! వన్నెలాడి.

౨౬. "నిక్కమునఁ జంత లెన్మియో నీమనసున
బెట్టుకొని, యెన్నటికి నన్ను ప్రేమఁజూచి
మాటలాడవు; ననుఁబెంచు మాతఁ గలిసి
యెటులఁ ప్రేమించి పల్కెద నేను; చూడు."

౨౭. "కట! కట! నిన్నిట్లు కలఁచుకొంకలు
కుటిలత మాని నావందేటనేయు;
కోటితక్కుడు! నాకూరిమికింద
పాటించి నాకిచ్చెఁ బెటముత్తియపు
హార మిదే, దీని నమరకైఁదాల్చి
కేరుచు హాయిగాఁ నేలికి రమ్మ
వేళ మించెను, కను, వినుపిథి నపుడే

పాలగువ్వ భరతపక్షి పాడెను
చెంగుచెంగున లేడిచిలుకయు నదిగో!
పొంగుచు మైదానమున గఁతులేయు
మింటియంచున నిల్చి మెల్లఁజూచు
తుంటిదినవాగు తొగరువరిచి
కన్న ముందు గులాబిఁ గాంతుము లెమ్మ
క్రొన్నననై మంచు గొందమురమ్మ!"

ద్వి. "అనుదిన మాపేదయలఁతియారమ్మ
గోఁబు బంగారంపుగుడినె యావేళ
లెమ్మలసందు వాతమ్మ పరిగెడుచు
రమ్మని మిము నూల రమ్మించువేళ
గిరమా, యల నారికేళ్ళగమునకుఁ
బోరే! తొక్కలబండ్లమును, మిరచేల!
కొబ్బరివై నంతఁ గూడించుకొనుచు
గొల్బున మిన్నంటి కూయుచు నెగిటి
మగుడఁగొమ్మకుఁ దోన మగుడ మింటికిని
దిగుచెగయుచు బంటులగునట్లు లాడు
టలు చూచి, యాటపాటల రూపము లని
తొలి మిమ్ము తలచి మితో నెయ్యమెఁతు"

౩. "మరుచెలెలా! మీయాట నుద్దిచెప్ప
వేడికొండ; నెవ్వారితో నాడుకొందు;
రంతనే కేకుయట నాటగల్గు
చిన్నయో; పల్క మాకాశచిత్రములను
క. "ఆమిమ్ము గాజునగరున
నేమి? వాకన్నదోట నెనఁగెడివూపుం!
దాచుములకన్న మిన్నయ!
భామానుమనములు కలవో? కలకపు మాతో!"

౪. "నీవు నీగుంపుగాడుక నెమ్మితో నాడుచుండ
జేవుంచెడవేళ, రాఁజిలుక! నానాడు చూచి
భావనం జేతుగను వెన్నంటి మెత్తనగుచిల్ల
దేవిగా; జీరుచుండునె? దీనునామాటవరస."

౫. "మాయె! ఎంతనిన్ను బ్రతి
మాలిన నాదెనఁ జూడకుండు లే
మో యనుకొంటిఁగాని; నను
పుందగు వక్షముఁ గల్లి యీవలెకై
బోయయెడందదాని వని
మున్ననుకో; ననుబాతభావమే
నీయెడ నమ్మకొందు; వటి
నీవృదునిస్సగ మాతృకాత్మ కం
తో యనుకూలమైన భవ
దు త్తరమేయని నమ్మకొందు; హ!

చంద్ర శేఖరశతకము

"మూర్ఖుడు చంద్ర శేఖరా!" యని మకుటము
దీనిక ర్తయ్యకో తెలియదు. కానిపొన్నగంటిలెఁగన్న
యదినజకుఁ గావ్యములలో నచ్చటచ్చట గల పద్యములయచ్చ
తెలుఁగతో కావ్యమువ్రాయలేమా యని ప్రయత్నించినట్లు చం
ద్రశేఖరశతకకర్త ప్రబంధములలోను, వేణుగోపాల శతకాదుల
యందునుగల వాడుకభాషాపద్యములఁ జూచితకతమంతయునిట్లే
వ్రాయవలె నని ప్రయత్నించినట్లు కనబడుచున్నది. కావున శత
కములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధికెక్కిన వేణుగోపాలశతకమునకుఁ
చిమ్మట నీశతకము వ్రాయఁడిట్లు నే నూహించుచున్నాను.
ఈయూహ సిద్ధాంతము కాదు. సందేహము. శతకపతనమువలన
నీక్రిందిసందేహములు కలుగుచున్నవి. ఇది: "మూర్ఖ హృద్భయా
భ్యాగతహాలము" గా కవి చెప్పినట్లు ప్రతిజ్ఞ చేసెను. సానిక
వర్తమానసంపుటములు 60 పుట 169 లో సత్రిఫల్లితాలూకా,
నాదెండ్లసర్పారు, బుగ్గాపురములో వేణుగోపాలస్వామి చం
ద్రశేఖరాలయము లున్నట్లు మామారి వెంకటరమణయ్యారావు
మజుందారు గా రిచ్చిన కైఫీయత్లోఁ గనబడుచున్నందునను,
కవి గుంటూరుమండలమువాఁ డని నేను కొన్ని పదములనుబట్టి
తలంచుచున్నందునను, శతక విచంద్రశేఖరునిమీదనే చెప్పినఁ
జెప్పియుండవచ్చును. ఇందు గ్రామ్యజనుల చేష్టుల వెక్కిరించి
నాడు. ఇట్టిరచనములు పుల్లకవి గోపికావల్లభశతకము, మొన్న
మొన్న గుంటూరుమండలమున వ్రాసినరాజశేఖరచరిత్రమును,
క్రిందఁ జూపిన సీసపద్యశతకమును గనబడుచున్నవి.

ఆ. 1. తయారుగ 2. కోబు 3. సీపాయిలైయులు 4.
దన్ను మొదలగుపదములవలన నీతఁడు పదునాలుగవశతాబ్దము
నందు వచ్చినతరుకలకుఁ చిమ్మటివాఁడుగఁ దోచును.

ఆ. 1. గుంటుమెట్ట 2. ఈడులమద్దులు 3. వోతులసాపు,
4. ఇదేంది 5. ఈర్లకతాపథంకముల్ 6. పీనిగ (ఇన్యథ్యము)
7. బొందమెట్ట మొదలగు పదములవలన నీతఁడు గుంటూరు
పాఠంతువాఁడు కాజోక్షును.

ఇ. 1. తిమ్మరాజుశత 2. నాయకురాలిశతము. వీనిని
చెప్పుట వలన నీతఁడు పల్నాటివీరయధమునకును బంగారు
తిమ్మరాజునకును తరువాతవాఁ డని తెలియుచున్నది.

ఈ. ఈతఁడు ఏలూరు, మంగళగిరి, మండలి, శంబం
కంచి, వాడపల్లె, కలిగిరి, యావనగోండ, కుక్కలదొడ్డి మొద
లగు గ్రామములఁ జేర్చొనివాఁడు.

ఉ. కమ్మవారిని, రెడ్లను, పోలన మొనర్చినాఁడు.

ఊ. పోలము, శివందనరాయడికాడి, పాపలమారి
కొయ్య, దొర్బిరి, పిడికిదారికలిస్తే, బంగుడుబాపనాడ, ముచ్చ
వలలు మొదలగుపదములవలన నీతఁ డేమండలమునకుఁ జొంది
నట్లు నిర్ణయింపనగునో. భాషాభిజ్ఞులు చర్చించెదరుగాక!

శతకమునందలి యీకడపటిపద్యము యతిభంగముతో ని
ట్లున్నది. ఇందు కవి తనచరిత్రముచెప్పుకొనెనా? ముందఃపద్య
ము వినుడు.

ఉ. పార్వతిలోడఁ గూడి బలపట్టుపురాజులు సన్నుతింపఁగా
కార్వరినాఁడు లేచి నును శోభనపువ్వునంబుఁజూన నా
సార్వభౌమండుశంభుడు నుసాయకహస్తుడు నన్ను గాచునీ
పర్వమునందు విష్ణుయంతపార్వతిశేమాండ చంద్రశేఖరా.
"విష్ణుయంత పార్వతిదేమాండ" అనఁగాఁ గవి యతి
ప్రాయ మేమో తెలియుటలేదు. చంద్రశేఖర శతకము వ్రాత
ప్రతు లేరైనఁ బంపినఁ గృష్ణశతకో నందుకొనఁగలను.

శబ్ద కృష్ణమూర్తిగానికి నమకావించునైన శ్రీపాద చల
మయ్యకాత్రి యను కవి వ్రాసిన గ్రామ్యశతక మొందు కల
దని కొన్ని పద్యములు శ్రీకొత్తెల్లి నూర్యారావుగారు
చదువుచున్నారు. దీని ప్రతి తివరాంచూమిడిపల్లి విశాఖపురి
మండలమున చల్లా జగన్నాథముగారికడ నున్నదట. భాషాభి
మానులు ప్రతి సంపాదించెదరుగాక! "గ్రామ్యసీస శతకంబు
చెప్పిన చిత్తగిరిపు" మని కవిపతిజ్ఞవాక్య మట!

చలమయ్యకాత్రికి నక్కడపల్లి ఉపమాకలకు దక్షిణ
మునమున చంద్రవాడ గ్రామమున తనకున్న భూముల శిస్తుకు
వెల్లినప్పడు రైతులవలనఁ గలిగిన యనుభవముల హాస్యముగ
నిట్లు వ్రాసెనట. "నేను చంద్రవాడ కాపునంట్ర!" అని
యొక పద్యభాగముట. కొన్ని పద్యభాగములు శ్రీ నూర్య
రావుగారివలన దొరికినంతవఱకుఁ జూపెదను.

సీ. నే నెల్లి టాణాయ మీనతో మల్లాడి
మొన్నెన్మీ నాపొద్దు మారిదేసి.
పండొగ బద్దులు పాలబట్టావు పా
లాంపితే సటినుండుడి పడని.
పల్లకొమ్ములగేదె పా లెన్న గాసిన
గట్టిగా గాసిన గరిగ నెయ్యి
గుమ్మడికాయలు గూనలయంతేసి
యీడుగా నాలుగు బోడుచేసి.

గీ. సాలయ కావిళ్లు బఁపిస్తే నూచి పబువు
పొంగిపూడెట్టె నాకీనె బూగతోను
కాపుకొడకా నెబాను రాగామ్ములోన
పత్తనము నేనుమనె నన్ను బావనోడు.

సీ. లేనెబాట్టుక + తెన్నుబోతుంటేని
ఒ. తులెమ్మంత సీముంత తెచ్చె
నుట్టలకెలగప + ధొట్టి కెల్లం లేని
పచ్చడికిమ్మంత + పాకునాడె
గడ్డిమోపాట్టుకు + దొడ్డి కెల్లం లేని
నెయ్యిపరకిమ్మంత + పీకునాడె

గీ. ఇయ్యకంటేని రొద్దెల్ల + కయ్యమాడి
బారికో ణ్ణంపి యామోపు + బట్టికెల్లి
బాబు మాన్నెలమిక్కడ + బతుక నేము
కాలు నిలసీన మావూరి + కరణపొడు.

సీ. తొగిడిదెద్దొస్తొల్లి + తొంగినూస్తొలి కాని
అడ్డిగై నా యియ్యి + రాతినపుడు
ఇంటికొచ్చిన్నాడు + యేకాకీ పొమ్మని
దొర్బికెలిగినోన + నిబ్బరముగ
కొత్తొల్లదెచ్చుకు + కొట్టుకోనటుకులు
తొల్లుగుండానాకు + దొడ్డిదెన
జమ్మనచ్చుగితే + రమ్మని మాయమ్మ
నటుకెక్కి కాసింత + యావకాయ

గీ. ముక్క నైసూపవాటిపీ + వెక్కడాడ
(?) ఓసి మాయూకాటి పీనుగలాగు
పట్టివాపు * *
బొమ్మడా నీకు కాపోడి + బయము లేదు.
ఇందలి రైతుల యమానుకపు మాటలు,వారి తలంపులు,
కవి వర్ణించెను. ఈబాతి శతకములు మాలుచుండు గ్రామ్యము.
భాషాపరిణామ చరిత్రకారులకు, అక్షరశబ్ద తత్వజ్ఞులకు నుప
యోగపడఁగలవు.

వంగూరు సుబ్బారావు

న్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వము వారిచే ప్రత్యేకముగా శాశ్వత భవనమును నిర్మించ నగత్యము లేదు. అచ్చట ఆనవత్రి మాత్రమే నిర్మించవలసియున్నది.

గుంటూరులో స్థాపించుటకు గత సంవత్సరము మంజూరు కాబడినటువంటి మెడికల్ స్కూలు యంతవరకు నేర్పడలేదని ఘోషించుచున్నది. కావున తదుపరి స్థానిక ప్రభుత్వాంగ మంత్రిగారిచే సంబంధించి మాయొక్క కట్టెమును విచారించి వానిని తొలగించుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

వ్యవసాయాంగ మంత్రిగారికి యాజిల్లాలలో లాను గామునందు బహుకాలమునండి కొరబడుచున్న అగ్రికల్చరల్ ఫారమును ప్రారంభించ నున్నందుకు మీరెంతయు కృతజ్ఞులు. అందులకు పాగాకు ప్రతిఫలము అభివృద్ధిచెందుని యెందుకున్నాము. త్వరలో శాశ్వత వ్యవసాయ పాఠశాలనుకూడ దానికి తరచి కాన్త్రుసంబంధమైన వ్యవసాయ పద్ధతులను, యంత్రములను ఎరువులను ప్రవేశపెట్టి వ్యవసాయ శీననమే ముఖ్యముగా గల యాజిల్లాల అభివృద్ధి జేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

విద్యా శాఖాంగమంత్రి స్థానిక సంఘముల యొక్కయు యిదిపాఠశాల మేనేజర్ల యొక్కయు సహాయముచేత జిల్లాలయందు శాశ్వత విద్యకేంద్రమును వ్యాపింప జేయుటకొక తీర్మానమును ఆలోచించుచున్నా రని తెలిసికొనుటకు మేము సంతోషించుచున్నాము. మా బోర్డువారు దీనిని విక్సిలి ముఖ్యమైన స స్కూలముగా నెంచుచున్నార సాధ్యమైనంత త్వరలో నీ విధానమును తమ ప్రభుత్వమువారు ఆవరణలోనికి తీసికొని వచ్చెదని మేము నమ్ముచున్నాము.

స్థానిక సంబంధమైన అనేక కట్టెములు వుండినప్పటికి వాని నన్నిటితో తమకు తమ పెట్టుటకు మా కయ్యవ్వమయినను, అనాదినుండి ప్రభాకంటక మైన పల్నాడు వినుకొండ, సత్తెనపల్లి మున్నగు తాలూకాల ఫారెస్టు యిబ్బందులను గూర్చి ఆమకు నివేదింపక కట్టెను. తమకు తమ క క్షిపాకర్తములు వినియోగించి వాటిని నివారించవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. మేము యావిషయమును కాసనగత్యుల మూలమునను, వ్యక్తికలద్యారా అటవీ పరిపాలనాధికారులకు ఫారెస్టు చట్టము లెంత కఠినముగానున్నది తెలియజేయుటకు అనేకవిధముల ప్రయత్నించి యుంటిమి. కాని యవియున్నయు నిష్ఫలముయ్యెను. దీనిని ఆధారము చేసికొని రాజకీయ ఆందోళనాపరులు అలజడి గలిగించి యుండిరి. ఈ కట్టెములను గుర్తించి ప్రభుత్వమువారు వాటిని వారిచియుండిన యిటీవల యేర్పడిన శాశ్వతమైన మైన రాజకీయ పరిస్థితులు తటస్థింపక యుండిరి. కావున తమరు యారాజధాని యొక్కయు అందు ముఖ్యముగా మా జిల్లాఫారెస్టు పరిపాలనా విధానమును చక్కగా పరిశీలించి ఉపయోగకరమైనట్టి అటవీ భాగములను ఫారెస్టు చట్టములక్రింద వుంచి, నిరుపయోగమైన చిన్న చిన్న పొడలుగల అటవీ ప్రదేశములకు బాధకరమైన యా చట్టములు కర్తవ్యమందుట్టు చేయవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాము. తమయొక్క ఆగమము మామండలము సత్పరితమలతో ముఖ్యముగా వైద్యపరమైన ఫారెస్టుకట్టెములు తొలగుటతో కూడుకొని యుండునని మేము విశ్వసించుచున్నాము.

ప్రజల యోగక్షేమమునందు ఆసాదమైన ఉత్సాహము గలట్టియు అసాధారణ ప్రజ్ఞగలట్టియు, తమయొక్క సత్తిలకమునకు న్యూనత ప్రార్థకమైన స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట మాకు విక్సిలి సంతోషప్రదము.

మాజిల్లాల తాము దర్శించినందులకు మేము మీకు కందనముల నర్పించుచున్నాము. సర్వేశ్వరుడు తమ సత్తిలకములను తమకును ఆయురారోగ్యముల ప్రసాదించి, యా ప్రాచీన భరత భండమును ఉద్ధరించుటకు అవకాశము యిచ్చుగాక యని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు కిక్ హెచ్. పి. హరస్సి ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమృతమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు మందస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల హెచ్చింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2 1/2 అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును.

ఆంధ్ర వత్రిక
1, రంగారెడ్డిపేట, మద్రాసు

బెజవాడపట్టణముకు గవర్నరుగారి రాక.

(ఆంధ్రదేశ ఆర్థికస్థితి ఇప్పటికి, అప్పటికి.)

ఈనెల తొమ్మిది రువ తారీఖున మాయూరు, గవర్నరుగారు సందర్శింపజూతువున్నారు. వారి కార్యక్రమములకుటై యజేత్రసయత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని యన్నిటికొక విచిత్రమైంది యాధునికము గమనింపవలసినది యొక్కటి. లను. గవర్నరు గారిచుట్టకు దనువేసెయున్న సందర్భమున మాయూరులో యాపరింపెండింపు ఇండిస్ గానొకపటమును ప్రదర్శించుట. అందుకీటిపు పరిపాలనకు పూర్వపుదినులయందును క్రస్తుత కాలమునందు ఆంధ్రదేశమునను స్థితిగతులు స్పష్టముగాను పేంతునది వినుచున్నాము. ఎవరి యుపయోగము కొరకేటము ప్రాయజనుమైనో మనము చెప్పలేము గాని పటము ప్రాసిన యుద్ధోక్తి మిగిలె యుండవచ్చును. బ్రిటిషువారు రాకపూర్వము మనకు కాలనలు, రైళ్లు, రోడ్లు మున్నగునవి లేనచూపుట కొక పటమున, అవియున్నయు బ్రిటిషువారివలన ప్రసాదించబడినదని చూపుట కొకపటమున్నవాని, చూపట్టు “ఆహ! ఇంతటి మహా పకారమునగ్గిన దొంతనము వారికేగదా మనము కృతఘ్నులమై దూషించుచుంటిమి” అను పశ్చాత్తాపము కలిగింపవలెనని వారిచుట్టిచూపుమై యుండజోవు. తమ పరిపాలనకు పూర్వము ఆంధ్రదేశమునందు జరుగిదగ్గితిగానున్నదనియు, తెన్నులేని తుహారణ్యముతోను, నీరులేని ఎచారులతోను, ఆ వ రిం పు బడియున్నదనియు, అణ్యముల భేదించి నమల కట్టలుగట్టి మనదేశమును సవ్యవంతముగా తాము జేసితిమనియు, చెప్పిన ఇంకను నమ్మకము పుట్టునా! మాయూరకొ మున్నగు స్వామికార్యసంధ్యలే మనకు చరిత్రకారులైయున్న కాలమున మనదేశము బ్రిటిషు ప్రభుత్వముకు పూర్వము భాగ్యహీనమైయున్నదని కొందరు నమ్మక నమ్మి యుండవచ్చును. సత్యాన్వేషణతత్వములే చరిత్రకారులు బయల్పడలి యీ కాలమున పూర్వపు మనదేశాన్వేషణమును వెల్లడి చేయు గ్రంథరాజములు లేకపోలేదు.

రాయ్ ను వెల్ అను నాయక తన విజయ నగర సామ్రాజ్య చరిత్రయందా సామ్రాజ్యపు సౌభాగ్యమును దేనోట్ల పొందియున్నాడు. కృష్ణరాయలు త్రవ్వించిన పట కాల్యము గూర్చియు తటాకములను గూర్చి విశేషముగ ప్రకరించుచున్నాడు. మరియు నితర ఆంధ్రరాజుల పరిపాలనను క్రింద ఆంధ్రదేశమునందు సారస్వతమునున్న గునవి ఎట్టియున్న తదశలో నున్నదియు, కృష్ణా తీరమున నరరాజు ప్రాంతముననుండి నిధాన్యకటక సర్వకలాకాలకు సాటియున్నది నలందలోని కలాలాల తప్ప వేరొందు మనదేశములోలేదు. ఇచ్చట బ్రాహ్మణ బౌద్ధబౌద్ధాంధములు పెండును సమానముగ నే గౌరవింప బడుచుండెడిది. ఈ కలాలాల టిలెలుజేతములో లాసాపాఠములు నిర్మించిన కలాలాల కాదగ్గక ప్రాయమై యున్నదని చరిత్ర కారులు ప్రాసించుచున్నారు. శ్రీకృష్ణకటకక కాలము ముద్రాధుకుని నిధానాగ్రహుని యధీనమై యుంటుచేసిచ్చట రసకాన్త్రవ్యాసంగము కూడ విశేషముగ జరుగుచుండెడిది.

కాకతీయ ప్రభువుల పరిపాలనను ఆంధ్రదేశము సర్వ విధముల ఉన్నతదశలో నుండెడిది. దీనికి మలకాపుర కాసరమే సాక్ష్యము. ఈ కాసరము నలనకాకతీయ చరిత్ర చాలవరకు మనకు విశదమగుచున్నది. కాని ప్రస్తుతము మనము గమనింప దగినది మందడమునందు కాకతీయులు సెలకొల్పిన ప్రతిష్ఠాపనలు. సుప్రసిద్ధుడగు విశ్వేశ్వర శివాచార్యులు తనకు ప్రభువు లొంగిన భవనములో ననేకధర్మకార్యము లొనర్చియున్నాడు. అందు మందడమున సర్వజనోపయోగమునకై యెన్ని ప్రతిష్ఠాపనలు చేయవలయునో అన్నియు చేసియున్నాడు. ఒక జేవాలయము, ఒక పాఠశాల, ఒక అన్న సత్రము, ఒక మతము, అన్నిటికంటెను మనము విశేషముగ కొనియాడదగిన, శ్రీలకు ప్రహతి వైద్యశాల. మరియు మందడమందుగల యెన్ని సత్రమున బ్రాహ్మణ బంధుల భేదములేక సర్వవర్ణములవారికి నిరతాన్న ప్రదానము జరుగుచుండెడిది.

ఇటులే ఆంధ్రప్రాధమమును సృష్టికరించుట కనేక నిదర్శనములు మనము చరిత్రలనుండి కావచ్చును.

పూర్వకాలమున మనకు విశ్వము, ఆరోగ్యము, కాంతి, సంతృప్తి జ్ఞానము, ఇప్పుడు పూర్వముగా నకించినవి. ఇందుకు చరిత్రనుండి అసంఖ్యాకములగు నిదర్శనము నిత్య కన్పించును.

పురవాసి.

బందరు వార్తలు.

(ఒక విలేఖకుని నుండి)

కాలమానము

జూలై 6:—ఈసంవత్సరము యంతవరకు ఒకవర్షమైనను కురిసియుండని కాలమున మాగాణి సాగు జరుగెనున్నదిగా జరుగుచున్నది. సరియైన నీటిస్థాయిలేక రైతులు చాల యిబ్బంది పడుచున్నారు.

గవర్నరుగారి రాక

శ్రీ గవర్నరుగారు మా పురమునకు 9 వ తారీఖన జేంచేసి ప్రజలకు తమ దర్శన భాగ్యము లభింపజేసి 10 వ తేది సాయంత్రము బయలుదేరి బెజవాడకు వెళ్లెదరు. వీరికి స్వాగతంబొసగుటకు మాముగిసిపల్ సంగఘమువారు రెండుమాసములక్రిందట యొకసభజేసి ప్రభుత్వ ప్రతినిధుని ఆహ్వాదము జడసిన కొందరి కాన్సిలర్లను, పౌరులను గల యొక సన్మాన సంగఘము నేర్పాటు జేసిరి. ఈ సంగఘము పూర్తిగా మ్యూనిసిపల్ సంగఘమువారిచేతనే యెన్నుకొనబడి యుండిన కొంత మేలుగానే యుండెడిది. అట్లుగాక జిల్లా అధికారులచే ఆహ్వాదించబడివారిని మాత్రము చెయ్యరకగాను యేర్పాటుచేయుటచే యాసంగఘము యంతకృత్యమైనదో తెలియగలదు. ఈవిచిత్ర సన్మాన సంగఘ మొకపర్యాయము సమాజేమై సన్మానకరమను తయారుచేసి పంపింట్టు తెలియుచున్నది. పిమ్మట యీ సంగఘము సమాజేతయ్యింట్టు కనడదు. ఈ సన్మానమునకు మ్యూనిసిపాల్టీ వారు వెయ్యిరూపులును వెచ్చించుటకు తీర్మానించినట్లును, జరితరులు కొందరు కొంత చందానువేసికొని నటుల తెలియుచున్నది. 10 వ తేది ఉదయము పువంజిరమున జిల్లా బోర్డువారును మ్యూనిసిపాల్టీవారును సన్మాన పత్రముల సమర్పించెదరు. పిమ్మట సాయంత్రము మ్యూనిసిపాల్టీవారు పౌరుల సామ్య భిక్షువెట్టికత్తెనగారి బంధుగారిలో గవర్నరుగారికి విందుచేసెదరు. గవర్నరుగారికి విందుచేయుటకు పట్టణములో స్థలమే కనడలేదు కాబోయి! పురయందర ఆవరణ యెలనికి రాలేదో! మరి ను మ్యూనిసిపాల్టీవారి విందునకు కొందరు మొంబరే పిలవబడలేదని వరు. తి. ఇదినిజమే అయినవో పిలవబడనివారికి విచారముండక పోవచ్చును. కాని ఆహ్వానము వచ్చినట్టి పట్టణ వారు మాత్రము యెదుకు అగౌరవ పరచెదరక యెంచుకోకలె? గవర్నరుగారు మాడుకోజులలో రానున్నారని పట్టణములో యెదుకి తెలియదు. ప్రజల్పములన్ని జేరచాటుననే జగగుచ్చుచి. రావుసాహెబు ప్రెసిడెం య్యగారు తమయింటియెదుట చక్కరి అర్చిలను తయారుచేయుచుచున్నారు.

శ్రీ ఆంధ్రవాతీయ కళాశాల.

శ్రీ ఆంధ్రవాతీయ కళాశాలలో నాతనముగా శ్రీకంధి పాటి రామమూర్తి కామ్యునిగారిని వ్యాకరణ పండితులుగా నియమించినటుల తెలియుచున్నది. వంగదేశ చిత్రకారులు యెకరు యిదివరకే వచ్చినారు శ్రీ హనుమంతరాయనిధికి మామరి 60 మేలు చందాపడినటుల తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసు

శ్రీ మహాత్మాగాంధీగారు చెరపాలకేరికి పిమ్మట లే విధమైన సభలను జరుపక కాంతముతో నిర్వాణ కార్యక్రమమును నిర్విఘ్నముగ సాగించుచున్నారు.

కూనూరు వార్తలు.

వైద్య సైనికసహాయదళములో దాక్టరు జె ఎస్. బాల్ గారు రెస్టి నెంటుగ నియమింపబడిరి.

జి. జి. సి. శ్రీనివాస రావుగారు మూడునెలలు నెలమిద బోత్తుచే నెల్లనుగారు డిప్యూటీ పోస్టుమాస్టరు జనలుగ మద్రాసులో పని జేసెదరు.

జనుముపంట

కలకత్తా, జూలై 7:— నీచారు, ఒరిస్సాలో జిల్లాలోను బెంగాలులోను ఒక జిల్లాయందును 1922 జనుము పంచనా వేయబడినది. నీచారు ఒరిస్సాలలో 144598 ఎములు సాగుబడిఅయినది. నిరటి సంవత్సరము 108888 రములభూమి సాగు అయెను. ఈపంట ఎకరము 1-3 హక్జీలా మాత్రము ఈ ఏడు 18088 ఎకరములు పండెను. నిరద 18993 ఎకరములు. నీచారు ఒరిస్సాలో రెండుహక్జీలా- రెండ జిల్లాలందు హక్జీలుచుండి యు డిరి. మూడు జిల్లాలందు 87400 ఎకరములు, 1170 ఎకరములు కష్టపడుచున్నది. ఎక కష్టపడుచున్నది తక్కువగా పూర్తికరత.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో
తెనుగున

అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు - రూ 10 లే.

కొద్ది కాపీలు మాత్రమున్నవి.

కలయాణము:

డాక్టరు ఆచంట టి. ఎ. ఎం. బి. సి. యం.

మేనేజరు డాక్టరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ వైద్య ఛార్టర్స్
(లిమిటెడ్)

19, హైన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు - మద్రాసు
అని వ్రాయవలెను.

మేము స్వతహాగా తయారుచేసిన

బయోడైట్ సరసపరిల్లా

రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి వృద్ధిచేయును.

మొటిమలు, మచ్చలు, పాతవ్రణములు, కురుపులు, గండ
మాలలు, కఫము మున్నగు వ్యాధులు గలవారు దీనిని వాడిన
రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి బలమును గలిగించును.

సరసపరిల్లా అన్ని తెగలవారిచే చాలాకాలమునుండి వాడ
బడుచున్నది. చాలా శ్రేష్ఠమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు ఔషధ
మని నిరూపించబడినది. ఆ సేక యోగ్యతా పత్రికల నిచ్చి
యున్నాడు. క్రమముగా చేర్చినచో దానివలన గలుగు గుణము
అత్యద్భుతము. అట్లుచేర్చుటకుమంచి చతురత, జాగ్రత్తతవలన.

మా స్వంత సరసపరిల్లా శ్రేష్ఠమైన సామగ్రిలనుండి
తయారుచేయబడినది. వైద్యులచే మోదించబడిన ఎల్లోడాల్
ప్రిల్-గియా, ట్రిక్లెమ్, మాన్డ్రేక్, సెన్నా, లిక్విరెన్,
సాస్ట్రాను మున్నగువాటితో చేర్చబడినది.

మా సరసపరిల్లా అనేక వైద్యులచే వాడబడి, ఖ్యాతిని
బడసినది. ప్రస్తుత కాలములో తయారుచేయు బూటకపు
ఔషధమునకు గాక మంచి గుణము నిచ్చును.

50 మోతాదులు గల బుడి 1-కి రూ 3.

బయోడైట్ ఆఫ్ పాటానియం, లోహము.

Sri Krishnan Bros.,

Chemists & Opticians

3361

Post Box No 166 Madras.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము
ప్రతియింట నుండవలసి 1 కి 1-4-0

8-కి 0-6-0

ఆరోగ్యదృష్టము:— వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు
కొను మార్గములను చూపించున, తప్పక చదువ దగ్గరిది
1 కి 0-6-0 2-కి 0-4-0

ఆయుర్వేదచరిత్ర, ఆరోగ్య, వైద్య, శారీ, నిధాన
వస్తుగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక,
చందా రు 2-8-0

వైదిలు ఏక కాలమును కోరినవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము.

ఆయుర్వేదగ్రంథముంజెలి, పెరిచేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

నవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సరసము బంగారుతో తయారుచేయబడిన
నకలవిధనగలు, తెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధ
ముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము
వారు కొనుక్కాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును.
నగలు శుద్ధీకరముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని వై
మియ్యబడును.

నక్కరాపు 198

టంకకాలవీధి మద్రాసు,

టెలిఫోను నెం. 880

నగలవర్తకులు 87 చెన్నాబజారు మద్రాసు.

నగలవర్తకులు 87 చెన్నాబజారు మద్రాసు.

చెన్నపురి ఆంధ్రమండల జాతీయ మహాసభ

౨ వ. ప్రకటన

ఈమాసాంతమున వైసభ జలుపుటకు ప్రయత్నములు జ
లుగుచున్నవి. ఈసభ నీసంవత్సరమే నూతనముగ ప్రారంభింప
బడినది. ఆహ్వానసంఘసభ్యుల కనీసపు విరాళము ఒక్కరూపాయి
యగుటచేసి ఎల్లఱును చేరుట కవకాశముగలదు. రె డున్నరలక్ష
లకువైబడి అంధులు గల చెన్నపురి కోఁజంతములేదు. ధనికు
లు, విద్యార్థులును, అనేకులును. ఈసభ జయప్రదమగు
నటుల చెన్నపురాంధ్రులెల్లరును తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆహ్వానసంఘసభ

నిన్నటిదినము సాయంత్రము ౫-3౦ ఘంటలకు దేశీయ
సమాజపు భవమున ఆహ్వాన సంఘసభ్యులసభ జరిగినది. ఈకిం
దితీర్థాగమ లామోదించబడినది.

౧. ఈకింద పేర్కొనబడినవారి నామములు అధ్యక్ష
పదవికి నూచించబడిరి.

౧. ప దిత మోతీలాలునెహ్రూగారు, ౨. శే.గూరు ను
స్వరామరాజుగారు, 3. ఉ.మేపాలిమగారు, ౪. ధన్వాత రా
మచంద్రారావుగారు (కమానగతంబుగ కోరబడుదురు.)

వైతిర్థానానందజీయముగ శ్రీ నెహ్రూగారు అధ్యక్షు
లగు నుండ కోరబడిరి.

2 వైసభ జాలైకడపటివారమున జలుపవలెను.

3. వై సభతోబాటు యిక్కింద నుదహరింపబడిన విధం
బున కర్తవ్యపద్యము మొకటి జరుపవలెను

(ప్రదర్శనమునకు కన్తువులు)

1. వదుటనము.

2. నేసినగుడ్డ (కద్దరు)

3. రాటములు, అను, చెవులు, కడుళ్లు, పంటెలుపగయ
రాపరికరము.

4. రంగువేరుబడిన కన్తువులు.

5. వివిధకముల అద్దకములు.

6. నూలువడకుట.

౪. వై యారు విషయములందును గలుపొందు వార
లకు రెండేసి బహుమానములను, ఒక్కొక్క యోగ్యతా పత్ర
మును ఒసగబడును.

(కోఁజాసంఘము ముందునుండి ఏర్పఱుపడును)

౫. సభకు ప్రతినిధులగు రాగోరు నిమ్మకాతులవారు
ప్రతినిధిధనము (ఎనిమిది అజ్జా) చెల్లింప నక్కఱలేదు.

ప్రదర్శనము గుఱించి ముందు ప్రకటింపబడును. ప్రదర్శ
నమునకు కన్తువుల సంపగోరువారు త్వరలో వస్తువులను తయారు
చేసి పాఠ్యిలుద్వారా కార్యస్థానమునకు పంపవలయును
వస్తువులు కార్యస్థానమున చేరినవెంటనే తగుమయన సీదులు
పంపబడును. కద్దరు వ్యాప్తి అంత విశేషముగ జలుగని యీ
చెన్ననగరమునంగల ప్రజలను ఈప్రదర్శనము పూర్తిచేయగల్గించి
వారియందు స్వదేశిభిక్షాప మెఱపించుటకు చేయు బాధ్యత
పోటిదారులయందున్నది. ఆంధ్రులెల్లరును విశేషమగు కృషి
చేసి యీప్రదర్శనమును భారతదేశమున కంతకును ఆదర్శ
ప్రాయ మగునటుల జేయుదురని ఆహ్వానసంఘమువారి తరపున
ప్రార్థించుచున్నాడను.

గోనుగుంట వేంకటసుబ్బారావు,

(ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శి)

డా. క. నూలుచడకు పోటీ నుందు శ్రీలక్ష్మ, పునపు
లకు ప్రత్యేక బహుమానము లొసంగబడును.

ది ౮-2-౧౯౨౨.

కార్యస్థానము.

౧౭ వారాయణమొదలి వీధి

తెలుగుదేశములో తయారైన

కృష్ణవేణి సిరాలు

నీలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ.

8 అజాలకు నమూనాలు పంపుచుము.

స్టూడెంట్స్ & జనరల్ స్టోర్స్,
నాటువెల్లయార్ కోవిలవీధి, మదరాసు.

పురాణోపనిషాససార సంగ్రహము

ఇహపరముల విషయములు 840 ప్రధానాంశముల గురించి
18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు
గ్రంథములనుండి ఓషికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:—

వెల పోస్తుఖర్చులు గాక రు 1-8-0

బుక్కు-పట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు

ఈ రంగాచార్యులు.

చాతరామన్న పేట, మచిలీపట్నం. (కృష్ణా డిస్ట్రిక్ట్)

నవలలు

శ్రీకానవాటిక - గొప్పనవల

కథలు

నీరపూజ - గొప్పచరిత్ర

విజయనగరరాజుల కథలు

చిత్తూరురాజుల కథలు

దీక్షితకవర్తల కథలు

గోల్కొండ నవాబుల కథలు

0-8-0 అజాల పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.

కలాభివర్ధన పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యెవను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల శస్త్రవ్యాధులకు నిర్ణయ మై
నట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొడబడునట్టియు
ఔషధముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల
వ్రాయుకొడు ?

(8897)

L. H. Sellar Dept, 4 Senta Bangal.

కుమ్మ, బొల్లి, క్షయ, మధుమే

హము, పురాణ నవాయి, నెగ,

మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ

రోగము పక్షవాతము మొదలగు

నవి పూచీవైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదటే సామ్యిచ్చుట

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యములు పరత్ర వాడు
లగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడు
చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల క్రమపడి కొన్ని అపాయ
ములకు లోనై కేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాను.

మాదగ్గరనుండి ఔషధము సేవించు రోగులు వారికి
గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యిచ్చునమ్మును.
అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము తుదర
కమ్మునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యిచ్చుము నియ్య
నవలసములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స
చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222)

వి. ఎమ్. రాజా.

రామయనిర్మాలవాయము } దీర్ఘవ్యాధులకుఘనమై
భీమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

Are you in the Full Glory

OF

Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj
Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPERB-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE

Kalpataru Ayurvedic Works

94 Grey Street, CALCUTTA.

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు
గాని మనిషిరారు గాని పంపునపుడు తమ చందా
నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యు
త్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక
నికనుండి అట్లు తప్పక గావించవలెనని కోరు
చున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవసాపకుడు.

చల్లరాంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవిల్ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టలు వేసినది, ఆకుపచ్చ చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లరాంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దము తలుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్న బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము”

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు షాపువాండు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “ప్రోస్పెక్టుస్సు నిమిత్త మణాబిల్ల పంపించండి!”

(13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

దంత చూడము

నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూడముతో పండ్లతో ముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనము డిప్రో, బొంబాయి - మద్రాసు.

నోటీసు

ది కర్నాటిక్ వేవరుమిల్సు, లిమిటెడ్

“వెక్సుఫోర్డు హౌసు” కీలో సా కం, మద్రాసు

1920 సం॥ రమునందు కంపెనీ ప్రాస్పెక్టుసును ప్రచురించి పంచి పెట్టినప్పటినుండి మద్రాసులో గాని లేక మద్రాసుకు సమీపమునగాని యంత్రాలయమును స్థాపించు ఉద్దేశ్యము లేదు. రాజమహేంద్రవరమునందు గోదావరి నది ఒడ్డున విశాలముగనున్న అనుకూలమైన 45 ఎకరముల స్థలము దొరికినది. సదరు స్థలమునందు గిడ్డెతో కాగితములను, వెదురునుండి కాగితపు గుజ్జును తయారుచేయుటకు కావలసిన కట్టడములు, యంత్రాలయములు మున్నగు నవి అతిత్వరితముగా ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి. కాగితపు గుజ్జును కాగితములుగా మార్చుటయు, అట్లగు తయారుచేయుట కవసరమైన యంత్రములను ఏర్పాటుచేయుట మిక్కిలి ప్రశస్తమైనదని డైరక్టరులు యోచించుచున్నారు.

యంత్రాలయమునకు కావలసిన సామగ్రిలన్నిటిని ఏర్పాటుచేసి, కాగితమును తయారుచేయుటకై కావలసిన (కెమికల్సు) రసాయన సామగ్రిని అచ్చటనే చేసేకొనుటకు అగత్యమైన కర్మాగారము నొకటిని స్థాపించుటకును డైరక్టరులు ఉద్దేశించియున్నారు. కాగితమును చేయుటకు పరిశ్రమములకు ఇతరపనులకు, కావలసిన రెండు రకముల రసాయన సామగ్రిలు తగిన ధరలచొప్పున (కెమికల్సు) ఎక్కువగా కావలసియున్నది.

కావున కంపెనీ మూలధనము రూ 10,00,000 ల నుండి రూ 30,00,000 లకు హెచ్చింపబడినది.

రూ 20,00,000 లు మూలధనము వాటా 1 కి రూ 100 లు చొప్పున 10,000 వాటాలుగాను, వాటా 1 కి రూ 20 లు చొప్పున 50,000 వాటాలుగాను విభజింపబడియున్నది.

రూ 100 ల వాటాలు—దరఖాస్తుతో రూ 25 లును మిగిలిన సొమ్ము కోరినప్పుడు దఫా 1 కి రూ 25 చొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్యను 3 నెలల కాలమునకు తక్కువలేని వ్యవధి యుండును.

రూ 20 ల వాటాలు—దరఖాస్తుతో రూ 10 లును, మిగిలిన సొమ్ము కోరినప్పుడు దఫా 1 కి రూ 5 లుచొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్యను 3 నెలల కాలమునకు తక్కువలేని వ్యవధి యుండును.

ప్రాస్పెక్టుసునకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ది మానేజింగు డైరక్టరు “వెక్సుఫోర్డు హౌసు,” కీలో సా కం, మద్రాసు.

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

అనాస.

అనాసపండు దక్షిణ ఆమెరికాలోని బ్రెజిలుదేశము నుండి యూరపు, ఆసియా మొదలయిన ఖండములలో ప్రవేశ పెట్టబడినది. హిందూదేశమునందు, ఆసియాలోని ఇతర దేశములందును, విరోహింపబడుచున్న దీనికి మరొక పేరు లేదు. బ్రెజిలు దేశములోని పేరునే కొద్దిగా మార్చి అన్ని దేశములవారు వాడుచున్నారు. హిందూదేశమునకు ఎప్పుడు తేలినది తెలియదు గాని పోర్చుగీసువారే తెచ్చియున్నారు. మొలాయి చక్రవర్తి గారగు బాబరుగారు హిందూదేశమందలి పండ్లనుచరించి వ్రాయుటలో అనాసపండును గురించి వ్రాసియుండలేదు. మనదేశ శీతోష్ణస్థితులు ఆచెట్టుకు శ్రేష్ఠమగుటవలన శీఘ్రకాలములోనే దేశమంతయు వ్యాపించియుండుటవలన దానికి జన్మభూమి హిందూదేశమే యని యనుకొనబడుచున్నది. ఆ సామ రాష్ట్రములో ఖాసియాకొండలవైన దానియంతట నదే పెరుగుచుండును.

హిందూదేశమునందీ చీనాదేశమునకు ప్రవేశ పెట్టబడినది ఇప్పుడు అచ్చట చాల అభివృద్ధికి వచ్చియున్నది. అచ్చట దాని యాకులలోని వారతో మస్లిముంటి ట్టలను నేయుచున్నారు. హిందూదేశములో వంగదేశమందు, బర్మాయందు, ఆసామ రాష్ట్రమునందు విశేషముగా ప్రోగుచున్నది. బర్మాలలో, టెనాస్సరీమీ ఆను ప్రదేశమందు ఒకప్పుడు ఒక వావరిండును నింపి ఒక్కరూపాయకు మాత్రమే యమ్ముచుండిరి. సింగపూరులో అనాసపండును డబ్బులలో పదిలము చేసి ప్రతిదేశమునకును ఎగుమతి చేయుచున్నార. వానాయి దీప్తలందు మైల్లదూరము తోటల నిండుగ దీనినే వైరుచేసి ఎగుమతి చేయుచుండును. దక్షిణ హిందూదేశములో పశ్చిమకుసులకు దక్షిణభాగములో విశేషముగా ప్రెగుచున్న విరోహింపబడుచున్న చలి యధికముగా నుండుట వలన గ్లాసు యిండ్లలో దీనిని వైరు చేయుదురు. ఉష్ణదేశములందు భారాళముగాను చాళగాను లభించుచుండినను, యూరపుదేశమునకు ఎగుమతి చేయ గోరియెడల పచ్చిగా గోసేపంపలయును. అందువలన రుచికరముగా నుండుట లేదు. కాబట్టి విరోహింపబడుచున్న గ్లాసుల యిండ్లలోనే వైరు చేయుచుండును.

జాతులు

ఎంతో కాలమునుండి అనాసపండ్లు హిందూదేశమందు ప్రోగు చుండిన మామిడిపండ్ల జాతులకు అభివృద్ధి తెచ్చిరితిగా అనాసపండ్లలో మంచి జాతులను నిర్మించలేదు. సింగపూరులోవలె డబ్బులలో పదిలము చేయుటకును ప్రయత్నించలేదు. ఆసామలో రెండుజాతు లున్నవి. “స్విట్జర్” జాతిపండ్లు చిన్నవికాని కండ్లు పెద్దవైనను కొన్నిమాత్రమే “దక్కా” జాతివి నున్నగాను తెల్లకండ్లు కలిగియుండును. మనదేశమందలి అండ్లయల తోటలలో ఇట్లాగును సిలోను పెనాంగు మొదలయిన ప్రదేశములనుండి తెప్పించి వైరుచేయుచున్నారు.

ఉపయోగములు

అనాసపండు రుచికరవాటిగా నొకటి. దానితో “వెన్క్రీము,” “జామ్,” “జ్యుల్,” “ఫ్రుడ్డింగు” మొదలయిన అనేక ఫలహారములను యూరపుఖండవాసులు చేయుదురు. వారింజ పండ్లకరువాత ఆరోగ్యమునకు అనాసపండ్లతో సమానమైనవి మరేమియు నుండవు. బలము నిచ్చు స్వభావము లేకపోయినను, రక్తమును శుభ్రము చేయుటలో శ్రేష్ఠమైనది.

చైనాదేశమందు అనాసయాకుల వారతో మస్లిముంటి ట్టలను నేయుట వ్రాసియుంటిమి. ఫిలిప్పైను దీవులలో అనేక కుట్టుపనుల పుష్కలముగనుండును. మనదేశమందు అంతగా వాడుకలో లేకపోయినను వంగదేశమందు రంగపూరు నగరమందు చెప్పలు కుట్టుటకు దారముగాను, మహారాష్ట్ర దేశమందు సొమ్ములు కుమ్ముటకు దారముగా నుపయోగించుదురు. చైనా, ఫిలిప్పైను దేశములందువలెనే మనదేశమందు ఒక చేతిపనిగా చేయవచ్చును.

శీతోష్ణస్థితులు

ఉష్ణదేశములలో పెరుగునదైనను 95 డిగ్రీలకంటె యుష్ణముగా నుండెడి దేశములో బహిరంగముగా నాటినయెడల పండ్లు పెద్దవి గాకపోవుటయేగాక, ఎండిపోవును. కాబట్టి అట్టి తోటలలోను, మామిడితోటలలోను నీడగా నుండుటవలన అయిదడుగుల దూరమున ఒకటిరెండుసార్లు వచ్చును. మేఘము కప్పియుండెడి సిలోను, మలబారువంటి ప్రదేశములలో బహిరంగస్థలములలోనే నాటవచ్చును.

నీల

వివిధ నీలలో ఈ చెట్టు వృద్ధికి వచ్చునుకాని, నీల గరుముగాను నీరును లభముగా యారి పోవునట్టిది

శ్రేష్ఠతమైనది. ఇనుకగరములును, లేదా ఇనుకతో బాగు చేయబడిన భూములును మంచివేను. బంక నేలలును నీరు నిలిచేడి నేలలును ఏమాత్రము మంచివికావు. నేల గరముగా నుండనియెడల ఆకుపదార్థములను విశేషముగా నేలలో కలిపి, వరులుగా నుండునట్లు చేయవచ్చును. ఆవాసము పూల తొట్టలో సహితము పైరు చేయవచ్చును. తొట్టి 3/4 మొదలు 1 1/2 అడుగుల అడ్డకొలతయూ, 1 1/2 మొదలు 1 1/2 అడుగుల ఎత్తుగా నుండవలెను. తొట్టలో వుట్టిన ఈవిధముగా చేయవలెను. 1 భాగము ఎత్తునున్న గాని కల్లనున్న గాని, 1 భాగము ఇనుక, మూడుభాగములు కల్లన యాకుగాని లేక రెండు సవ తన్నరముల ఆవుపేదగాని యుండవలెను. తొట్టిలో పోసిన నీరు ఎక్కువగా నుండిన దంతయు నులభముగా బయటికి పోవుటకు రంధ్రము యుండవలెను.

ఎరువుచేయుట - నిరకట్టుట.

పిలకలను వాటిన మూడునెలలకుఁ జెట్టుచుట్టుచు ఒక యడుగుదూరము వూర నై నుట్టిరి ఒక యంగుళములోతున తీసి ఇచ్చట ప్రాచుర్యంబు ఎక్కువ మిశ్రమము ప్రతిచెట్టుకును 10 రతుల నుండున పేరునలెను 40 రతుల పాత ఆవుపేద, 2 రతుల బూడిద, 8 రతుల ఆకుదీపు గానుగపిండిగాని చేపల యెరువు గాని, బాగుగ కలిపి, 10 రతుల వంతు ఒక్కొక్కచెట్టుకు వేయవలెను. ఆటుకనువాత 1 1/2 తులము ఎత్తు పొటానియ న్నతితమును న్నతితమును పొడిలో చల్లి, మరుసటిదినము వట్టిలో బాగుగ కలిపి నీరుకట్టవలెను.

కలుపు తీయుట, నేలను కుళ్లగించుట, అధికముగానుండిన నీటిని పోవునట్లు చేయుట, నాటవలసిన తీరుము మొదల యివివిధయములను ఇదివరకు వ్యాసములలో వ్రాసియుంటిమి.

నాటవలసిన విధము

ఎండలు అధికముగా నుండే ప్రదేశములలో, నీడ యుండే చోట్లలో నాటవలెను. ముఖ్యముగానుండే ప్రదేశము అలో బహిరంగస్థలములలో నాటవచ్చును. అయినచుగలకు ఒక గుంట తీయవలెను. ఒకయడుగు వెడల్పున, ఒకయడుగు తొడవున, ఒకయడుగుగాఢు నుండవలెను. త్రవ్విన తీసినవట్టిలో దానియంత కల్లన యాకునువేసి కలుపవలెను. ఒకసవత్సరము వరుసనుండే చెట్టుమొక్కలను నాటవలెను. నాటునప్పుడు ఒక్కవిడయమునకాపకముచేయవలెను. తిన్నగిన్నె లాగుండే తెయములు నేలకు ఒక యంగుళముపైగా నుండునట్లు నాటవలెను; లేనియెడల నుట్టిగాని నీరుగాని లోనికి ప్రవేశించి మొక్కలు చచ్చిపోవును. పండ్ల, ఆయురవృక్షముల పరిమాణము రాగానే, ఎండ వచ్చుడి రుతు వైపుల చెట్టుయాకులతో కప్పివేసిన యెడల ఎండకు చచ్చిపోక, అందమైన రంగు ఏర్పడును. చెట్టుకు ఇరుపక్కల కట్టలు పాతి చెట్టును కట్టిన యెడల అది వంగి నేల లోకి పడిపోవదు.

ఉత్పత్తి చేయుట

ఆవాసకు సాధారణముగా విత్తనములుండవు. యుండిన యెడల, ఆ విత్తనములనుండి చెట్టు ఆకుటకు 12 సంవత్సరములు పట్టునట; వీనినాకులను నిర్మించ ప్రయత్నములు సలుపు కాస్త్రజ్ఞులకు అట్టివిత్తనము లుపయోగముండును గాని వ్యవసాయము చేయువారికి వినియోగపడవు. మొక్కలచేతను, కోయటవలన ఏర్పడిన చిన్నకొమ్మలచేతను, పిలకలచేతను వ్యాపింప చేయుదురు.

ఆకులకును కాండమునకును మూలన మొక్కల ఏర్పడును. ముఖ్యముగా నేలకు సమీపములో పుట్టినట్టి నాటుటకు శ్రేష్ఠతమైనది. కొన్ని నెలలకాలములో బలమైన మొక్కలగును. కాండమునకు సంబంధము లేకనే ప్రేక్షకహాసమున ప్రత్యేకపు మొక్కలు ఏర్పడును. ఇవియు నాటుటకు పయోగపడును.

వైమొక్కలు ఏర్పడని జాతులను వ్యాపింపచేయుటకు చెట్టుయొక్క మొదటిభాగమును నాటుదురు. కాని, వాటివలన మంచిచెట్టుకాని, పెద్దపట్టుకాని ఏర్పడవు. అంతేకాదు, పండ్లు ఆకుటకు ఎక్కువకాలము పట్టును.

పండ్లకు కొంచెముక్రిందుగా కొన్ని చిన్నమొక్కలుండును. కాని వీటిని సాధారణముగా నాటురు. కాండముయొక్క భాగములనుగాని సాధారణముగా నాటుటలేదు. వాటివలన సాధారణముగా లాభముండదు. అని పెద్దయందు పండ్లు పండునప్పటికి రెండు మూడు సంవత్సరము లగును.

పండుకు సమీపముందు మొలచేడి మొక్కలకు వ్యాపింపజేయు కోరచేయెడల, గరువనేలలో కుళ్లిపోయిన యాకులను బాగుగ కలిపి పొడిచేసి ఆరంగుళములకు ఒకటి వంతు నాటవలెను. ఆటెనెలలతరువాత వాటిని ఒక్కొక్కయడుగు దూర

మున తిరుగ నాటవలెను. మరల ఆరమాసములనాటికి 1 1/2 యడుగుల ఎత్తు పెరుగునప్పటికి స్థిరముగా తిరుగ నాటవలెను. ఇందువలన ఎంత కష్టమో, ఎంతభర్త్యుఅధికమో, ఎంతకాలము అధికముపట్టునో తెలియుచున్నది. కొమ్మలకును ఆకులకును మూలలయందు ఏర్పడేడి మొక్కలను వాటినయెడల ఈలాటిహాసములు ఏమియు నుండవు.

ఆవాసకు అయిదడుగుల కొకటివరకున నాటుటవలన మధ్య చాలనేల కొంతకాలము కాళిగానుండును. వాటిమధ్యన కూరగాయలను ముఖ్యముగా వంకాయ, బెండ, తొటాకు మొద

లయిన కూరగాయలు, నాలుగయిన నెలలలోగా కాపుయియు నట్టివాటిని నాటవలెను. వాటివలన చిన్నతీసిన మొక్కలకు కొంతవరకు నీడ యేర్పడును. అందువలన కొంతలాభమువచ్చుటయేగాక, కలుపుతీయుటకు అయ్యే భర్త్యులు మిగులును. అంతేకాదు, కూరగాయలకు ఎరువువేసి, నీరుకట్టి, కలుపుతీయుచుండుటవలన ఆనాపచెట్టుకు ఎంతో అనుకూలము లేర్పడి శీఘ్రకాలములో పెద్దయి బాగుగ ఫలించును. ప్రత్యేకముగా వాటికొరకు ప్రయాసము అంతగానుండదు.

దరిశి చంచయ్య

శ్రీమూర్తి వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యగారిచే

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ సెట్టి ఆన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

ఆంధ్ర గంధ్రము లన్నియు

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి ఆన్డ్ కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును (155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు వీవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ ఆఫీసు, 172, బాబజారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

పెద్ద కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది అన్నిరకముల ఖాసతులు, చీరలు, వర్తింపులు, కోటింగులు, బెడ్ కిట్లు, తువారీలు, పలుమాదిరిల ఖద్దరు న్నత్తుములు తయారు చేయబడు చున్నది. దినము 1-కి వెయ్యి గజముల గుడ్డ తయారగుచున్నది. అప్పుడే చాలావాటాలు గుప్తముగా పుచ్చుకొన బడినవి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి.

వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.

వివరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు లేనగు భావలో వ్రాసుకొనవలెను.

జి. ఆర్. గుప్త, కొత్తపేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

ఈపుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 115 పటము లున్నవి. } శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి రూ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
యుద్ధ కాండము-మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
శ్రీరామకాలనిర్ణయము ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

మోహినీతైలము - వెండుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది-5తులములు నూనెగల సీసా 1-కి అణాలు 12 మాత్రమే నెం. 6, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 109, ఫేరీరోడ్డు, పోర్టు, గొంబయి.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యగారిచే

ప్లేగు, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును అతిమూత్రము, మధుమేహము, నెగరోగము, మూలము, మదమూర్ఖులు, ముట్టుకుటు, త్వయము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ శ్రీలకును, తదితర శ్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకములగు లేహములు, సిరపులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద డివ్యౌషధములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

సాహిపబడిన

అల్లిగ్రాఫ్ అక్షరము: } ఆయుర్వేదాశ్రమం, }
 "పండిట్" మద్రాసు. } (1045) }
 నెం. 41, ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

మార్గోన బు

వేప చెట్టులోనుండు మంచి వైద్యగుణములు యందులో గలవు. చర్మరోగ మున్నట్టిని ఇది చాలామంది దీనిని వాడుటచే ఎట్టి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యపు పూర్తిగా పోగొట్టును కార్పాలిక్, ఇతరవాసన నబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి సువాసనగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది.

3 బిళ్లలగుల పెట్టె 1-కి రూ 0-12-0

ఇందులో జంతువుల క్రొవ్వు కలియుటలేదు. హిందూదేశముందు హిందువులచేతయారు చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY Ltd FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసదారుల యెద్దకూడ దొరకును!

- 1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణాబ్రదర్సు, 323 తంబుశెట్టివిధి, మదరాసు.
- 2) మిస్టర్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ టెంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగళూరుసిటీ.
- 3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందుసన్ను రాజమండ్రి.

న క ల ప ను ల కు

శ్రేష్ఠతమమైన, అతిచౌకయైన అమెరికన్ హిందు ఫోర్సు పంపులు.

200 అడుగులలోతువరకు బావులను త్రవ్వవచ్చును.

అడుగుభాగమున ఇత్తలి సిలిండరు, 1 1/2 అంగుళము పీల్పు (suction) గలవు. ఒక బాలుడు కూడ దీనిని ఉపయోగింపవచ్చును. ధర 1-కి రూ. 125.

2 అంగుళముల టాంక్ ఫోర్సు పంపు

25 అడుగులలోతుకు మించని మిట్టబావులను గుంటలను త్రవ్వట కుపయోగమైనవి. పీల్పు (suction), బయటికి విడిచిపెట్టుభాగము (discharge) 2 అంగుళములు గలది. 1 గంటకు 2000 గాలనులను తీయును. ఉద్యానవనము గలవారి కిది మిక్కిలి ఉపయోగకారి. గనుక ఒకటిని స్థానంలో నుంచుకొనుట మంచిది. పీల్పుకు (suction) బదులు రబ్బరు గొట్టమును ఉపయోగించుటకై ఇందువెంబడి పంపబడును. 1-కి ధర రూ. 100. రబ్బరు గొట్టము (Hose) ధర ప్రత్యేకము.

మీ కేమి కావలయునో తెలుపుచు, క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

Limaye Bros., Ltd. P. B. No. 6 4, Fort, Bombay.

ముఖ్య గ వ నిం పు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

(6) దెనాకెన్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు వారి బహుమూల్యవారికి నాకు ఆత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను నా కృతజ్ఞతాపత్రమును వందనములు చేయుచున్నాను. బొంబాయి } కె. బాన్ సన్, 28-8-20 } రైడ్ల పి-భను డిస్ట్రి కలెక్టరు.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది

ఇతర ఏవిధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత

మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

వవలు కంపెనీ రివల్యూషన్ టోపిక్రములు

ఈ క్రింద బయటపడిన టోపిక్రములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము యేర్పరుపబడినది.

మా టోపిక్రముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో స్వల్ప చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు శుభ్రకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తద్దముగుండ నుండ పరిశుభ్రమైనవి. అచట బి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలది తయారు గగును. కావున యీ టోపిక్రములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యూనిస్సు సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిస్ కాంపొండు క్విన్లెను యెట్ స్ప్రిక్సియా.

ఈసిరపు డాక్టరు యూనిస్సుపద్ధతి ననుసరించి విరసఫాస్ఫేటులు, క్వెస్సా, స్ప్రిక్సియా యివన్నియుకేసి దిక్కుముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ టోపిక్రము అతిఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యోషధము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్ ఫుడ్స్

ఇది ఐరన్, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

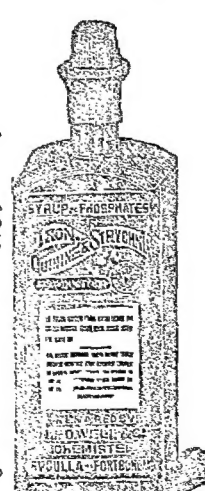
శుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిడల్టీయూయెడ్వర్డ్ పారిశుభాగర చెప్పిన పాల్గొనకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు ఆశ్చర్యతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు, మంచియాషధము. రుచిచానుండును. మంచికృత్యుధిగాంచి నరములను పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న బుడ్డి 10 అణాలు.

వవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు. (3421)

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

ఆతంగని గ్రహ టోపిక్రములు

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ టోపిక్రములు ప్రసిద్ధి జెందిన

ఆతంగని గ్రహ మాత్రలు

వీటిని సేవించి మేలపొందిన అనేకులు పలుమారు

విడవక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు

కూడను పొందవలెను అనుట మాకోరిక - ప్రస్తుతం.

తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు

మా యొక్క బాబితాలకు గాను దయచేసి వ్రాయుడు.

ఆతంగని గ్రహ టోపిక్రములు

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసిడి.

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జెందినది.

ఈ టోపిక్రము గ నేరయ మొదలగు అన్ని విధములైన ములకు గ్యారంటీగా చెప్పబడినది. ఇది మృతసేద్యమైన వనమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక టా తారు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబనిలేదు. ఒక సేనామందు తెప్పించుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రు 2-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఈ త్రేతములు యింగ్లీషులో వ్రాయుటకు యుచిరము

D. Polines & Co.

Chemists, No. 3, Harimohan Roy Lan

Calcutta.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేజరు:— హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.

భగ్నము రూ 5,46,00,00 వైగానే యున్నది.

1910-వ సంవత్సరము వందు

వరుంబడి 91,06,338-0-11

ఇట్లు బయట పుట్టు అవకాశము

రెన్యువల్ మొత్తము 15,44,24,595-11-3

మానువటింపు ఇట్లుగా పాలిసి

జార్జుకు చార్జీగా కెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరచున బనిచేయుటకు ఏదెట్లు

రావలయును. వారు అనుభవ కావలసిన సుంక

కలయెను. భరావత్తు కెల్లింశవలయెను.

భరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విధాన

మునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:—

F. E. Vaid Eaq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

క్రొత్త గారాబడిన

190

జిర్రి నీడ శవు

నీ మ క మ ల ము లు

ఆహా యామాదిరి నీ మ క మ ల ము లు యిదివరకా లేదు యిప్పుడు జర్మనీ దేశమునుంచి ఆగలు కవలములుకు బదులుగా రాబడినవి. ఇవి ప్రతివారును పరీక్షించి చూడవలయును. ఆగలు కవలములుకున్న యీ కవలములుకున్న కనిపెట్టదమునకు శక్తియుకాని నుదింపు కలిగియుండును. ధన నిండా సరసము యిందున కట్టబడునటుంటి నగలు అడ్డగలు నెక్కిలీను గొట్టగాజులు కమ్మలు, పోగులు, బేగలలు, ముక్కగొట్టములు, చంపసములు బిడ్డలకు చెల్లలో వేయి లోంగటములు క్రొత్తరకముల వుండునటులు యింకా అనేక విధములైనటు వట్టి నగలు అప్పుడం గవలముగానుతో గారంటిగా తయారుచేసి యిక్కుబడును. తయారు చేసినవి. ఇదిగా అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తపాలములముగా వీటిగా పంపబడును. నగలుధరలు వివరములు.

- కమ్మలు జరి ౧ కి రూ 20 X 45 చంప సరాలులు జరి ౧ కి రూ 45 X 65
- పోగులు జరి ౧ కి రూ 20 X 35 వుండునటులు ౧ కి రూ 20 X 60
- పెద్దలు ముక్కగొట్టం ౧ కి రూ 8-8 X 0 క్లాను జరి ౧ కి రూ 10 X 20
- బేగల ౧ కి రూ 12-8 X 15 అడ్డగ ముక్కగొట్టము రూ 1 1/2 X 2 1/2
- బులాగు ౧ కి రూ 12 X 15 కొండబిళ్ల ౧ కి రూ 50 X 100

జి. బి. రామన్న అందు కంపెనీ, 69 నారాయణ మొదలి వీధి.

అక్కినగూడయము ఉదయం 6-10 గంటలవరకు సాయంత్రము 5-8 పోస్టువాక్కు 271 మద్రాసు.

ధాతు శోధని.

ఆయుర్వేదమున నుత్కృష్టమున వహించిన మకర ధ్వజాది దివ్యవృక్ష సమృద్ధిని ముఖికా రాజ్యముల చేతను తయారుచేయబడినది. ఈ సిద్ధపదము ఆమాత్రం దుదయించెడి రోగములను, కఫములనుగాని వైద్యము వలనగాని గలిగెడు అన్ని విధములైన రోగములను హరించును. జీర్ణశక్తియు నందు గల యజ్జాలను స్పష్టపరుచును. జీర్ణించిన జ్వరము, కాస, క్యాసలు, గుల్మరోగములు, శూలలు, చర్మి (వాంతి), ఆరుచి, వధువైద్యము, అమమైద్యము, రక్తవైద్యము, రొమ్ములోని రోగములు వయ్యల సుఖవ్యాధులు, కుష్టువు, అతిమాత్రము తిప్ప తక్కిన సమస్తవ్యాధులను నివారణ చేయును. వల సీసా కి-రు ౬-౦-౦ లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పోల్ - ప్రాప్రయటరు,

ఆర్నాయుర్వేదావధనిలయము. కాకినాడ.

వనావధినర్సరిల్లా

రక్తహీనము రక్తముయొక్క కలిమిని పోషించు వనావధిని గాంచునది. ధర 1-౦-౦. ఇండియా సిటాకొనెడు ఎప్పటికైనను తపాలాఖర్చు తీసికొనుగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

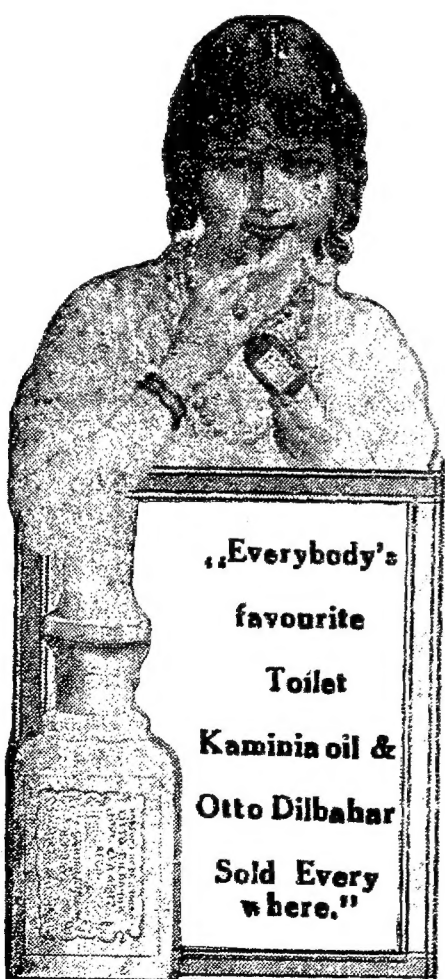
నెం 144 పనసవాడి, బొంబాయి

(3081) "కత్తి కట్టలు"

కత్తి కట్టి X క్ల X కమ్మ కోడుగు ౧.౦౦. సాగరైనిది 1-కి రూ 4-౦-౦. దజను కొనువారికి ౨-కి రూ ౮-౦-౦. పోస్టుఖర్చులవేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ౨-కి రూ ౮-౦-౦. ఆర్డరును పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ౬౦౦, పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెను: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు మహావల పద్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల నె గ రో గ ము ను మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కునుకు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజవధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

„Everybody's favourite Toilet Kaminiya oil & Otto Dillabhar Sold Every where."

వెంటుకలే అందము. రాల్ పోకుండ, జా గ్ర త! వెంటుకలు యిప్పుడో ఊడి రాకమునకు త్వరపడును. అందముగ: మొదట వెట్టివేయడం వెంటుకలు పొడవవును. అంతవరకు రాసీయవచ్చు. నేడే కామినీయా నూనెను వాడుట మొదలు పెట్టును ఇది రిజర్వర్ల కోరికబడినది. వెంటుకల వెట్టి రోగ మున్నును, శిరో మంద్య మున్నును, యిది దివ్యవృక్షము. వెంటుకలు చిట్టట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు. మీ వెంటుకలు మరల యెప్పటి మెత్తనమును గల్గి పట్టు కొలె నుండి మెరుయుచుండును. ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము. వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు. కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును. కల బుడ్డి 1-కి ౨-కి రూ ౮-౦-౦. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. అన్ని పోస్టులోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది. ఇది మందు లమ్మకా రందరివద్దనున్న, మరకు లమ్మకా తాదివద్దను నూడ దొరకును, లేకున్న, పోలు యెంట్లంట్లు:-

ఆంగ్ల యిండియన్ డ్రగ్స్ కండు

కెమికలు కంపెనీ, 155 జామ్నామగ్డ, బొంబాయి (126)

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తక్షణము ఈ జంతువు వాడిన విషమును తీసివేయును బుడ్డి 1-కి వల 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 3 బుడ్డవరకు పోస్ట్జి 0-8-0 రు 4-8-0 మిడియన్లకు తేసిన వారికి 1 దజన బుడ్డు పోస్ట్జి తేకుండ పంపబడును. పక్షిచాతము, పిచ్చు, కుప్పము ఈ యము, మూలము, అతి

మాత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమ్మకమైన యావధములు గలవు. క్యాటలాగు. కు వ్రాసినవో ఇనాముగా పంపెదము. మీకు గల బాధలను వ్రాసి నుంచి యావధమును పొందుదు. (119-980) Telegrams: Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj, Rajvaid 152, Harrishn Road, CALCUTTA.

సరసదశి

ఈ దివ్యామృతము తిల్లులకు పాలను వృద్ధి జేసి కఠిన పుష్టిని కలిగించును. పిల్లలకు పంజీని. పర్యాయ లేని రుచిగల రసాయనము. మార్చి క్లుప్తములైన బుడ్డతో పునలేదు పిల్లలు, రిల్లులు సుఖపడుదురు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి జేసాపుష్టి కలుగును. కల బుడ్డి 1-కి 1-8-0 (8847) వి. పి. రో కులీ రూ 2. మావద్ద కులీవద్దగు ఆయుర్వేదావధముల విక్రయ ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.